

პენრიკ იბსენი

ბარეული იხვი

ღრამა ხუთ მოქმედებად

მოქმედი პირნი:

- პერლი, მდიდარი კომერსანტი, ფაბრიკანტი და ა. შ.
- გრაჰერის პერლი, მისი ვაჟი.
- მოსუცი ეკლარი.
- იანდარ ეკლარი, მოხუცის ვაჟი, ფოტოგრაფი.
- ბინა ეკლარი, იანდარის ცოლი.
- ჰედვიგი, მათი ქალიშვილი, თოთხმეტი წლისა
- ფრუ ბარბა სარბიუ, მწე ქალი ვერლეს სახლში.
- რალინი, ექიმი.
- მოლვიკი, ყოფილი ღვთისმეტყველი.
- ბროზარბი, ბულატერი.
- პეტარსენი, ვერლეს მსახური.
- ინენსენი, დაქორწიებული ლაქია.
- ჩანუშაპული და ფერმართალი პატონი
- მელთი პატონი.
- ბაიკი პატონი.
- მავსი სხვა პატონი, ვერლეს სტუმრები.
- რამდენიმე დაქორწიებული ლაქია.

პირველი მოქმედება მიმდინარეობს კომერსანტ ვერლესას. შემდგომი ოთხი — ფოტოგრაფ ეკლარის სახლში.

პირველი მოქმედება

მდიდრულად და კომფორტულად მორთული კაბინეტი ვერლეს სახლში: წიგნის კარადები, რბილი ავეჯი, შუა ოთახში — საწერი მაგიდა, ზედ დახვევებული წიგნებითა და საკანცელარიო ქაღალდებით; მწვა-

ნე აბაყურიანი ლამპები მკრთალად განსუბუქნილი ოთახს. შუა ეკლელში ფართოდ გაღებული კარია, აქეთ-იქეთ გადაწყული პორტიერებით, საიდანაც მოჩანს გემოვნებით მორთული, ლამპებითა და ბრებით გაჩახჩახებული ვრცელი დარბაზი. წინ, ხელმარჯვნივ, კაბინეტში შპალერგადაკრული პატარა კარია, რომელიც კანტორაში გადის; ხელმარცხნივ კი — ღუმელი, რომელშიაც ნაკვერცხლები ღვავის. უფრო მოშორებით, სიღრმეში — სასადილო ოთახის ორსადღულიანი კარი. ლივრავში გამოწყობილი პმტარსენი, კომერსანტის მსახური, და დაქორავებული ლაქია ინენსენი, რომელსაც შავი ფრაკი აცვია. კაბინეტს ალაგებენ. დარბაზშიაც რამდენიმე დაქორავებული ლაქია მოჩანს, რომლებიც აგრეთვე ალაგებენ იქაურობას და სანთლებს ანთებენ. სასადილო ოთახიდან მრავალრიცხოვანი სტუმრების ყაყანი და სიცილ-ხარხარი, დანა-ჩანგლის და ტიქების წყრალი ისმის. ბოლოს სიჩუმე ჩამოვარდება. ვილაცა სადღეგრძელოს ამბობს, რომელსაც „ბრაგოს“ ძახილით ზღვებიან, და კვლავ იწყება ყაყანი და სიცილ-ხარხარი.

პეტარსენი (ღუმელის თავზე შემოდგმულ ლამპას ანთებს და აბაყურს უყეთებს). ერთი ამ ჩვენს ბერიკაცს უსმინეთ, იენენს, როგორ გაჭიმა ფრუ ხერხიფ სადღეგრძელო.

ინენსენი (საფარქელს მოაჩოჩებს). მართალია, რომ ამბობენ, ვითომ ნახშირჭმულები არიანო?

პეტარსენი. ეშმაკა იცის.

ინენსენი. თავის დროზე დიდი მუხუსი კი იყო.

პეტარსენი. ახა!

ინენსენი. ამბობენ, შვილის საპატიცემულოდ იბდის წვეულებასო.

პეტარსენი. დია, გუშინ ჩამოვიდა.

ინენსენი. არც კი ვიცოდი, რომ კომერსანტ ვერლეს შვილი მყავდა.

პეტარსენი. როგორ არა. მხოლოდ ქარხანას არ სცილდება, „მთის ზეგში“ რთა. აგერ რამდენი წელია ამ სახლში ვარ და ერთხელაც არ ჩამოსულა ქალაქში.

ინენსენი. მართა დაქორწიებული ლაქია (დარბაზის კარში). პეტერსენ, ვილაცა ბერიკაცია...

პეტარსენი (ბულუნუნებს). რა ეშმაკა მოათრია ამ დროს?

მარჯვენა მხრიდან გამოჩნდება მოხუცი ეკლარი; გაცვეთილი პალტო და მატყლის ხელთათმანები აცვია; პალტოს საყელო აწეული აქვს; ხელში ჯიბი და ბეჭვის ქუდი უჭირავს, ილიაში ქალაღში გახვეული პაკეტი ამოუჩრია. შეუქ წითლური, ტუქუციანი პარიკი და მოკლედ შეკრებილი ტუალარა უღვავები. ახლად მოსულს უახლოვდება. კი მაგარამ... რაზე გარჯილობათ?

ეკლარი (კარშივე). კანტორაში მაქვს საქმე, პეტერსენ. აუცილებლად უნდა შევიდე.

პეტარსენი. კანტორა უკვე ერთი საათია, რაც დაიქცა და...

ეკლარი. ეგ ქვემოთ, ტიშქარშივე მითხრეს, ძვირფასო, მაგარამ გრობერტი ჩერ კიდევ კანტორაში ზის. თუ შეიძლება, გამაძარბეთ, პეტერსენ. (პატარა კარზე ანიშნებს). ეს გზა ნაცნობია ჩემთვის.

პატარსანი. კარგი, კარგა, შებრძანდით. (კარს უღებს). მხოლოდ გახსოვდეთ: აქეთობისა მთავარი გამოსასვლელი გამოხვალთ. ჩვენ სტუმრები გყავს. **მადლი.** ვიცი, ვიცი.. მამ მადლობელი ვარ, ძვირფასო მადლობით, მეგობარო! (ხმადაბლა, ბუზღუნით). ბრწყინი (კანტორაში შედის. პეტერსენი კარს ხურავს).

ინესანი. ესეც კანტორაში მუშაობს?
პატარსანი. არა, ხანდახან რაღაც-რაღაცეებსა წერს. თავის დროზე კი ესეც კი ფხიანი ბიჭი იყო.

ინესანი. ზედვე ეტყობა. უბრალო კაცს არც ახლა ჰგავს.

პატარსანი. მდამა დაიჭერბო? — ოდესღაც ლიტენანტი იყო.

ინესანი. რას ამბობო? ლიტენანტი?
პატარსანი. დიას. მაგრამ ზემდეგ ხე-ტყით ვაჭრობასა თუ რაღაც ახდავარს მიჰყო ხელი. ამბობენ, ამ ჩვენს კომერსანტს ძალზე ცუდი ოინი უყო. ქარხანა, „მთის ხევი“ როა, უწინ ორივეს ეუთვნოდა, გენსით? მე კარგად ვიციბო ბერკაცს. ხანდახან თითო ჭიკა არაუხ ერთდა ვხუხავთ, ან ბავარიულ ლუღსა ვვავთ მადამ ერიკსენის ტრაქტირში.

ინესანი. არადა, რომ შეხედო, იტყვი, ამას რა აქვს, რომ...

პატარსანი. როგორ გეკადრებთ, ის კი არა, პირიქით, მე თვითონ ვპატიყვებ. ჩემის აზრით, პატივი უნდა ვცეთ თვითოელობილ კაცს, რომელსაც ამისთანა უბედურება შეემთხვა.

ინესანი. გაკოტრდა თუ რა?

პატარსანი. უფრო უარესი. ციხეში იჭდა.

ინესანი. ციხეში?
პატარსანი. თუ ხატუსალაში (აყურადებს). სხუი.. აიხლენენ.

ორი ლაქია შიგნიდან აღებს სისადილო ოთახის კარს. პირველი გამოჩნდება ფრუ სერბიუ, რომელიც ორ ბატონს ესაუბრება. მათ უკან მოჰყევბიან დანარჩენები, რომელთა შორისაა თვით ვერლეე. სულ ბოლოს მოდიან იალმარ ეკალი და გრეგერს ვერლეე.

ფრუ სერბიუ (ჩაელისას). ყავა ხაკონცერტო დარბაზში მოგვართვი, პეტერსენ!

პატარსანი. ბატონი ბრძანდებით.

ფრუ სერბიუ თავის ორ თანამოსაუბრესთან ერთად მეორე ოთახში გადის და იქ ხელმარჯვნივ უხვევს. მათ უკან მისდგენენ პეტერსენი და იენსენი.

ჩასუქამუხლი და ფარმპრესალი ბატონი (მელოტს). იფი!.. აი, მესმის სადილი!.. მაგრამ კი ვიშუშავთ!

მელოტი. აბა, აბა! ხანდახან არც კი დაიჭერბო, თუ გული გულბოს, სულ რაღაც სამი საათის განმავლობაში რამდენი რამე შეიძლება მოასწრო კაცმა.

ჩასუქამუხლი. დიას, მაგრამ აწი იქნება, რაც იქნება, ძვირფასო კამერბერო!..

მისამე ბატონი. ამბობენ, ყვავს და ლიქიორს ხაკონცერტო დარბაზში მოგვართმევნო.

ჩასუქამუხლი. ბრძანე! ვინ იცის, იქნებ ფრუ სერბიუმ დაუქრას კადეც.

მელოტი (ხმადაბლა). მე იმისი შენიწია, ვაითუ თავიხუბრად აუქრას და სულ მალე მზარაღზე დაგვტოვოს.

ჩასუქამუხლი. არა, ბერტა თავის ძველ მეგობრებს არ მიატოვებს!

ორივენი ხიხითით გადიან მეორე ოთახში.

მარლე (ხმადაბლა, შეცბუნებულად). იმედოა, არავის შეუნიწავს, გრეგერს!

ბრემპრსი (უყურებს). რა?

მარლე. ვერც შენ შენიწე?

ბრემპრსი. მაინც რა უნდა შეგენიწნა?

მარლე. სუფრას ცამენტი ვუხუხედი.

ბრემპრსი. მართლა? ცამენტი?

მარლე (იალმარ ეკალს გადახედავს). საერთოდ, ჩვენ მივეჩვიეთ იმას, რომ ყოველთვის თორმეტ სულზე ვშლით სუფრას... (დანარჩენ სტუმრებს) გთხოვთ, ბატონებო! (მათთან ერთად ხელმარჯვნივ. მეორე ოთახში გადის; მხოლოდ გრეგერსი და იალმარ ეკალი რჩებიან).

იალმარსი (რომელმაც ყური მოჰკრა მამა-შვილის საუბარს). არ უნდა მოგეპატოუბინე, გრეგერს.
ბრემპრსი. ვითომ რატომა? როგორც ამბობენ. სტუმრები ჩემს ხანატიცემულად დამპატიყვებს და მე ჩემი საუკეთესო, ერთადერთი მეგობარი არ მომეწყვიტა?

იალმარსი. ჰო, მაგრამ მამაშენს, მგონი, არ მოეწონა. მე ხომ აქ არახოლეს დავდივარ.

ბრემპრსი. დიას, დიას, მითხრეს. მაგრამ ხომ უნდა მენახე და ლაპარაკით გული მეჭერა? მე, ალბათ, მალე წავაღ... წარმოგიდგინა, რამდენი ხნის მეგობრები ვართ და ვინ იფიქრებდა, რომ, ბოლოს ჩვენი გზები ასე გაიყრებოდა? აგერ უკვე თქვენსმეტი თუ ჩვიდმეტი წელი იქნება, რაც ერთმანეთი არ გვიანახვს.

იალმარსი. მართლა?
ბრემპრსი. რა თქმა უნდა. აბა, მითხარი, რასა იქმ, როგორა ხარო? ისე, კაცმა რომ შემოგხედლოს, გაუხარდება. მგონი, კადეც გახუჭდი, ისეთი სოლიდური გახი.

იალმარსი. მამ, სოლიდური, ალბათ, არ მეთქმის, მაგრამ წლები თავისხას შვრება, მას აქეთ, ცოტა არ იყოს, დავსრულდი და დავვაკაცდი.
ბრემპრსი. დიას, დიას, გარეწულად მშვენივრად გამოიყურები.

იალმარსი (ცოტა არ იყოს, პირქუსდ). ემ, შენ შიგნით იკითხე! მტრისას! ხომ იცი, რა უბედურება დავატყუდა თავს მას აქეთ, რაც ერთმანეთი აღარ გვიანახვს.

ბრემპრსი (ხმის დაუწყე). ჰო მართლა, მამაშენი როგორაა?

იალმარსი. მოდი, ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ. საცოდავი მამაჩემი, რასაკვირველია, ჩემთან ცხოვრობს. თუმიც, კაცმა რომ თქვას, სხვაგან ხად უნდა იცხოვროს, ჩემს მეტი ვინა ჰყავს? მაგრამ, იცი, რა? წარმოუდგენლად მიმიძის ამაზე ლაპარაკი. უმჯობესია, შენ თვითონ მითხრა, როგორა ხარ იქ, ქარხანაში?

ბრემპრსი. შეხანიწნავად. ვარ, ჩემთვის, მარტო; რაზეც გინდა, იფიქრე, იოცნებე... მოდი აქ, ჩვენთვის ჩამოვსხმდეთ. (ღუმელის ახლოს, სავარძელში ჯდება და იალმარსაც თავის გვერდით, მეორე სავარძელში სვამს).

იალმარსი (გრძნობამორევით). ასეა თუ ისე, მაინც მადლობელი ვარ შენი, გრეგერს, მამაშენის პურ-მა-

რილზე რომ დამპატიოთ. ახლა კი მჭერა, რომ ნაწუენი აღარ ხარ ჩემზე.

ბრემბერსნი (განცვიფრებით). კი მაგრამ, ვინ გითხრა, რომ ნაწუენი ვიყავი?

ილაშვარი. არა, პირველ ხანებში მაინც...

ბრემბერსნი. რა პირველ ხანებში?..

ილაშვარი. იმ ჩვენი უბედურების შემდეგ. თუმცა გასაგებია... შენის მხრივ... კინაღამ მამაშენიც არ ჩაითრიეს... მთელს ამ საშინელედაში.

ბრემბერსნი. მერედა, ამიტომ უნდა ვყოფილიყავი შენზე ნაწუენი? ვინ მოგახსენა?

ილაშვარი. არა, მე ხომ ვციო. გრეგერს. მამაშენმა თვითონვე მოხარა.

ბრემბერსნი (გოგანებული). მამაჩემმა?.. აი, თურმე!.. მამა... მაშ, შენ ამიტომ იყო, რომ მას აქეთ აღარაფერი მოგიწერია?.. არც ერთი სიტყვა...

ილაშვარი. დიახ.

ბრემბერსნი. მამაშენი, როცა გადაწვივით, ფოტოგრაფი გამხდარიყავი?

ილაშვარი. მამაშენი მეუბნებოდა, უმჯობესია, არაფერი მიხსწერო.

ბრემბერსნი (გაშტერებული იყურება წინ). დიახ, დიახ, ვინ იცის, იქნებ მართალიც იყო... მაგრამ ახლა მაინც მოთხარი, იალმარ... ქმყოფილი ხარ შენი მდგომარეობით?

ილაშვარი (ამოიხიბება). ისე რა, კაცმა რომ თქვას, სამღერავი არაფერი მჭებს. თავდაპირველად, ადვილი მისახვედრია, ცოტა გემოირება. ხომ იცი, სულ სხვანაირ ცხოვრებას ვიყავ ნაჩვევი. და საერთოდაც, ყველაფერი უფულმა დატრიალდა. მამაჩემის ეს უბედურება, გაკოტრება... სირცხვილი, თავის მოჭრა, გრეგერს.

ბრემბერსნი (შეძრწუნებული). დიახ, დიახ.

ილაშვარი. სწავლის გაგრძელებაზე ფიქრიც კი ზედმეტი იყო. გახვრებილი გროშოც აღარ გვებადა. ის კი არა და, ვალეზში აღმოვჩნდი ჩაფლული... როგორც ჩანს, უპირატესად მამაშენის ვალი დავგედო...

ბრემბერსნი. მამა...

ილაშვარი. ჰოდა, მეც გადაწვივით, ერთბაშად გადაწვივითა ყველა ძველი კავშირი და ნაცნობობა. უფრო სწორად, მამაშენმა მირჩია. და რაკი ისეთი დიდსულოვნება გამოიჩინა, რომ დახმარებას დამირღა...

ბრემბერსნი. მამაჩემი?

ილაშვარი. ვითომ არ იცი? მაშ, სად უნდა მეშვავა ფული, რომ ხელობა მესწავლა და სახელოსნო გამეხსნა? არც ისე იაფია.

ბრემბერსნი. და მთელი ეს ფული მამაჩემმა მოგცა?

ილაშვარი. დიახ, დიახ, ჩემო ძვირფასო. მართლა პირველად გესმის თუ რა? რა ვიცი, მისი სიტყვებიდან ისე ჩანდა, თითქმის ყველაფერს გწერდა.

ბრემბერსნი. არც ერთი სიტყვა არ მოუწერია იმის თაობაზე, რომ ყოველივე ეს თვითონ მოგაკვარა. ალბათ, დავიწყვდა. ერთმანეთს შორის მხოლოდ საქმიანი მიმოწერა გვაქვს. ესე იგი, მამაჩემმა..

ილაშვარი. რა თქმა უნდა. მხოლოდ არ უნდოდა, ვინმეს გაეგო. მაგრამ ყველაფერი ნამდვილად მან მოგაკვარა. სწორად მან შემიწყო ხელი იმაშიც, რომ ცოლი შემერთო... თუ არც ეს იცი?

ბრემბერსნი. არა, მართალი ვფიქრობ, არც ეს ვიცოდი (მხარზე ხელს მოუთათუნებს). რომ იცოდე, როგორ

მიხარია და... იმავდროულად, კიდევ ვიტანჯებო, ძვირფასო იალმარ... თურმე რა სასტიკად ვცდებოდ, წუღ სხვა კაცად რომ ვთვლიდი მამაჩემს... რეგულარულად გუულიც ჰქონია და სინდისიც... გინგლირთვა

ილაშვარი. სინდისი?!

ბრემბერსნი. რაც გინდა, ის დაარქვი. არა, მართლა სიტყვები არ მყოფნის ჩემი სინდისის გამოხატავად, იმის გამო, რაც მამაჩემზე მამაზე... მაშ, შენ დარწმუნდი, იალმარ? ეს უფრო მეტია, ვიდრე ის, რა რასაც მე ოდესმე მივალწევ. იმედი მაქვს, ბედნიერი ხარ!

ილაშვარი. მერედა, როგორ! ისეთი კარგი მეოჯახე ქალი შემხვდა, რომ უკეთესს ვერც კი ინატრებ. არც იმის თქმა შეიძლება, თითქმის სრულიად გაუნათლებელი იყოს.

ბრემბერსნი (ცოტა არ იყოს, გაკვირვებით). გაუნათლებელი?

ილაშვარი. იცი რა? თვითონ ცხოვრება გვარდის და გავსწავლის. ყოველდღე ჩემს გვერდით ტრიალი... ეგეც არ იყოს, ერთი-ორი ჭკვიანი კაცი ჩვენთანაც დაიარება... დღერთმანი, ახლა რომ ნახო, ალბათ, ვერც იცნობ გინას.

ბრემბერსნი. გინას?

ილაშვარი. დიახ, ჩემო ძვირფასო. ხომ არ დავავიწყდა, რომ გინა ჰქვია?

ბრემბერსნი. ვის?.. ვის ჰქვია გინა? მე ხომ სრულიად არ ვიცნობ.

ილაშვარი. დავიჭრო, მართლა არ გახსოვს? ერთხანს ხომ აქ, თქვენ გემსახურებოდა?

ბრემბერსნი. რას მეუბნები? ესე იგი, გინა ჰანსენი? ილაშვარი. რა თქმა უნდა, გინა ჰანსენი.

ბრემბერსნი. ჩვენს სახლში რომ დიასახლისობდა, როცა დედაჩემი ლოგინად ჩავარდა?

ილაშვარი. დიახ, დიახ. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, მე ხომ დანაშაულებით ვიცი, რომ მამაშენმა შეგატყობინა ჩემი დოჯახების ამბავი.

ბრემბერსნი (დგება). დიახ, მგონი, შემატყობინა... მაგრამ ის კი არ მოუწერია, რომ... მოიცა, იქნებ მართლაც... დღერთო, გამახსენე... არა, მამაჩემი ყოველთვის ისე მოკლე წერილებს მწერს... (სავარძლის სახელურზე ჩამოაჯდება). ჰო მართლა, იალმარ... ძალიან მაინტერესებს, როგორ გაცანი გინა.

ილაშვარი. ჩვეულებრივად. გინა დიდხანს არ დარჩენილა თქვენას. ძალიან ბევრი საქმე დაეყარა თავზე. დედაშენი ლოგინად იყო ჩავარდნილი და გინას აღარ შეეძლო ყველაფერს გასწავლო. ჰოდა, უარი თქვა. ეს დედაშენის სიკვდილამდე ერთი წლით ადრე თუ იმავე წელს მოხდა.

ბრემბერსნი. იმავე წელს. მაშინ მე უკვე ქარხანაში ვიყავი, მერე?

ილაშვარი. მერე გინა დედამისთან, მადამ ჰანსენტან გადავიდა საცხოვრებლად. ისიც მაგარი მეოჯახე ქალი იყო. პატარა სახაილო ჰქონდა გახსნილი და ერთ ოთახს აქირავებდა. ისეთი ნათელი, სუფთა და მყუდრო ოთახი იყო.

ბრემბერსნი. ალბათ, ბედმა გაგიღია და სწორედ ის ოთახი დაიქირავე.

ილაშვარი. დიახ. ისიც მამაშენმა მიმასწავლა. ჰოდა... აი, სწორად მამაშენმა გაციანი გინა.

ბრემბარსი. და შეირო კოდეცი?
იალმარნი. დიახ. ახალგაზრდების ამბავი ხომ მოგე-
ხსენება?... მმ...

ბრემბარსი (დგება და ბოლასა სცემს). ერთი ეს
მითხრო... ცოლად რომ შეირო, მამაჩემმა მაშინ
ხომ არ... უფრო სწორად, მე მიწოდოა მეცოხა. მაშინ
ხომ არ დაიწყო ფოტოგრაფიის შესწავლა-მეთქი?

იალმარნი. დიახ, სწორედ მაშინ. ერთი სული მქო-
ნდა, როდის მოვიკიდებდი ხელს რაიმე საქმეს, და, აი,
მე და მამაშენმა ერთად გადაწყვიტეთ, რომ ჩემთვის
სწორედ ზედგამოჭრალი იქნებოდა ფოტოგრაფოვანი.
ამას ერთმა გარემოებამაც შეუწყო ხელი: რაღაც ბე-
დნიერი დამთხვევის წყალობით, გინას თურმე კარგად
ეხერხებოდა რეტუსირება.

ბრემბარსი. ვახსოვარი დამთხვევა.

იალმარნი (წამოადგება; თვითკმაყოფილი სახით).
მართლაც, არა?

ბრემბარსი. ღმერთმანი. მამაჩემს თითქოს განგების
როლი უთამაშინა შენს ცხოვრებაში.

იალმარნი. ვახსოვარი არ მიატოვა თავისი ძველი
მგობრის შვილი. ტექნიკური დიდხელისა და ციხის
მამაშენი.

ფრუ სმარბიუ (ვერცხსთან ერთად ხელიხელჩაი-
დებული გამოდის მეორე ოთახიდან). კინძი არ დახ-
მარა, ძვირფასო კომერსანტო. დადიხარ და სახე-
ლებს ათვლიერებთ. ხომ იცით, ეს მადნა თქვენთვის.

მერლე (ხელს უშვებს და მერე თვალბუბე მოი-
სვამს). დიახ, დიახ, მართალი ბრძანდება.

პეტრენს და იენსენს სინები შემოაქვთ.

ფრუ სმარბიუ (ხმაბალა მიმართავს მეორე ოთახ-
ში მყოფ სტუმრებს). გთხოვთ, ბატონებო! ვისაც თი-
თო ჰქია პუნში სურს, კეთილინების და აქ გამობრძა-
ნდეს!

ჩასუქებული ბატონი (ფრუ სერბიუსთან მიდის).
ღმერთო ჩემო. ნუთუ მართლა წავგარათით მოწვევის
წმიდათა-წმიდა უფლება?

ბრუ სმარბიუ. დიახ. აქ კომერსანტების ბინაში,

მოწვევა აკრძალულია, ბატონო კამერკერო.

მელმონი ბატონი. კი მაგრამ, როდის შემოიღეთ
ფრუ სერბიუ, მწველთა კოდექსში ესოდენ მკაც-
რი შეზღუდვა?

ფრუ სმარბიუ. ამასწინანდელი სადილის შემდეგ
როცა ზოგ-ზოგი, ცოტა არ იყოს, წრეს გადავიდა.

მელმონი. ბატონი. კი მაგრამ, ნუთუ მართლა სა-
სტიკად აკრძალულია ოღნავ მაინც გადახსნე წრეს,
ფრუ ბერტა?

ფრუ სმარბიუ. დიახ, კამერკერო ხალე. ყოვლად
დაუშვებელია.

სტუმრების უმრავლესობამ კაბინეტში მოიყარა თა-
ვი. მსახურები პუნშს სთავაზობენ მით.

მერლე (მავიდასთან მდგარ იალმარს). მანდ რას ჩა-
ჭიკიტებთ, იალმარ?

იალმარნი. არაფერს; ალბომს ვათვლიერებ, ბატო-
ნო ვერლე.

მელმონი ბატონი (ოთახში წრიალბს). აა. ფო-
ტოებს? სწორედ სათქვერო საქმეა.

ჩასუქებული ბატონი (სავარძელში). თქვენი ნა-
მუშევრები ხომ არ წამოგიღიათ?

იალმარნი. არა.

ჩასუქებული ბატონი. უნდა წამოგიღოთ. საქმლის

მონელებას ძალიან უწყობს ხელს, აი, ასე ქლია და
და სურათების თვლიერება.

მელმონი ბატონი. საუბრის თემის გაწონახაც რდ-
ვილი ხდება.

ბაცი ბატონი. და ყოველგვარი წვდომის დასაძრ-
რების გრძნობით მიითვლება.

ფრუ სმარბიუ. კამერკერების აზრით, თუ ვინმეს სა-
დილად იწვევენ, მან იმისთვისაც უნდა იზრუნოს, რომ
სურმარილი დაიხსახუროს, ბატონო ედალ.

ჩასუქებული ბატონი. იმ სახლში, სადაც ახე გუ-
ლუხვად უმასინდლებიან სტუმრებს, ეს მხოლოდ
საიმოვნებაა.

მელმონი ბატონი. ღმერთო ჩემო! როცა საქმე არ-
სებობისათვის ბრძოლას ეხება, მაშინ...

ფრუ სმარბიუ. მართალი ბრძანდებათ!

კვლავ გრძელდება საუბარი, ხუმრობა და სიცილ-
ხარხარი.

ბრემბარსი (ჩუმად). რატომ შენც არ ჩაურთავ ხი-
ტყვას, იალმარ?

იალმარნი (მხრებს იჩინავს). რა უნდა ვთქვა?

ჩასუქებული ბატონი. მაშ, თქვენი აზრით, ბატო-
ნი ვერლე, ტოკაური ღვინო კუქისათვის სახარგე-
ლია?

მერლე (ღუმელთან). ტოკაური, რომელსაც დღეს
გვაგლით, — ნამდვილად. ერთ-ერთი საუკეთესო ჩა-
მოსხმა გახლავთ. მე მგონია, თვითონაც შეატყვეთ.

ჩასუქებული ბატონი. დიახ, საუცხოო ღვინოა.

იალმარნი (გაუბედავად). განა ყველა ჩამოსხმა ერ-
თნარი არ არის?

ჩასუქებული ბატონი (იციინს). არ გადამრიოთ!

მერლე (იღიმება). მოდი ახლა და ამისთანებს შენი
ნაქები ღვინოები ახვი.

მელმონი ბატონი. ტოკაურ ღვინოს, თქვენი ფო-
ტოებისა არ იყოს, მზე სჭირდება, ბატონო ედალ.
ფოტოგრაფისათვის ხომ აუცილებელია მზე?

იალმარნი. დიახ, მზე, რა თქმა უნდა, ძალზე ბევრს
ნიშნავს.

ფრუ სმარბიუ. რაღა ფოტოები და რაღა კამერკე-
რები. როგორც ამბობენ, მათთვისაც ძალზე ბევრს
ნიშნავს „მზე“.

მელმონი ბატონი. ეე, გაცვეთილი ხუმრობაა!

ბაცი ბატონი. ქალბატონი მართლაც ხუმრობს...

ჩასუქებული ბატონი. და, თანაც, ჩვენი მოსამარ-
თით! (თითით ემუქრება). ფრუ ბერტა, ფრუ ბერტა!

ფრუ სმარბიუ. კი მაგრამ, ხომ მართალია, რომ
ერთი ჩამოსხმა განსხვავდება მეორისაგან? რაც უფ-
რო ძველია ჩამოსხმა, მით უფრო უკეთესია.

ბაცი ბატონი. თქვენ მე ძველ ჩამოსხმას მაკუთ-
ვნებთ?

ფრუ სმარბიუ. რა თქმა უნდა, არა.

მელმონი ბატონი. ჩემზე რაღას იტყვით? მაინც
რომელ ჩამოსხმას მაკუთვნებთ?

ფრუ სმარბიუ. თქვენ, ბატონებო, მე გაკუთვნებთ
ტკბილ ჩამოსხმას. (პუნშს მოსვამს).

კამერკერები იციინან და ფრუ სერბიუს ელაზან-
დარებიან.

მერლე. ფრუ სერბიუმ თუ მოინდომა, ყოველ-
თვის დაიძვრნეს თავს. ჰქებები არ მომიწყინოთ, ბატო-
ნებო!.. პეტრენს, სტუმრებს მიხედეთ! გრეგერს,
მოდი ერთი მომიპაუხუნე!

გრეგერსი ადგილიდან არ იძვრის.
თქვენც, ეკაღ, სუფრასზე რატომღაც ვერ მოვა-
ხვნივ.

პატარა კარიდან თავს გამოყოფს ბუხპალტერი
გრობერგი.

ბრომბარნი. მომიტვეთ, ბატონო ვერლე, ვერას-
დღეებით ვერ მოვახერხებ ვახვლა.

მირლე. რაო, ისევ ჩაგკეტებს?

ბრომბარნი. დიახ, ფლასტადი წახულა და გახალ-
ბებიც წაუღია.

მირლე. მაშ, გაიარეთ.

ბრომბარნი. მაგრამ აქ კიდეც ერთი კაცია...

მირლე. გაიარეთ, გაიარეთ, ნუ გერიდებათ.

კანტორიდან გამოდიან გრობერგი და მოხუცი ეკ-
დალი. ვერლე შეტეხება და უნებური შეძახილი აღმო-
ხდება მეკრდიდან. საუბარი და სიცილი წყდება. იალ-
მარს მამის დანახვისას ტანში გააზრიალებს, სასწრა-
ფოდ მაგიდაზე დგამს ჭიქას და ღუმელისკენ იბრუ-
ნებს პირს.

მადლი (თვალები დაბლა დაუხრია, აქეთ-იქით
თავს უქნევს სტუმრებს და ჩემად ბურტყუნებს).
გთხოვთ მომიტევოთ. აქ რა მიწოდება?.. კარი ჩაე-
ტოლია... ეს რა დამემართა?.. გთხოვთ მომიტევოთ!
(გრობერგის კვლადკვალ მერე ოთახში გადის).

მირლე (ქილებში გამოსცრის) რა ეშმაკმა შემო-
ათრია ეს გრობერგი?..

ბრემბარნი (პირდაღებული მისჩერებია იალმარს).
შეუძლებელია!

ჩასუქავული ბატონი. რა ნახდა? ვინ იყო ეს?
ბრემბარნი. არავინ. ბუხპალტერი და კიდეც ერთი
კაცი.

ბაცი ბატონი (იალმარს). თქვენ იცნობთ?

იალმარნი. არა... ვერ დავინახე...

ჩასუქავული ბატონი (დგება). მაინც რა მოხდა?
დალახვროს ეშმაკმა! (დანარჩენ სტუმრებს უერთდე-
ბა, რომლებიც ხმადაბლა ლაპარაკობენ).

ფრუ სარბიუ (ჩურჩულით. პეტერსენს). გადი-
თ და ერთი კარგი რამე მიაშვეთ.

პბმარსანი (თავს უქნევს). მესმის. (გადის).

ბრემბარნი (აღელვებული, ხმადაბლა, იალმარს).
მაშ, ეს მამაშენი იყო?

იალმარნი. დიახ.

ბრემბარნი. და შენ თქვი, არ ვიცნობო?

იალმარნი (გაცხარებით). მაშ, რა შექნა? განა შე-
მეძლო?..

ბრემბარნი. რა არ შეგეძლო? ის, რომ საკუთარი
მამა გეცნო?

იალმარნი (მწარედ). ემ, აბა, ერთი ჩემს ადგილას
იყო!

სტუმრებს შორის ჩურჩული წყდება და უცებ ნა-
ძალადეოდ ხმადაბალი ლაპარაკით იცვლება.

მლოტი ბატონი (გრეგერსსა და იალმარს უახ-
ლოვდება; მეგობრული ტონით). აა, სტუდენტობის
ამბებს ისხენებო?.. რაო? თქვენ ეწვეით, ბატონო ეკ-
დადი? ხომ არ მოგაკიდოთ?.. მაგრამ აქ მოწვევა რომ
არ შეიძლება?..

იალმარნი. გმადლობთ, მე ისე...

ჩასუქავული ბატონი. ლეკსებს ხომ არ წაგვიკი-
თხავთ, ბატონო ეკაღ? უწინ, მახვავს, მწვენივრად
კიბულობდით.

იალმარნი. ხაწუხაროდ, არც ერთი აღარ მახსენ-
დება.

ჩასუქავული ბატონი. აფხუს, აფხუს! მაშ, რა
მოვიგონოთ, ხალე?

ორივე კაბინეტში მიმოდის; შემდეგ მერე ოთახში
გადიან.

იალმარნი (პირქუშვალ). მე წავალ, გრეგერს! ის, ვი-
საც ბედისწერამ თავისი მსახვრალი ხელი შეაბო, უკ-
ვე... დიდი მადლობა გადაეცი მამაშენს..

ბრემბარნი. კეთილი, პირდაპირ სახლში წახვალ?
იალმარნი. მაშ, ხალე?

ბრემბარნი. ვნახოთ, იქნებ, მოგვიანებით გინახუ-
ლო.

იალმარნი. არა, არ გინდა. ნუ მოხვალ ჩემთან
გული დაგებურება, გრეგერს... მითუმეტხ, ამნარ
დიდებულად დროების შემდეგ ხალე სხვაგან შევხ-
დეთ ერთმანეთს.

ფრუ სარბიუ (მოსაუბრებებს უახლოვდება, ჩუმად).
მიდიხართ, ეკაღ?

იალმარნი. დიახ.

ფრუ სარბიუ. მოკითხვა გადაეცით გინახ.

იალმარნი. გმადლობთ.

ფრუ სარბიუ. უთხარით, რომ ამ დღეებში ვინ-
ხულეხ.

იალმარნი. გმადლობთ. (გრეგერსს). ნუ გამაიცილებ-
მინდა შეუმჩნეველად გავიდე. (თითქოს სერიოზულს,
ნელი ნაბიჯით გადის მერე ოთახში და ხელმარჯ-
ნივ მიემართება).

ფრუ სარბიუ (ხმადაბლა ეუბნება უკან დაბრუნე-
ბულ პეტერსენს) მიცით რამე ბერკაცს?

პბმარსანი. რა თქმა უნდა. ერთი ბოთლი კონს-
კი ჩაუღვდ კიბეში.

ფრუ სარბიუ. უკეთესი ვერაფერი ნახეთ?

პბმარსანი. მისთვის ამაზე უკეთესი რა უნდა იყ-
ოს, ფრუ სერბიუ?

ჩასუქავული ბატონი (კარნივე, ხელში ნოტები
უქირავს). ოთხი ხელით ხომ არ დაგვეკო, ფრუ სე-
რბიუ?

ფრუ სარბიუ. კეთილი, ახლავე.

სტუმრები. ბრავო, ბრავო!

ფრუ სერბიუ და სტუმრები ხელმარჯნივ გადიან
მერე ოთახში. გრეგერსი ღუმელთან რჩება. ვერლე
რალაცას დაექებს საწერ მაგიდაზე; როგორც ჩანს, გრე-
გერსის ვასვლას უცდის, მაგრამ ეს უკანასკნელი არ
ინძრება და ვერლე თვითონვე მიემართება კარისკენ.

ბრემბარნი. ერთი წუთით, მამა.

მირლე (ჩერდება). რა გნებავს?

ბრემბარნი. ორიოდ სიტყვა მაქვს შენთან.

მირლე. არ შეიძლება, ცოტა მოვიცადოთ, როცა
მარტონი დავრჩებით?

ბრემბარნი. არა, არ შეიძლება. იქნებ, ისედაც მო-
ხდეს, რომ საერთოდ ვერ შევძლოთ მარტო დარ-
ჩენა.

მირლე (უახლოვდება). ვითომ რატომო?

მთელი შემდგომი საუბრის მანძილზე დარბაზიდან
ყრულ მოსმის ფორტპიანოს სმ.

ბრემბარნი. მთელი ოჯახი იღუპებოდა, შენ კი...
მირლე. თუ არ ვცდები, ეკაღების ოჯახს გული-
სხმობ.

ბრძმპარსი. დიახ, ლეიტენანტი ექვლი ოდენდაც ახლოს იყო შენთან.

პირლმ. სამწუხაროდ, მეტისმეტად ახლოს. და მე წლებს მანძილზე ძალიან ძვირად დამიჯდა ეს სიახლოვე. სწორედ ჩან უნდა ვუმალოლოდ იმას, რომ ჩემს პატონას სახელს ჩიჩქო მოეცო.

ბრძმპარსი. მართლა მარტო ის იყო დამნაშავე?

პირლმ. მაშ, ვინ, შენის ახრით?

ბრძმპარსი. მაგრამ თქვენ ზომ ერთად წამოიწყეთ ხე-ტყის შესვლად.

პირლმ. დიახ, მაგრამ განა ექვლი არ იღებდა ნაკვეთების გეგმას?.. სამწუხაროდ, არასწორ გეგმას. სწორედ მან დაიწყო სახაზინო ტყის უქანონო ჭრა. სწორედ ის ედგა სათავეში მთელ საქმეს. პირადად მე განწვი ვიდგე და არც კი ვიცოდი, რას სჩადიოდა ლეიტენანტი ექვლი.

ბრძმპარსი. ლეიტენანტმა ექვლმა, ალბათ, თვითონაც არ იცოდა, რას სჩადიოდა.

პირლმ. შეიძლება, მაგრამ ფაქტი ისაა, რომ მან მსჯავრ დახდეს, მე კი გამამართლეს.

ბრძმპარსი. ვიცი, შენს წინააღმდეგ სამხილი არ აღმოჩნდა.

პირლმ. რახან გამამართლეს. მაშასადამე, მართალი ვარ. კი მაგრამ, მინც რამ მოვფიქრა ამ ძველი დავიდარახის ჩხრეკა, რამაც მე ასე ნაადრევად გამაპლარავა? აი, თურმე რაზე ფიქრობდი მთელი ან წლების მანძილზე იქ, ქარხანაში. შემოდია დავარწმუნო, გრეგერს, რომ აქ, ქალაქში, ეს ამბავი რა ხანია დავიწყებას მივცა... ყოველ შემთხვევაში, იმდენად მინც, რამდენადც მე მეხება საქმე.

ბრძმპარსი. კი მაგრამ, უბედური ექვლები?..

პირლმ. მინც რას მიბრძანებ, რა უნდა მეშველა მათთვის? როდესაც ექვლი ციხიდან გამოვიდა, ის უკვე განადგურებული კაცი იყო, სრულიად უმწყო და უსუსური. არიან ისეთი ადამიანები, რომლებსაც ერთ-ორი საფაქტი მოხვდებათ თუ არა, მაშინვე ფსკერზე ეშვებიან და ვედარასოდეს ვეღარ ახერხებენ ამოყვინთვის. ენდო ჩემს სიტყვას, გრეგერს, ბერაკიციასთვის არაფერი დამიკლია, რის საშუალება-საც გარემოება მიძლევდა... ესე იგი, რაც შემძლეო გამეცებინა მის, რომ ზედმეტა სახაზი არ მიმეცა ათასგვარი ეჭვისა და მითქმა-მოთქმისათვის.

ბრძმპარსი. მითქმა-მოთქმისათვის?.. ზო, რა თქმა უნდა.

პირლმ. ბრძანება გავციე, ბერაკიციასთვის კანტორიდან გადასაწერად მიეცათ რამე, და გაცილებით მეტს ვუხდი, ვიდრე მისი შრომა ღირს...

ბრძმპარსი (მამას არ უყურებს). ზმ... ევციე არ მეპარება.

პირლმ. დამცინე? ესე იგი, არ გჯერა ჩემი. ხარკთადრცხვზს წიგნებში, რა თქმა უნდა, ამის შემოწმება არ შეიძლება. მე არასოდეს არ ვიწერ ამნაირ ხარკებს.

ბრძმპარსი (დაცინვით). დიახ, ზოგიერთი ხარკი, უმჯობესია არ ჩიწერო.

პირლმ (გაოგნებულ). რას გულისხმობ?

ბრძმპარსი (მხეობას იკრებს). იალმარ ექვლსაც ხომ შენ გადაუხადე სწავლის საფასური, როცა ფოტოგრაფობას სწავლობდა? ეს ხარკი მინც თუ შეიტანე გასავლის წიგნში?

პირლმ. რა კითხვებს მაძლევ?

ბრძმპარსი. ო, ამას თავისი მიზეზი აქვს. ერთი ეს მითხარი, ასეთი გულმხურვალე დანტერეგება შენი ძველი მეგობრის შვილის ბედ-იღბლითა და წინააღმდეგობა იმ დროიდან იწყება, როცა მან ცოლის შეთხოვა გადაწყვიტა?

პირლმ. დალახვროს ეშაქმა... ახა, რა მახსოვს ამდენი წლის შემდეგ?

ბრძმპარსი. მაშინ შენ მიმწერე — პირწმინდად საქმიანი წერილი, რაღა თქმა უნდა — და მინაწერო ხა ვაკვრიო ახსენე, იალმარ ექვლმა ფრიოცენ მანსენი შეიტყო.

პირლმ. დიახ, სწორედ ეს იყო საცოლის გვარი.

ბრძმპარსი. მაგრამ კრინტი არ დავძირავ იმის თაობაზე, რომ ეს მანსენი ჩვენი ყოფილი მწე — გინა მანსენი იყო.

პირლმ (ნაძალადევი დაცინვით). რა ვიცოდი, რომ ასე გაინტერესებდა ჩვენი ყოფილი მწე?

ბრძმპარსი. მეტი საქმე არა მაქვს. მაგრამ... (ხმას დაუწევს). ჩვენს სახლში ვილაცას კი ძალიან აინტერესებდა იგი.

პირლმ. რას მიედ-მოედები? (წამოცინება). იქნებ, მე გულისხმობ?

ბრძმპარსი (ხმადაბლა, მაგრამ მტკიცედ). დიახ, სწორედ შენ.

პირლმ. როგორ მიხედავ?.. აა, ეს უშაღური, ეს ფოტოგრაფი... რა სინდისი აძლევს, რომ ამნაირ ბრალდება წამოიყენოს?

ბრძმპარსი. იალმარს ერთი სიტყვაც არ დასცდენია ამაზე. მე მგონია, წარმოდგენაც არა აქვს...

პირლმ. მაშ, შენ ვინ გითხრა? ვინ გითხრა ეს?..

ბრძმპარსი. საცოდავმა დედაჩემმა. უკანასკნელად რომ ვხებ, მაშინ მიიხრა.

პირლმ. დედაშენმა ასეც ვიცოდი. თქვენ ყოველთვის პირი ჭკონდით შეკრული, სწორედ ის გამხედრებდა იმთავითვე ჩემს წინააღმდეგ.

ბრძმპარსი. არა, ის კი არა, არამედ მისი არაადამიანური ტანჯვა-წამება, რამაც მოტება, მოადლო და ნადრევად მოუღო ბოლო.

პირლმ. ო, დამერწმუნე, სულ ტყუილად იტანებოდა. ყოველ შემთხვევაში, უფრო მეტი სახაზი არა ჭკონდა, ვიდრე სხვა ქალებს. მაგრამ ავადმყოფურსა და ეგზალტირებულ არსებებთან რამეს ვახდები? ჩემს თავზე ვიწვინე ეს... ახლა კი შენ გაწამებს იგივე ებ... ერთავად ძველი ჭორებისა და მითქმა-მოთქმის ნავაში იქებებო, სახლს რომ უტებენ მამაშენს. რაც მართალია, მართალია, გრეგერს, შენი ასაკის კაცმა დროა, რაიმე უფრო სერიოზულსა და სასარგებლოს საქმეს მოჰკიდოს ხელი.

ბრძმპარსი. ზო, რა თქმა უნდა, დროა.

პირლმ. მაშინ, ალბათ, გულიდან ჭირ-ვარამიც გადაგყურება, თორემ, ახა, რას მგავხარ ახლა? ნეტა ვიცოდე, რას აკლავ თავს ამ ქარხანას, უბრალო შოან-გარიშხავით წილში წახრილი, და კაპიკაც არ იღებ იმაზე მეტს, რაც გასამარტლოდ გეუთვნის? მართადად გითხრა, დიდ სისულელეს სჩადიხარ.

ბრძმპარსი. დიახ, მე რომ დარწმუნებული ვიყო ამაში, მაშინ...

პირლმ. მესმის, მესმის. შენ გინდა, თავისუფალი კაცი გერქვას, არაფრით არ იყო ჩემგან დავალიბუ-

ლი. პოდა, სწორედ ახლა გვიღედა სათანადო შემთხვევა, რომ სრულიად დამოუკიდებელი, შენი თავის ნამდვილო ბატონ-პატრონი გახდე.

ბრმბერსნი. როგორ?..

პირლმი. აკი მოგწერე, აუცილებლად, ყოველ მიწეზე გარეშე ჩამოდი ქალაქში-მეთქი... ამ...

ბრმბერსნი. დიახ... მაგრამ რაში დაგჭირდი? მთელი დღე ამის ახსნას ველოდი.

პირლმი. მე გთავაზობ, კომპანიონად შემოხვიდე ფირმაში.

ბრმბერსნი. მე? შენს ფირმაში? კომპანიონად?

პირლმი. დიახ. მაგრამ ამის გამო იძულებულინი როდი ვიქნებით, სულ ერთად ვყოფთ. შენ შეგიძლია აქ, ქალაქში გაუძღვე საქმეს, მე კი ქარხანაში გადავბარდებო.

ბრმბერსნი. შენ?

პირლმი. გამოგიტყუებ, მე უკვე აღარ შემიძლია ძველებურად ვიშუგო. იძულებული ვარ, თვალმებს გაუფრთხილდე, გრეგერს. ძალიან დამაქლდა თვალს. ბრმბერსნი. ეს ხომ ყოველთვის ასე იყო.

პირლმი. არა, ყოველ შემთხვევაში, ასე მაინც არა. იგეჯ არ იყო... სხვა მიწეზეც მაქვს საიმისოდ, რომ... ერთის სიტყვით, მე მირჩევნია, დროებით მაინც გადავიდრე ქარხანაში.

ბრმბერსნი. ამას კი ვეღარ წარმოგიდგენდი.

პირლმი. იცი, რას გეტყვი, გრეგერს? ჩვენ ძალიან განუსხვავდებით ერთმანეთისაგან, მაგრამ მაინც ხომ მამა-შვილი ვართ? ამიტომ, ჩემის აზრით, ალბათ, შეგვეძლო გარკვეული შეთანხმებისათვის მიგვედგინა.

ბრმბერსნი. ესე იგი, გარეგნულად?

პირლმი. თუნდაც, გარეგნულად. იფიქრე ამაზე, გრეგერს! როგორ გგონია, შეიძლება თუ არა ეს? ა? ბრმბერსნი (ცეცხლ უყურებს). რაღაცას მიმაღავ.

პირლმი. მაინც რას უნდა გიმოღავდე?

ბრმბერსნი. ალბათ, რაღაცაში გჭირდები.

პირლმი. მამა-შვილს რომ ერთმანეთი სჭირდებოდეს, საკვირველია?

ბრმბერსნი. პო, ხალხი ასე ამბობს.

პირლმი. ძალიან მინდა, რომ ერთხანს სახლში დარჩე. მე სულ მარტო ვარ, გრეგერს. მთელი სიცოცხლე მარტო ვიყავი. მაგრამ ახლა განსაკუთრებით მაჭირს, — ვხერდები, ვიღაცა ხომ უნდა მყავდეს გვერდით?

ბრმბერსნი. აკი გყავს კიდეც, — ფრუ სერბიუ.

პირლმი. მართალი ხარ. მე, ასე ვთქვათ... უმისოდ გაძლება არ შემიძლია. ისეთი მხიარული ხასიათი აქვს, ისე მამშვიდებს, მთელ სახლს სიცოცხლეთა და სიხალისით ავებებს... ჩემთვის კი ეს აუცილებელია, გენმის?

ბრმბერსნი. მერედა, მე რაღასა მოხოვ? რაც გინდა, ყველაფერი გქონია.

პირლმი. დიახ, მაგრამ მეშინია, რომ დიდხანს არ გახტანს ასე. ამნაირ მდგომარეობაში ქალზე სულ ადვილია მცდარი წარმოდგენა შეექმნას ხალხს, და, მართალი ვიფიქრებ, ეს არც კაცობისათვისაა კარგი.

ბრმბერსნი. ო, თუ აკვი იმნაირ სადილებს მართავს, როგორც შენ, მან შეიძლება რაღაცის უფლებიანაც მისცეს თავის თავს.

პირლმი. კი მაგრამ, ის, გრეგერს? როგორია მისი მდგომარეობა? ვშიშობ, რომ დიდხანს ვეღარ გაუ-

ძლებს. მაგრამ კიდეც რომ... დიახ, ჩემი გულისთვის ხელი რომ ჩაიქნოს ჯორებსა და მითქმა-მოთქმაზე... თავად განსაქვ გრეგერს: შენში ხომ ასე ძლიერია სპირიტუალისობის გრძნობა...

ბრმბერსნი (აწყვეტინებს). მოკლედ და გარკვევით მითხარი: გინდა ცოლად შეირთო?

პირლმი. ასეც რომ იყოს, მერე რა?

ბრმბერსნი. მეც მაგას გეკითხები, მერე რა-მეთქი?

პირლმი.. შენ წინადმდეგი იქნები?

ბრმბერსნი. ვინ მოგახსენა? სრულიადაც არა.

პირლმი. ახა, მე რა უნდა მცოდნოდა?.. იქნებ, დედის ხსოვნის წინაშე...

ბრმბერსნი. მე ეგზალტაციას ვერ დამწამებ.

პირლმი. ასეა თუ ისე, დიდი ლოდი ამხსენი გულოდან. ჩემთვის ძალზე ბევრს ნიშნავს შენი თანადგობა ამ საქმეში.

ბრმბერსნი (დაცინებით მისჩერებია). ახლა კი მესმის, რა საქმეშიც მიპირებდი გამოყენებას.

პირლმი. გამოყენებას? ეგ რა გამოთქმაა?

ბრმბერსნი. მოდი, ძირის-ძირამდე ნუ ჩავდევთ სიტყვებს, ყოველ შემთხვევაში, პირისპირ მაინც. (ირონიული სიცილით). გასაგებია აი, თურმე რატომ იყო აუცილებელი ჩემი ჩამოსვლა ქალაქში. ფრუ სერბიუს ოჯახური სიმუდრეოვ და სიამტკიბილსა მოუნდა? ერთგვარი მამაშვილური იდილია? ეს რაღაც ახალი გახლავთ!

პირლმი. ვის უხედავ ამნაირი ტონით ლაპარაკს?

ბრმბერსნი. როდის იყო, რომ ოჯახი გვექონდა? რამდენადაც მახსოვს, არასოდეს. ახლა კი, როგორც ვატყობ, საჭირო შეიქნა ქალბაობის შეკოწიწება. დიდად ხულიანა აუდებდა ერთი მიეთ. მოცილი და მითქმა-მოთქმა: 'შვილი ფრთაშესხმული ჩამოფრინდა ბებრის მისი ნიშნობაზე, და პირწმინდად გაქარწყლდებოდა ქველი ჯორები საცოდავ, პრავალტანჯულ დედაზე! შვილი ერთბაშად გააცამტვერებს და ქარს გაატანს მათ!

პირლმი. ხანდახან მართლად გგონია, რომ ჩემზე საძულველი ამ ქვეუნად არავინა გყავს, გრეგერს?

ბრმბერსნი (ხმადაბლა). რას იზამ, დიდხანს გაკვირდებოდი; მოხარულს გიცნობ.

პირლმი. შენ დედაშენის თვალებით მაკვირდებოდი. (ოღენც დაუწევს ხმას). მაგრამ ეს თვალები... ხანდახან დაბნედილი იყო.

ბრმბერსნი (ხმა უცახცახებს). ვიცი, ვიცი, რასაც გულისხმობს. მაგრამ ვინა დამნაშავე საცოდავი დედა ჩემის სისუსტეში? შენ და ეს შენი.. უკანასკნელი იყო ეს გომბოზ, რომელიც იალმარ ექადაღს შეჩერე, როცა შენ თვითონ... ოჰ!..

პირლმი (ხმრებს იჩჩავს). დედაშენის შვილი არა ხარ?

ბრმბერსნი. (ყურადღებას არ აქცევს). და ეს ნათელი, ხავშვით მიმწოდები სული ახლა უკლებლად ჩველი სიცრუეში... ერთ ჰერქვეშ ცხოვრობს ამ... ამ... და არც კი იცის, რომ მისი ეგრეთწოდებულ ოჯახური კერა სიცრუეზეა დაფუძნებული (ნაბიჯს გადადგამს მიმისკენ). შენს მიერ განვილილ გზას რომ გადავხედვ, თვალწინ მიდგება ადამიანთა გვამებით მოყვნილი ბრძოლის ველი.

პირლმი. მე გგონია, ჩვენს შორის მართლაც გააუფლანავი უფხავრული ძვეს.

ბრმბერსნი (მტკიცედ; თავის დაცრით). მე ეს დე-

დისანია შევიწხე და ამიტომაც მივდივარ... გემშვი-
დობება.

პარლემ. როგორ? სულ მიდიხარ?..

ბრემბერსი. დიახ, ახლა კი ნათლად ვხედავ ჩემი
სიცოცხლის მიზანს.

პარლემ. მაინც, რა მიზანს?

ბრემბერსი. რომ გითხრა, სახაცილოდაც არ გეყოფა.

პარლემ. ვინც პარტოა, ასე ადვილად როდი იცინის,
ბრემბერს.

ბრემბერსი (მეორე ოთახზე ანიშნებს). შეხედე, მა-
მა, კამერპირები დამალოხანანს ეთამაშებიან ფრუ სე-
რბოუს... დამე მშვიდობისა... არაგად ბრძანდებოდე!
(მეორე ოთახში გადის და ხელმარჯვნივ მიეფარება
ფეხს).

მეორე ოთახში, ხელმარჯვნივ, სტუმრები ჩანან.
ისმის მათი სიცილი და მხიარული შემახილები.

პარლემ (თვალს აყოლებს შვილს და ზიზღით ფრუ-
ტუნებს). ეჰ, საცოდავი!... არადა, რომ ჰქოთხო, ემ-
წალტაყიას ვერ დამწამებო!

მ ე ო რ ა მ ო მ ქ მ ე დ ე ბ ა

ილმარ ეკდალის სახელოსნო. სხვენი, ეტყობა,
ერცელ სათავსოდ გადაუყვებიან. ხელმარჯვნივ და-
მრეცი ჭერია, რომელსაც ვანური ფანჯრები აქვს და-
ტანებული. ფანჯრებზე ჩამოფარებული ლურჯი ფარ-
დები ნახევრად გადაწეულია. პარჯენი კუთხეში, უკან-
ს მხარეს, შემოსასვლელი კარია, წინ კი, ხელმარჯ-
ვნივ, — საცხოვრებელ ოთახებში გამაველი კარი. მა-
რცხენა კედელშიც ორი კარია დატანებული, ხოლო
მთ შორის თუნუქის ღუმელი დგას. შუა კედელში
ფართო, აქეთ-იქით გასაწევი კარია. სახელოსნოს მო-
რთულობა დარიბულია, მაგრამ მყუდრო და ფაქიზი.
ორ კარს შორის, ხელმარჯვნივ, დივანი, მაგიდა და
რამდენიმე სკამი დგას. მაგიდაზე აბაეურთიანი ლამა-
ზანია, ფოტოები და ათასნაირი წვრილმანი, ფუნჯე-
ბი, ქაღალდები, ფანქრები და სხვა მისთანანი ყრია
კუთხეში. მაგიდასთან ძველი სავარძელი დგას. აქა-
იქ მიდგმული და ჩაირიგებულა ფოტოაპარატები და
ხელსაწყოები. შუა კედელთან, ხელმარცხნივ, თარო-
ებია, რომლებზედაც რამდენიმე წიგნი, ყუთები, ქი-
მიური სითხით სავსე ბოთლები და ნაირნაირი ინსტ-
რუმენტები აწევი.

ბინა (მკვრივად). მაგიდასთან ზის და კერავს. ჰედვი-
ვი დივანზე მოკალათებულია, ზეღის გულებით ლამ-
პის შუქს იჩრდილავს, ცერა თითებით კი ყურები
დაუკავს.

ბინა (ფარული შემფოთობით გადახედავს შვილს,
შემდეგ კი ეძახის) ჰედვიგ!

ჰედვიგს არ ესმის.

(უფრო ხმაილალა). ჰედვიგ!

ჰედვიგ (ყურებიდან თითებს იშორებს). რა იყო,
დედა?

ბინა. ამდენი კითხვა არ შეიძლება, ჩემო ძვირფა-
ნი!

ჰედვიგ (ცოტა კიდევ რა, დედა! სულ ცოტა!

ბინა. არა, ახლავე დახურე წიგნი. ხომ იცი, მამას
არ უყვარს ახა, როდის კითხულობს საღამოობით?

ჰედვიგ (პო, მამას მაინცდამაინც არ უყვარს კი-
თხვა.

ბინა (საკერავს განზე გადადებს და მაგიდიდან

ფანჯარს და რვეულს იღებს). თუ ვახსოვს, რამდენი
გადავიხარეთ დღეს ზეთში?

ჰედვიგ (კრონი და სამოცდახუთი ერე).

ბინა. სწორია (იწერს). მაინც რამდენ ზეთს ვხარ-
ჯავთ, ახლა კიდევ ძებნი და უყვლი. მოცდაც (იწერს).
ლორეს არ დაგვაფრუწებს... აჰ... (ანგარიშობს). ესე
იგი, სულ...

ჰედვიგ (კი მაგრამ, ლუდი?.

ბინა. კინაღამ დამავიწყდა... (იწერს). რას იზამ,
უყვლითერა საქროა.

ჰედვიგ (სამაგიეროდ, რაზან მამა დაპატიებს, მე
და შენ უფრო იაფად გამოვედით.

ბინა. პო, მაღლობა დემრთს.. თანაც, ბარათებში
რვა კრონი და ორმოცდაათი ერე მომცეს.

ჰედვიგ (მართლა? ამდენი?..

ბინა. დიახ, ზუსტად რვა კრონი და ორმოცდაათი
ერე.

ღუმელი. გინა კვლავ ხელსაქმეს უბრუნდება. ჰედ-
ვიგი ფანჯარს და ქილაღს იღებს და რაღაცას ხატ-
ავს; თვალებს მარცხენა ხელით იჩრდილავს.

ჰედვიგ (რა კარგია, რომ დღეს მამა ასეთ დიდ
წვივულეზე დაჰპატივა კომერსანტმა ვერღემ.

ბინა. კაცმა რომ თქვას, კომერსანტმა კი არა, მი-
სამა შვილმა დაჰპატივა. (ხანმოკლე ღუმლის შემდეგ).
კომერსანტთან რა გვესაქმება?

ჰედვიგ (ერთი სული მაქვს, როდის მოვა. შემპირ-
და, ფრუ სერბოუს ვთხოვ და პირის ჩასატყობარუნე-
ბელს მოვიტანო.

ბინა. იო, ეკვიც არ მეპარება, რომ დღევანდელ ხუ-
ფრაზე პირის ჩასატყობარუნებელიცა და ათასნაირი რა-
აუსნავეც თავზე საურელად იქნება.

ჰედვიგ (ცოტა არ იყოს, მომწივდა.

შემოსასვლელ კარში გამოჩნდება მოხუცი ეკდალი.
ილიაში ქაღალდები ამოუჩრია, პალტოს ჭიბეში რა-
ღაც გახვეული მოუჩანს.

ბინა. დღეს რა გვიან მოხვედით, პაპა?

მკვდილი. კანტორა დაკეტეს. მტერი რა გზა იყო,
ჩერ გრომერგთან ვიქეკი, მერე კი იძულეული გავ-
ხდი კაბინეტიდან გამოვსულიყავი... ჰმ..

ჰედვიგ (გადასაწყრი თუ მოცეს, პაპა?

მკვდილი. მთელი გროვა. ახა, შეხედე!

ჰედვიგ (ჭიბეშიც რაღაც გოღევს.

მკვდილი. რა? სისულელა! არაფერიც არ მიდევს.
(ჯოხს კუთხეში აყულებს). სამუშაო კი ხანს მეუფა,
გინა! (შუა კედელში დატანებული კარის ერთ ნახე-
ვარს გადასწევს). სხუ! (ოთახში იხედება და შემდეგ
კვლავ ფრთხილად ხტრავს კარს). ჰე-ჰე! უყვლა მი-
წოლდა! ის კიდევ კალათში ჩამძვარა. ჰე-ჰე!

ჰედვიგ (ხომ არ შესცივა, პაპა?

მკვდილი. რას ამბობ, რა შეაციებს?.. იმდენი თი-
ვა უფალი (მარცხენა კარისკენ მიდის). ახანთი თუ
გაქვს?

ბინა. კარადის თავზე დევს.

მკვდილი. თავის ოთახში შედის.

ჰედვიგ (კიდევ კარგი, რომ პაპას კვლავ მისცეს
გადასაწყრი.

ბინა. პო, ჭიბის ფულს მაინც გააკეთებს საწყალი.

ჰედვიგ (და ილიაობით ამ საზოგადოარი მაღამ ერთ-
სენის ტრაქტორში აღარ დაეყულება.

ბინა. რა თქმა უნდა, ეხეც კარგია.

ჰანოკულე ჰაუზუ.

ჰელვიზი. როგორ გგონია, ჩერ ისეც სუფრაზე ის-
ხდებიან?

ბინა. ღმერთმა იცის. ალბათ.

ჰელვიზი. წარმოგიდგინია, რა გემრიელი კერძე-
ბით უმანსაძინდლებიან მამას! ალბათ, მხიარულ გუ-
ნებაზე მოვა. ხომ მართლს ვამბობ, დედა?

ბინა. დიახ. ნეტა ჩვენც გვესარებინა, ოთახი გვა-
ქირავეთო.

ჰელვიზი. არა, აუცილებელი არ არის დღეს.

ბინა. ღმერთმანია. არ გვაწუენდა. რას გვიკეთებს.
მაინც კარგილია.

ჰელვიზი. არა, მე ვთქვი, რომ ეს სავალდებულო
არ არის დღეს. მამა ისედაც კარგ გუნებაზე იქნება...
არ სჯობია, სხვა დროს ვახაროთ?

ბინა (უყურებს). შენ გხამოვნებს, როცა მამას
საღამოობით კარგ ამბავს ახაოებს ხოლმე?

ჰელვიზი. დიახ. უველანი უყვებ კარგ გუნებაზე
ვდგებიო.

ბინა (ჩაფიქრებით). ჰო, მართალი ხარ.

მოხუცი ეცდალი თავისი ოთახიდან გამოდის და
ბელმარჩენივ, პირველი კარისაკენ მიემართება.

(მისკენ შეტრიალდება). საშარეულოში გავქვს სა-
ქმე, პაპა?

ჰელვიზი. დიახ, შენ იქეკი. იქეკი! (სამზარეულოში
გაიხს).

ბინა. ნეტა ნახშირს არ დაუწყუოს ქვევა. (ცოტა
ნნის შემდეგ). გადი ერთი, გაჩედი, ჰედვიგ, რას აქე-
თებს...

ეცდალი სამზარეულოდან გაოდის; ტოლჩით ცხე-
ლი წყალი მოაქვს, რომელსაც ორთქლი ასდის.

ჰელვიზი. მდუღარე გინდოდა, პაპა?

ჰელვიზი. ჰო, წერას ვაპირებ, შელანი კი ფაფახა-
ვით გასქებულა... ჰმ!

ბინა. ჩერ იქნებ გევახშობა. პაპა? საქმელი ხომ
მიგვიღარე დაგხვდათ.

ჰელვიზი. რა მიგახშობება, გინა? უწომო საქმე მაქვს.
არავინ შემოვიდეს, გესმის? არავინ... ჰმ! (თავის ოთა-
ხში შედის).

გინა და ჰედვიგი ერთმანეთს; გაღახედავენ.

ბინა. ნეტა სად იშოვა ფული?

ჰელვიზი. ალბათ, გრობერგმა მისცა.

ბინა. რას ამბობ, გრობერგი ყოველთვის მე მიგზა-
ვნის ფულს.

ჰელვიზი. მაშინ, ალბათ, ვინმესთან ისესხა.

ბინა. საწყალი პაპა, ვინ რას ასესხებს?

შემოდის იალმარ ეცდალი; პალტო აცვია და თავ-
ზე რუბი ბეჭის ქუდი ახურავს. გინა ხელსაქმეს
თავს ანებებს და დგება.

უკვე დაბრუნდი, ეცდალ?

ჰელვიზი (წამოხტება; იმედროულად). მამა მოსუ-
ლა!

იალმარნი (ქუდს იხდის და დებს). ახლა, ალბათ,
უკვე უველანი წავიდ-წამოვიდნენ

ჰელვიზი. ასე ადრე?

იალმარნი. რაღა ადრეა, სადილად იყვენ მიატი-
ფებულნი. (პალტოს გახდის აპირებს).

ბინა. მოიცა, მოგვხმარებთ.

ჰელვიზი. მისე.

პალტოს გაიდაწი შევილიან. რომელსაც შემდეგ
გინა ეცდებოდა ჰედვიგს.

ბევრი ხტუმრები ჰყავდათ. მამა?
იალმარნი. არც ისე, ოორმეტი თუ (თრღმმტმ) კა-
ცი ვუხხედით სუფრას.

ბინა. და შენ უველას ელაპარაკე?
იალმარნი. ისე, ცოტა-ცოტა. გრეგერსმა საშველი
ადარ მომცა.

ბინა. ისეც ისეთი უწნაო?

იალმარნი. ჰო, დიდი ვერაფერი შეილი გახლათ...
ბერაკაცი ჩერ არ მოსულა?

ჰელვიზი. როგორ არა. ზის და მუშაობს.

იალმარნი. ხომ არაფერი მოუყოლია?

ბინა. არა. მოსაყოლი რა ჰქონდა?

იალმარნი. არც ის უთქვას?... როგორც გავიგე,
გრობერგთან უყოლია თურმე... შევალ, დაგხვდავ.

ბინა. არა, არა მოეჭვი.

იალმარნი. რატომ? იქნებ ჩემი დანახვა არ უნდა?

ბინა. მე მგონია, არავის დანახვა არ უნდა დღეს.

ჰელვიზი (რალაცას ანიშნებს). ჰმ!.. ჰმ!..

ბინა (ვერ ამჩნევს). საშარეულოდან მდუღარე გა-
მოიტანა.

იალმარნი. აა, ახლა კი, ალბათ, ზის და...

ბინა. ალბათ.

იალმარნი. ღმერთო დიდებულო! ჩემი საცოდავი.
ჰალარა მამა!.. გაუჭვი, გაიხაროს.

თავისი ოთახიდან გამოდის მოხუცი ეცდალი. სა-
შინაო სერთუკი აცვია, ხელში ჩიბუხი უჭირავს.

ჰელვიზი. დაბრუნდი? შენი ხმა მომესმა.

იალმარნი. ეს წუთია მოვედ.

ჰელვიზი. იქ, მგონი, ვერ დამინახე.

იალმარნი. ვერა. მაგრამ მითხრეს, ასე გაიხარა...

მინდოდა დაგწოდი.

ჰელვიზი. ჰმ!.. კი კაცი ხარ!.. მაინც რა ხალხი იყო?
იალმარნი. აბა, რა გითხრა? კამერბერი ფლორი, კა-
მერბერი ბალე, კამერბერი კასტერსონი, კამერბერი

ესა, კამერბერი ისა... უველას არ ვიცნობ.

ჰელვიზი (თავს აქანტურებს). გესმის, გინა? სულ
კამერბერებში მჭადარა.

ბინა. დიახ, კომერსანტის სახლში ახლა, როგორც
ჩანს, ცა ქუდად არ მიჩინათ და დედამიწა ქალამნად

ჰელვიზი. კი მაგრამ, რას აკეთებდნენ ეს კამერ-
ბერები? მღეროდნენ თუ ხმამაღლა კითხულობდნენ

რამეს?

იალმარნი. არა, მხოლოდ ათასნიარ სისულელეს
ჩმახავდნენ. მთხოვეს, ლექსები წავგიკითხო, მაგრამ

ვერ მივართვი.

ჰელვიზი. ვერ მიართვი, ა?

ბინა. კი მაგრამ, შენ ხომ კარგად კითხულობ?

იალმარნი. მერე რა? არ შეიძლება, ვინც რას
გთხოვს, უველას მსახურად დაუდგე. (ოთახში ბოლთა-
სა სცემს). ყოველ შემთხვევაში, მე ის კაცი არა ვარ

ჰელვიზი. დიახ, დიახ, იალმარ, შენ ის კაცი არა
ხარ.

იალმარნი. საზოგადოებაში ათასში ერთხელ თუ
გამოვჩნდები და რაღა მაინცდამაინც მე გავართო
სტუმრები? არა, გეთაყვა, სხვისთვის დამითმია ბურ-
თი და მოედანი. ამ ვაჰატოებს მეტი საქმე კი არა
აქვთ. — კარდაკარ დაძრწიან და თავიანთ ჰიას ახა-

ჩვენ. მაშ, კეთილდღეობს და თვითონვე გადაიხადონ მასპინძლობის სახლურად.

ბინა. მაგრამ ეს მათთვის ხომ არ გითქვამს?
ილმარინი (წაუღმერებს). მო-მო-მო! არც მათ მოვ-
რიდებივარ!

მადლნი. კამერატებს?!
ილმარინი. არა, რა გეგონა? (გაკვირთ). მერე ტო-
კაური ღვინის თაბაზე წაყვინკლავდით.

მადლნი. ტოკაურის?... შუშუნა ღვინოა!
ილმარინი (ჩერდება). დიახ, შუშუნაც არის; მა-
გრამ უნდა მოგახსენო, რომ ყველა ჩამოსხმა ერთნაი-
რი როლია. ყველაფერი მუწუა დამოკიდებული.

ბინა. რამდენი რამე იცი, იალმარ!
მადლნი. მერე, კამათი დაგვიყვებს?

ილმარინი. დააპირებს, მაგრამ სულ მალე დარწმუნ-
დნენ თავიანთ უმეტრებაში. დიახ, ყველა ჩამოსხმა:
ერთნაირი როლია; ზოგი უყუთუნია, ზოგი — უარესი.

ბინა. რას არ მოგონებ, იალმარ!
მადლნი. ბე-ბე! მართლა ასე უთხარი?

ილმარინი. მძიმე როგორც იტყვიან, შიგ ცვირი-პირ-
ში მივახალე!

მადლნი. გეხმის, გინა? შიგ ცვირი-პირში მივახა-
ლეთ! ნერვდა ვის? თვით კამერატებს!

ბინა. არა, მართლა?
ილმარინი. დიახ, მაგრამ ენას კბილი დააპირეთ. ხი-
ტყვა არავისთან წამოგდეთ, გეხმის?.. ისე, მთელ
საუბარს მეგობრული, სახუმარო ტონი დაპყრავდა,
რად თქმა უნდა. თანაც, ყველანი ისეთი კარგები არ-

იანს რად უნდა მეწყენინებინა? ა-ა-არა!
მადლნი. მაგრამ მაინც ცვირი-პირში მივახალე, არა?
მადლნი (ეუფრება). ახა კარგია, რომ ფრაკი გაც-
ვია; როგორ გიხდება, მამა!

ილმარინი. მართლა? ისე კი, მშვენივრად მადგას
ტანზე; გეგონება, ჩემზეა შეკერილი... მხოლოდ ეგ-
ა. რომ ცოტა ილღიებში მიჭერს. აბა, დამხმარე
შედივარ! (ფრაკს იხდის). მე მაინც პიჯაკი მირჩენია-

სად წაიღე პიჯაკი, გინა?
ბინა. ახლავე. (პიჯაკი მოაქვს და ჩაცმავს შველის).

ილმარინი. ესეც ასე. არ დაგვიწყდეს, ხვალ დი-
ლითვე დაუბრუნე მოღვივს.

ბინა (ფრაკს ეტყვის). რა დამავიწყებს?
ილმარინი (იზმორება). ა-ა! ღმერთმანი, ასე სჭო-
ბია, საშინაო ტანსაცმელი უფრო უხდება ჩემს გარე-
გნობას. რას იტყვი, ჰედვია?

მადლნი. მართალი ხარ, მამა!
ილმარინი. ხოლო თუ პასტეტებს შევიხსნი და ასე
ორივე ბოლოთი... აბა, შეხედე!..

მადლნი. პირდაპირ გხატავს. ისე ძალიან უხდე-
ბა შენს უღვაწებს და გრძელ, ხუჭუტუა თმებს.

ილმარინი. არა, ხუჭუტას კი არა, ხვეულს.
მადლნი. კი მაგრამ, შენ ხომ ისეთი ჩახუჭუტებუ-
ლი თმა გაქვს?

ილმარინი. არა, — ხვეული.
მადლნი (ცოტა ხნის შემდეგ სახელოზე მოქაჩავს).

მამა!
ილმარინი. რა იყო?
მადლნი. ვითომ არ იყო.

ილმარინი. ღმერთმანი, არ ვიცი.
მადლნი (ეუჭუტებს). კარგა რა, მამა! რაღას მა-
წყვლებ?

ილმარინი. რა მოგივიდა?
მადლნი (ეუჩხება). კარგი, კარგი, გეუფლა! (მომე-
ცი. მამა! შენ ხომ შეშპირდი, პირის ჩასაკოცოდონე-
ხელს მოგიტანო?
მადლნი (დასმინი და ტაშს უქრავს). დედა, დედა!
ბინა. აი, ხომ ხედავ?.. შენ მხოლოდ დრო მიეცე
და...
ილმარინი (ხელში ფურცელი უჭირავს). აი!
მადლნი. რა არის ეს?.. ქაღალდი?..
ილმარინი. ესაა იმ კერძების ნუსხა, რომლებიც
სუფრაზე მოიტანეს. აი, ხომ ხედავ, ზედ აწერია:
„ნიეოუ“, ანუ კერძების ნუსხა.

მადლნი. მეტი არაფერი მომცაინა?
ილმარინი. ამი გითხარი, დამავიწყდა-მეთქი? თანაც,
დამეწმუნე, აქილი ტბილეთული მავნა შენთვის
მიღე, მაგიდას მიუჭქეი და თავიდან ბოლომდე ჩაიკით-
ხე მთელი ნუსხა, მე კი მოგიყვები, რანაირი გემო
ქვალდა თვითონვე უკრძის. აბა!..

მადლნი. (სულმობრ.). გეაღლობ. (მაგიდას უჭდე-
ბა, მაგრამ არ კითხულობს).

გინა რაღაცას სინიშნებს. იალმარი თვალს შეასწრებს
მაშ.

ილმარინი (ბოლოს სცემს). რამდენი საფიქრალი
და თავსამეტრევი აქვს ოჯახის მამას! მაგრამ საქმარი-
სია სულ პატარა რაღაც დავაფიქვებს, რომ მაშინვე
ცვირის ჩამოუშვებენ. რას იზამ, როგორც ჩანს, ამა-
საც უნდა შევებუო. (ღუმელთან ჩერდება, რომელ-
საც მამამისი უხს). ამ საღამოს ხომ არ დავიხედავს;
მამა?

მადლნი. როგორ არა. კალათში ჩამქარა.
ილმარინი. მართლა? ბოლოს და ბოლოს, მაინც ჩა-
ქდა? მაშასადამე, გვეჩვენე.

მადლნი. დიახ, რას გეუნებოდო?.. ახლა ერთ-
თი რაღაცასაც მოვარგებ და...
ილმარინი. გადაკეთებას აპირებ?

მადლნი. აუცილებლად.
ილმარინი. ნება შენია. მოდი აქ, დივანზე ჩამოვ-
სხდეთ და მოვილაპარაკოთ.

მადლნი. კეთილი. მაგრამ ჭერ ჩიბუხს დავტენი...
მანამდე კი უნდა გავწმინდო... მძ... (თავის ოთახში გა-
დის).

ბინა (ღიმილით გადახედავს იალმარს). ჩიბუხი უნ-
და გავწმინდო, გეხმის?

ილმარინი. მო, მესმის, გინა. ვაცალოთ. თავისი გა-
ჭირება ეყოლო... ახლა კიდევ ეს გადაკეთებ-გაღმო-
კეთება... არა სჭობია, ხვალვე თავიდან მოვიშორებ
ისინი?..

ბინა. ხვალ მაგისთვის არ გეცლება.
მადლნი. რას ამბობ, დედა?

ბინა. ხომ არ დავაფიქვდა, რომ რეტუში უნდა გა-
ვუკეთოთ იმ სურათებს? ვინ იცის, რამდენჯერ მოგ-
ვაკიოხებს.

ილმარინი. მო, რა თქმა უნდა, სურათები და სურა-

უბნის მოესწრება. ახალი შეკვეთა ხომ არ მიგელია?
ბინა. სამწუხაროდ არა. სახელით მხოლოდ ის
ორი სურათი მაქვს მოსამთავრებელი.

ილმარინი. ეს არის და ეგ?... თუ მეტ ფხას გამო-
ვლდებო. მაშინ...

ბინა. კი მაგრამ, თა ვენა? ვაზეთებშიაც ვაქვეყნებ.
ჩამდენიც შემოიძლია.

ილმარინი. ვაზეთები, ვაზეთები! მერედა, რა ყრი-
ამ ვაზეთებში? ალბათ, ოთახზედაც არავის მოუკით-
ხავს.

ბინა. ჭერჭერობით, — არა.
ილმარინი. ასეც ვიცოდე. თუ შენ თვითონ არ გა-
ინტერეს... საქმეს მიყვარა უნდა, გინა!
ჰედვიგი (უაბლოდებდა). ფლეიტა ხომ არ მოგი-
ტანო, მამა?

ილმარინი. სწორედ ფლეიტის თავი მაქვს ახლა რა-
დროს გართობა? (ოთახში დაბრუნდა). კეთილი, ბა-
ტონის ხვალ ვიშუშავებ... რაღა თქმა უნდა. სანამდის
პირში სული მიდგას, თავს არ დავწოგავ...

ბინა. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, მე სულაც არ
მინდოდა, რომ...

ჰედვიგი. ლუდს ხომ არ დალევ, მამა?

ილმარინი. არ მინდა. არაფერი არ მინდა. (ჩერდ-
ება). რა თქვი? ლუდსაო?..

ჰედვიგი (სწრაფად). დიახ, ისეთი კარგია, ისეთი
ცივი, მამა!...

ილმარინი. მოო... თუ ასე ძალიან გინდა... ერთი
ბოთლი მოიტა.

ბინა. დიახ, მამას მოეწონება.

ჰედვიგი სამზარეულოში გაბრის.

ილმარინი (ლუმელთან დგას, ჰედვიგს აჩერებს, ერ-
თანს უსიტყვოდ უყურებს და შემდეგ გულში იქ-
რავს). ჰედვიგ, ჰედვიგ!

ჰედვიგი (სიხარულის ცრემლებით). ჩემო საყვა-
რელი მამა!

ილმარინი. არა, არა, ნუ შეძახი ასე... მდიდარი კა-
ცი სუფრას ვუჭედი, ვჭამდი, ვსვამდი... სიუხვის წვდა-
ვი ვცურავდი... და ის კი ვერ შეეძელი, რომ...

ბინა (მავალს უჩის). კარგი ერთი, ეს არაფერი.
ჩემო ძვირფასო.

ილმარინი. დიახ, დიახ! უნდა მომიტყვეოთ. ის მაინც
ხომ იცით, რომ თავს მირჩენინხართ.

ჰედვიგი (ეხვევა). ჩვენც ძალიან გვიყვარხარ, მამა!

ილმარინი. ხოლო თუ ხანდახან რაღაცა მეშლება...
ღმერთო ჩემო, მხოლოდ იმის ბრალია, რომ ათხარ
საზრუნავი მაქვს. აბა! (თვალს იწმინდს). რა დროს
ლუდია? ფლეიტა მომიტანე!

ჰედვიგი თაროს მივარდება და მამას ფლეიტას მო-
ურბენინებს.

გამდლობ. აი, ასე! ხელში ფლეიტა, გარშემო —
შინაურები... ო-ო!

ჰედვიგი გვერდით უჯდება დედას. იალმარი ოთახ-
ში დადის. გულმოდგინედ და მგრძობიარედ, ძალზე
წელი ტემპით უკრავს ჩებურ ხალხურ საცეკვაო მე-
ლოდიას. (დაკრას წყვეტს, მარცხენა ხელს უწვდის
ცოლს და გრძობიარეგვით ამზობს). რა უყუთო, რომ
ღარიბები ვართ, გინა! ეს მაინც ჩვენი საყუთარი კუთ-
ხეა. და მე ვამბობ: ამაზეც გამდლობ, უფალო!

(ხელახლა იწყებს დაკრას, მაგრამ მაშინვე გაცისმის
კაცინი შემოსასვლელ კარზე).

ბინა (დგება). სსუ... მგონი, ვიღაც მოვიდა.
ილმარინი (ფლეიტას თაროზე დებს). მსოფლიოს მო-
თქმას არ აცლიან კაცს!

გინა მიდის და კარს აღებს.
ბრემარს ვირლე (კარს უქან). მომიტყვეო...

ბინა (უქან იხვევა). აჰ!
ბრემარსი. აქ ცხოვრობს ფოტოგრაფი ედალი?

ილმარინი (კართან მიდის). გრეგერსი მაინც მოხ-
ვედი?.. შემოდი, შემოდი, რაღას უყურებ?

ბრემარსი. ხომ გითხარის, გინახულე-მითქვი?
ილმარინი. კი მაგრამ, დღეს... სტუმრები მიატოვე?

ბრემარსი. სტუმრებიცა და მამაჩემის სახლიც. გა-
მარჯობათ, ფრუ ედალი! მიცანიო?

ბინა. როგორ არა. რა დიდი საქმე ბატონიშვილის
ცნობას უნდა?

ბრემარსი. ჰო, მართლა, დედაჩემს ვვადარ, ის კი
კარგად უნდა გახსოვდეთ.

ილმარინი. მაშ, შენ ამბობ, რომ სახლიდან წამო-
ხვედი?

ბრემარსი. ჭერჭერობით სასტუმროში ვდგავარ.

ილმარინი. მართლა? რახან მოხვედი, გაიხადე. სტუ-
მარი ღვთისაა.

ბრემარსი. გამდლობ. (პალტოს იხდის. უკვე მო-
უსწრია ტანსაცმლის გამოცვლა უბრალო და რუხი
კოსტუმში აცვია).

ილმარინი. აქეთ, დივანზე! უფრო თავისუფლად
იქნები.

გრეგერსი დივანზე ჯდება, იალმარი კი — მაგიდას-
თან მდარს სკამზე.

ბრემარსი (იქაურობას ათვალერებს). მაშ, ესაა
შენი ნავსაყუდელი, იალმარ? აი, თურმე სად ცხოვ-
რობ.

ილმარინი. კაცმა რომ თქვას, ეს მხოლოდ სახე-
ლოსნაა...

ბინა. აქ უფრო ხალვათობა და ამიტომ თითქმის
მთელ დროს აქ ვატარებო.

ილმარინი. უწინ უკეთესი სახელოსნო გვქონდა,
მაგრამ ეს იმით სჯობია, რომ ზევრი ზედმეტი კუთხე
აქვს...

ბინა. დერფანს იქით კიდევთა ერთი ოთახი, რომე-
ლსაც ვაქირავებო.

ბრემარსი (იალმარს). მართლა? მაშ, შენ მდგმუ-
რები გუჯვ?

ილმარინი. ჭერ არა. საქმე ყოველთვის ისე როდი
ეწყობა, როგორც შენ გინდა. უნდა იწვადლო და იქა-
ხირო. (ჰედვიგს). სადა, ლუდს რომ შემირიდი?

ჰედვიგი თავს უქნევს და სამზარეულოში გადის.

ბრემარსი. მა, ეს შენი ქალიშვილია?

ილმარინი. დიახ, ჰედვიგი.

ბრემარსი. მართო ეს ერთი გუჯვ?

ილმარინი. დიახ. ესაა ჩვენი ერთადერთი სიხარუ-
ლიც და (ხმადაბლა) ყველაზე დიდი მწუხარებაც.
გრეგერსა.

ბრემარსი. რას ამბობ, რა მწუხარება?

ილმარინი. საშინელი უბედურება გვემუქება —
შეიძლება დაბრმავდეს.

ბრემარსი. დაბრმავდეს?

იალმბარნი. დიახ, ჭარჭერობით მხოლოდ პირველი სიმპტომები ჩანს. ერთხანს შეიძლება ყველაფერი კარგად იქნება. მაგრამ ექიმმა გაგაფრთხილა, სიბრძნვე გარდაუვალიაო.

ბრემბარსნი. რა საშინელებაა? კი მაგრამ, რა სჭირს? იალმბარნი (ემოიხობრებს). როგორ ჩანს, მეგვიდრეობითი სნეულებაა.

ბრემბარსნი (გაოგნებული). მეგვიდრეობითი? ბინს. იალმარის დედასაც სუსტი თვალები ჰქონდა. იალმბარნი. დედაჩემი კი არ მახსოვს, მაგრამ მამან თქვა...

ბრემბარსნი. საბრალო ბავშვი! ძალიან განიცდის? იალმბარნი. რა გული მოგვცემს, რომ ეს გავუმჯავნოთ? ამიტომ წარმოდგენაც არა აქვს, რა ემუქრება და ჩიტვით დადი, მხიარული და უზარუნველი ჭიკჭიკით მიფრინავს მარადიული წყვილიდასაკენ. (დათრგუნული). აი, რა მიკლავს გულს, გრეგერს!

ჭედვიგი სინით მოაქვს ბოთლი და ქიქები და მაგიდაზე დებს. (თავზე ხელს უსვამს). მადლობელი ვარ, ჰედვიგ.

ჭედვიგი მკლავს ყელზე შემოხვევს და რალაცას ჩასჩურჩულებს მამას.

არა, ბუტერბროდები არ გვინდა. (გრეგერსს გადახედავს). თუმცა... ცოტას ხომ არ წაიხმსებ, გრეგერს?

ბრემბარსნი (ხელს აქნევს უარის ნიშნად). არა, არა, გმადლობს.

იალმბარნი (იხვევს სევდიანი ტონით). მაინც მოიტაკარგი იქნება, თუ პურის უკა მოგვეჭმენება, მხოლოდ კარაქი ბლომად წაუსვი, გესმის?

ჭედვიგი მხიარულად უქნევს თავს და კვლავ სამზარეულოში გადის.

ბრემბარსნი (თვალს აყოლებს). იხეკი, შესახედავად მაგარი და ჭანმრთელი ბავშვი ჩანს.

ბინს. სხვა მხრივ, მადლობა ღმერთს, ვერაფერს დავემდურებით.

ბრემბარსნი. დროთა განმავლობაში სულ თქვენ დაბეგვანებათ, ფრუ ექადა. რამდენი წლისაა?

ბინს. სულ მალე თხუთმეტიხა გახდება. ზეგ მისცა დაბადების დღეა.

ბრემბარსნი. მისი ასაკის კვალობაზე საქამოდ მალალოა.

ბინს. დიახ, ამ ერთი წლის მანძილზე ძალიან აიყარა ტანი.

ბრემბარსნი. ბავშვებს რომ უყურებ, მით უფრო აშკარად გრძნობ, როგორ ბერდები... რამდენი წელი: გათხოვილი ხართ?

ბინს. რამდენი და... მალე თხუთმეტი იქნება.

ბრემბარსნი. მართლა? ანდენი?..

ბინს (შეებუნებული უცქერის). დიახ, რა თქმა უნდა.

იალმბარნი. ახეა, თხუთმეტი წელს ბევრი აღარაფერი უკლია. (სხვა ტონით). აღბათ, რა ნელა მიიწლანებოდნენ შენთვის ეს წლები იქ, ქარხანაში, გრეგერს!

ბრემბარსნი. ნელა მიიწლანებოდნენ მანამ, სანამ იქ ერთ ჰუანწყუტაში ვიყავი. ახლა კი არც ვიცი, სად გაქრნენ.

თავისი ოთახიდან გამოდის მოხუცი ექადალი. ხელში

ჩიბუტი აღარ უქირავს, სამაგიეროდ, ძველი სამხედრო ქული ახლავს თავზე. სიარულისას მუხუტე უკანალებს.

მადლანი. ახლა, თუ გნებავს, დავსხდეთ და მოვილაპარაკოთ. იალმარ... ჰმ!... კი მაგრამ, რა შეიძლება იალმბარნი (ეგებება). სტუმარი გვყავს, მამა, გრეგერს ვერღე... არ ვიცი, გახსოვს თუ არა.

მადლანი (გრეგერსს უყურებს, რომელიც ფეხზე დგება). ვერღე იმისი შვილი? კი მაგრამ, რა საქმე აქვს ჩემთან?

იალმბარნი. არაფერი. ჩემს სანახავად მოვიდა. მადლანი. მასხანადაზე, არაფერი ისეთი არ მომხდება.

იალმბარნი. არა, რა თქმა უნდა, არაფერი.

მადლანი (ხელების ქნევით). არა, იმიტომ კი არა, თითქმის მეშინია... არამედ...

ბრემბარსნი (უახლოვდება). თქვენი ძველი სანადირო ტყეებიდან მოკითხვა ჩამოვტანეთ, ლეიტენანტო ექადა.

მადლანი. სანადირო ტყეებიდან?

ბრემბარსნი. დიახ, ქარხნის ჯარშემო რომ გადაქიმულან, „მთის ხეშე“.

მადლანი. ჰო-ო... ოდესღაც კარგად ვიცნობდი იქაურობას.

ბრემბარსნი. მაშინ თქვენ ნამდვილი ნადიროვნის ტრფიალი იყავით.

მადლანი. დიახ, ვიყავი. მაშინ ამ ქულს ხომ ხედავთ? არავინაც არ ვეკითხებო, — სახლში მახურავსი გარეთ გახვლისას კი ვიხედი. მეტი რა ვქნა?

ჭედვიგს თევშით შემოაქვს ბუტერბროდები და მაგიდაზე დებს.

იალმბარნი. მოდი, მამა, ერთი ჭიკა ლუდი მიირთვი.

გთხოვ, გრეგერს.

ექადალი რალაცას ბუბლუნებს და ფეხბრევით მიემართება დივანისაკენ. გრეგერსი მის გვერდით ჩამოჯდება სკამზე, იალმბარნი კი — გრეგერსის პირისპირ. გინა ცოტა მოშორებით უხის ხელსაქმეს. ჰედვიგი იალმბარსი გვერდით დგას.

ბრემბარსნი. გახსოვთ, ლეიტენანტო ექადა, როგორ ჩამოვდიოდით მე და იალმბარნი არადადეგებზე თქვენთან — ზაფხულობით და საშობაოდ?

მადლანი. თქვენც? არა, არა არა მახსოვს. მაგრამ თამამად შემიძლია. გითხრათ, მაგარი მონადირე ვიყავი. ცხრა დათვი მუკავს მოკლულთ.

ბრემბარსნი (თანაგრძნობით უცქერის). ახლა კი აღარ ნადირობთ?

მადლანი. არ ამბობთ, ჩემო ძვირფასო. თუმცა ხანდახან მაინც... მართალია, არა ძველებურად. იმით ომ, რომ ტუე... დიახ... ტუე-ტუეა! (სვამს). ისევ ისე ლამაზია?

ბრემბარსნი. არა, თქვენს დროს რომ იყო, ისე არა. უღვთოდ გაჩეხეს.

მადლანი. გაჩეხეს? (ხმას დაუწევს, თითქმის შიშინეულად). საზარო საქმეა, არავის შერჩება. ტუე შურს იძიებს.

იალმბარნი (ლულს უსხამს). ერთიც დალღე. გაამოს, მამა.

ბრემბარსნი. კი მაგრამ, გაშლილ სივრცეებსა და სუფთა მარკ ნაჩვევ კაცს რა გაძლებინებთ ამ დაბუთულ ქალაქში, და, თანაც, ოთხ კედელს შუა?

მკლარი (ჩაიცივნებს და იალმარს გადახედავს). აქ არც ისე ცუდად ვგრძობხ თავს. დამერწმუნეთ, არც ისე ცუდად.

ბრემბერსი. კი მაგრამ, სადაა აქ ყოველივე ის, რასაც თქვენ ასე შეიგნებთ და შეისახლხორცეთ? სადაა ქარების თავაწყვეტილი თარეში, სადაა ჩიტივით ლაღი და უჭრუნელი ცხოვრება ბუნების წიაღში, მზეცებმა და ფრინველებს შორის?..

მკლარი (იღიმება). ხომ არ ვერჩვენო, იალმარ? იალმარსი (სწრაფად: დარცხვენით). არა, არა, მამა. დღეს არა.

ბრემბერსი. მაინც რა უნდა მიჩვენოს? იალმარსი. ისე, არაფერი. სხვა დროსაც შეიძლება. ბრემბერსი (ეკლავიანი საუბარს განაგრძობს). დიახ, აი, რა მინდოდა მეთქვა თქვენთვის, ლიტენენტო ეკლავი: ჩემთან წამოდით, ქარხანაში. ალბათ, მალე კვლავ წავალ, გადასაწერი თავზე ჩაყრებით გექნებათ. აქ კი, აბა, ისეთი რა დაგარჩენია, რომ სიცოცხლე და სხაილხე შემოიტანოს თქვენს ერთფეროვან ცხოვრებაში?..

მკლარი (გაკვირვებული უყურებს). ისეთი რა დამარჩენია, რომ...?

ბრემბერსი. რა თქმა უნდა, თქვენა გყავთ იალმარსი, მაგრამ მას უკვე თავისი საკუთარი ოჯახი აქვს. თქვენნაირი კაცი კი, რომელსაც ყოველთვის ასეთი ძალით იზიდავდა ხვიარა, ბუნების სიახლოვე...?

მკლარი (ხელს დაჰკრავს მაგიდას). ახლა კი უნდა ნახოს, იალმარ!

იალმარსი. ვითომ ღირს, მამა, უკვე ბნელა...?

მკლარი. რა ბნელა? მთავარ ანათებს. (დგება). ახლა კი უნდა ნახო-მეთქი. გამატარეთ. შენც წამოდი და დამეხმარე, იალმარ!

ჰედვიგი. წაჰყავი, მამა!

იალმარსი (დგება). კეთილი.

ბრემბერსი (გინას). ნეტა რა უნდა მიჩვენოს?

ბინა. რაღას არ აფიქრებინებენ კაცს?.. ისეთი არაფერი.

ეკლავი და იალმარი ოთახის სიღრმეში, გამოსაწვევ კართან მიდიან და ორსავე მიხარეს აღებენ. ჰედვიგი პაპს შევლის. გრეგერსი დგანთან დგას. გინა მშვიდად განაგრძობს კრებს. ფართოდ გაღებულ კარიდან ვრცელი, მოგრძო, არასწორი ფორმის სხენი მოჩანს, თავისი კუთხე-კუნძულებითა და საკვამური მიღებით. ტერში დატანებული ვიწრო საკმლეზიდან მთვარის ნათელი შუქი ჩამოდის და ზოგიერთ კუნძულს ანათებს. მთელი დანარჩენი სხენი სიბნელეშია დანთქმული.

მკლარი (გრეგერსს). ახლოს მოიწით.

ბრემბერსი (მამა-შვილს უახლოვდება). კი მაგრამ, აღარ იტყვი, რას მალავთ?

მკლარი. თქვენი თვალითა ნახეთ. ჰმ...?

ბრემბერსი (კარიდან იყურება სხენში). ოჰო, ქათმების მოშენებას მიჰყავთ ხელი, ლიტენენტო ეკლავი!

მკლარი. ვთქვით და, მიყავი. ახლა ყველანი ქანდარაზე სხედან. ერთი დღისით შეგახედეთ ამ ქათმებისთვის!

ჰედვიგი. გარდა ამისა...?

მკლარი. სხუ... ენა ნუ გისწრებს...?

ბრემბერსი. ვხედავ, მტრელებიც გყვლიათ.

მკლარი. დიახ, მტრელებიცა გყავს! ჰერტმეზო სულტრებიც მოვუწყვეთ კვერცხების სადებად. მტრელები მაღლა ზუღობენ.

იალმარსი. უბრალო მტრელები არ გეგონება? მკლარი. უბრალო? უბრალო კი არა, ტრიალებიცა გყავს, ჩივიანობებიც! ახლა აქ მოდით! აი იმ კედლითაა ყუთებს ხომ ხედავთ?

ბრემბერსი. დიახ, ვხედავ. ეს რაღაა?

მკლარი. აქ დამით ბოცვრებას სძინავთ, ჩემო ძვირფასო.

ბრემბერსი. მამ, თქვენ ბოცვრებიცა გყავთ?

მკლარი. დიახ, როგორც ხედავთ, დაღახროს ეს მაქმა გესმის, რას კითხულობს იალმარ? ბოცვრებიცა გყავთ? ჰმ... ახლა კი ყველაზე მთავარი. ამ წუთას, ჩაიწი, ჰედვიგ, თქვენ კი მანდ დადევით. აი, ასე, ახლა აქეთ მოიხედეთ... იმ თივან კალათს თუ ხედავთ? რამდენსი. დიახ. შვი, მგონი, რომელიღაც ფრინველი ზის.

მკლარი. ჰმ!.. „ფრინველი“!

ბრემბერსი. იხვია თუ რა?

მკლარი (შეტუბნებული). დიახ, ცხადია, იხვი.

იალმარსი. მაგრამ რა იხვი, აბა, თუ მიხვდები.

ჰედვიგი. უბრალო იხვი არ გეგონათ...?

მკლარი. სხუ!..

ბრემბერსი. თურქული იხვი ხომ არ არის?

მკლარი. არა, ბატონო... ვერლფ. თურქული კი არა, გარეული იხვია.

ბრემბერსი. მართლა? გარეული?

მკლარი. დიახი ეს „ფრინველი“, როგორც თქვენ მას უწოდებთ, გარეული იხვი გახლავთ! ჩვენი გარეული იხვი, ჩემო ძვირფასო.

ჰედვიგი. ჩემი გარეული იხვი, იმიტომ, რომ მართლ ჩემია.

ბრემბერსი. კი მაგრამ, აქ, სხენზე, როგორა ძღვებს? შეიგნია?

მკლარი. იცით, რა? წყლით სავსე ვარცლი უღვას წინ, შეუძლია რამდენიც უნდა, იმდენი იყუშებალაოს. იალმარს. წყალს დღეგამოშვებით ვუცვლით.

ბინა (იალმარს მიმართავს). კი მაგრამ, ძვირფასო იალმარ, მთელი სახლი გაიყენა.

მკლარი. ჰმ... ახლავე დავხურავთ. ამათაც ნულარ დავუფრთხობთ ძილს. აბა, ჰედვიგ!

იალმარი და ჰედვიგი ერთად ხურავენ კარს.

სხვა დროს უკეთ დავათვალიერებთ. (ღმეღმითან სავარძელში ჯდება). გარეულ იხვზე საოცარი ფრინველი არ შეგულებია.

ბრემბერსი. კი მაგრამ, როგორ დაიჭირეთ, ლიტენენტო ეკლავი?

მკლარი. მე არ დამიჭირია. ერთმა ქალაქელმა ბატონმა გვაჩუქა.

ბრემბერსი (ეკლავი არ იყოს, შემეცხარი). მამაჩემმა ხომ არა?

მკლარი. დიახ, სწორედ მამათქვენმა. ჰმ...?

იალმარსი. საოცარია, როგორ გამოიცანი, გრეგერს?

ბრემბერსი. შენ ხომ მიზნარი, რამდენ რამეს უმადლი მამაჩემს, პოდა, მეც ვიფიქრე...?

ბინა. დიახ, მაგრამ თვით კომერსანტმა როდი გვაჩუქა.

მკლარი. ეგ სულერთია, განა. ჩვენ მას სწორედ

პოკო ვერლეს უნდა ვუძალოდეთ. (გრეგერსს). ერთხელ თუ ვერ ნავით სეირნობდა და თოფი უსვრია. მაგრამ მხედველობა არ უფარავა... ჰმ... ჰოდა, მხოლოდ დაჭრა.

ბრემბერსი. აა! ესე იგი, ორიოდ საფანტო გაკენწლა?

იპლმარი. დიახ, სულ ორი თუ სამი საფანტო. ჰმდევი. ფრთის ქვეშ, და საწყალი ვეღარ აფრინდა.

ბრემბერსი. ალბათ, ჩაყვინთა, არა?

იპლმარი (თვლუმა ერევა, ენის ბორძიკით). ცხადია... გარეული იხვეები ასე შვრებიან. წყალში ყვინთავენ... ფეკერადე. ჩემო ძვირფასო... წყალმცენარეებსა თუ ათას ჯანდაბას და დოწანას ებღაუტებიან, შიგნბლარებიან და... ვეღარასდღეს ვეღარ ახერხებენ ამოყვინთვას.

ბრემბერსი. მაგრამ თქვემა იხვმა ხომ ამოყვინთა, ლეიტენანტო ეკადალ?

იპლმარი. მამათქვენს იმისთანა ოხერი ძალდი მყავს. ჩაყვინთა და ამოიყვანა.

ბრემბერსი (იპლმარს). მას მეტე თქვენთანაა?

იპლმარი. არა, ჭერ, რასაკვირველია, მამაშენს მყავდა, მაგრამ თქვენს სახლში ვერ გასძლიო, გახდა, ჩამოღდა და პეტერსენს უბრძანეს დაკალიო...

იპლმარი. ჰმ... დიახ, დიახ... პეტერსენი ბრეიყია...

იპლმარი (ხმადაბლა). აი, ასე და ამრიგად აღმოჩნდა ჩვენს ხელში. მამა, ასე თუ ისე, იცნობს პეტერსენს, გაიგო, რომ ამ საცოდავს დაკვას უპირებენ და ითხოვა, რომ ჩვენთვის მოეცათ.

ბრემბერსი. ამ თქვენს სხვენზე კი მშვენივრად გრძნობს თავს.

იპლმარი. პირდაპირ გაგვიჭირდება. მოსუქდა კიდევ. იქნებ, იმიტომ, რომ აქ უქვე კაი ხანია და შეიძლება დაავიწყდა კიდევ ნამდვილი თავისუფლება. მაგრამ სწორედ ესაა მთავარი.

ბრემბერსი. მართალი ხარ, რაღმარ. მთავარია ერთხელაჲ არ მოჰქრას თვალი ცანსა და ზღვას... მაგრამ შეტს ვეღარ შეგაწუხებთ... მამაშენს, მგონი, ჩაეძინა.

იპლმარი. კი მაგრამ, ამის გულისთვის?..

ბრემბერსი. ჰო მართლა, შენ თქვი, ოთახს ვაჭირავებთო. ჭერ ხომ არ გაგვიჩრავებიათ?

იპლმარი. არა. თუ იცი, ვინმეს ხომ არ უნდა?..

ბრემბერსი. მე არ მომეჭირავებთ?

იპლმარი. შენ?

ბინს. არა, არა, რას ბრძანებთ, ბატონო ვერლე?

ბრემბერსი. მითხარი, მომეჭირავებთ? მაშინ ხვალვე გადმოვალ.

იპლმარი. დიდი სიამოვნებით..

ბინს. არა, ბატონო ვერლე, რა თქვენი საქადრბისია?

იპლმარი. რას ამბობ, გინა, რას?

ბინს. რასა და იმას, რომ ვიწროა, სინათლევ ნაკლებია და იგეტ არ იყოს...

ბრემბერსი. ეგ არაფერო, ფრუ ეკადალ.

იპლმარი. ჩემის აზრით კი მშვენიერი ოთახია. არც ავეჭია ურჭო.

ბინს. კი მაგრამ, ხომ არ დაგვიწყდა, ვინ ცხოვრობს ქვევით?.. ეს ორ...

ბრემბერსი. ვინ ორი?

ბინს. ვინა და, ერთი აღერ კერძო მასწავლებელი იყო...

იპლმარი. კანდიდატი მოლვიკი.

ბინს. მეორე კი— ექიმი, გვარად რედენფელდი ბრემბერსი. რელინგი? მგონი ვიტყვას: იქნებანს პარაქტიკაჲ მქონდა „მთის ხევში“.

ბინს. ვერ იტყვი, რომელი უფრო დამთხვეულია. ყოველ საღამოს სვამენ, შუალამისს ბრუნდებიან შინ, ერთის სიტყვით, მაგრამ ურევენ...

ბრემბერსი. ამის მიჩვევა ჩემზე იყოს. რალა მე დარალა გარეული იხვი...

ბინს. ჰმ... ჩემის აზრით, აჯობებს სახვლიოდ გადავლით საქმე. ვნახოთ, დილაზე რას იტყვით.

ბრემბერსი. როგორც ვაკუბო, ჩემი მდგმურობა მაინცდამაინც გულზე არ გეხატებათ, ფრუ ეკადალ.

ბინს. აბა, რას ბრძანებთ? ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი.

იპლმარი. მართლაცაჲ, რა უცნაურად იქცევი, გინა? (გრეგერსს). მაშასადამე, ერთხანს ქალაქში აპირებ დარჩენას?

ბრემბერსი (პალტოს იცვას). დიახ, დიახ, ახლა — ვაპირებ.

იპლმარი. მაგრამ არა სახლში, მამაშენთან?.. რა უნდა აკეთო ქალაქში?

ბრემბერსი. ეგ რომ ვიცოდე, რალა მიჭირდა?.. მაგრამ როცა იმდენად უბედურო ხარ, რომ გრეგერსი გქვია... და თანაც, ვერლე... ამზე უარესი რამ გავიგონია?

იპლმარი. რას უწუნებ?

ბრემბერსი. ბარი სხვას რომ ამნაირი სახელი ერქვას, შიგ სახეში მივაფურთხებდი. მაგრამ რაკი მე თვითონ მხვდა წილად, მთელი სიცოცხლის მანძილზე უნდა ვთარიო ეს მძიმე ჭკარი, ამიტომ..

იპლმარი (იღიწის). მა-მა-ა! კი მაგრამ, გრეგერს, ვერლეობა თუ გაწუხებს, რას ინატრებდი?

ბრემბერსი. არჩევანის უფლება რამ მქონდეს, ყველაფერს მერჩია, კაი მარჯვე ძალდი ვყოფილიყავი.

ბინს. ძალდი?

ჰმდევი (უხედაურად). რას ამბობთ?

ბრემბერსი. დიახ, ნამდვილი მარჯვე და ჭკვიანი, ერთი სიტყვით, ისეთი ძალდი, ფსკერამდე რომ ჩასდევს გარეულ იხვებს, როცა ისინი წყალში ყვინთავენ, წყალმცენარეებს ებღაუტებიან და შლამში ეფლობიან.

იპლმარი. ღმერთმანი, ერთი სიტყვაც არ მესმის, გრეგერს.

ბრემბერსი. ან კი რა უნდა გესმოდეს?.. მაშ, ასე, ხვალ დილით თქვენთან გადმოვბარგდები. (გინას). დიდად არ შეგაწუხებთ, ყველაფერს ჩემით ვიკეთებ. (იპლმარს). დანარჩენზე ხვალ მოვილაპარაკოთ. ღამე მშვიდობისა. ფრუ ეკადალ. (ჰედევს). ღამე მშვიდობისა.

ბინს. ღამე მშვიდობისა, ბატონო ვერლე.

ჰმდევი. ღამე მშვიდობისა.

იპლმარი (სანთელს უკიდებს). მოიცა, კიბზე გავინთებ. ზნელა. (გრეგერსს აცილებს).

ბინს (ჩაფიქრებით, ხელსაქმეს მუხლებზე იდებს). რას მიედმოვდებოდა, — ნეტავი ძალდი ვყოფი?

ჰმდევი. იცი, რას გეტყვი დედა? მე მგონია სულ სხვა რამეს გულისხმობდა.

ბინს. მაინც რას?

პედვიზი. არ ვიცი, მაგრამ თითქმის ერთს ამბობს და სულ სხვას კი ფიქრობს.

ბინა. მართლა? უცნაურია!

იპლმარი (ბრუნდება). ლამაა ჭერ კიდევ ენთო. (სანთელს აქრობს და მავიდაზე დებს). მადლობა დმერთს, ახლა მაინც შეიძლება, ერთი ლუკმა ჩაყლაპოს კაცმა. (ბუტერბროდს შეეცემა). აი, ხომ ხედავ გინა, საკმარისია სულ ცოტა ფხა გამოიღო და...

ბინა. როგორ თუ ფხა გამოიღო?..

იპლმარი. როგორ და ისე, რომ, ბოლოს და ბოლოს, მაინც ხომ ვიშოვეთ მდგმური? და მერე ვინ? — გრგვერსი, ჩემი სიყრმის მეგობარი.

ბინა. არც კი ვიცი, რა გითხრა.

პედვიზი. აჰ, დედა, აი, ნახავ, რა კარგად ვიქნებით! იმაზე იმტერვედი თავს, როდის გავაქირავებთ ოთახსაო, გავაქირავებ და — ახლა აღარ მოგწონს...

ბინა. სხვისთვის რომ მიგვქირავებინა, იალმარ?... არადა, როგორ გგონია, რას იტყვის ამაზე კომერსანტი?

იპლმარი. ბებერი ვერლი? რა მისი საქმეა?

ბინა. ნუთუ არ გესმის? რახან შვილი სახლიდან წამოვიდა, ესე იგი, მათ შორის რაღაცა მოხდა. ხომ იცი, ერთმანეთში როგორ არიან?..

იპლმარი. ადვილი შესაძლებელია, მაგრამ...

ბინა. ახლა კი კომერსანტსა შეიძლება იფიქროს. რომ ეს სულ შენი ოიებია...

იპლმარი. რაც უნდა, ის იფიქროს! მართალია, ბევრჭერ კი გამიმართა ხელი, მაგრამ ხომ არ შემიძლია ამის გამო სულ თვალეში შევციცივებდე?

ბინა. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, ვაითუ პაპას გავუფუქოთ საქმე. რაღაც ორიოდ გროშს იღებნ კანტორაში. ადგება და იმასაც შეუწყვეტს.

იპლმარი. ა!... კინალამ წამომცდა, შეუწყვეტოს და შეუწყვეტოს-მეთქი! განა ჩემნაირი კაცისთვის და მამციარებელი არ არის, რომ მისი ჭალარა მამა ორიოდ გროშისთვის ითხოვდეს თვალეზს? მაგრამ, ჩემის აზრით, სულ მაღლი... (ერთ ბუტერბროდაც იღებს) რახან ცხოვრებამ ამნაირი ამოცანა დამაქისრა, კიდევ შევასრულებ.

პედვიზი. რა თქმა უნდა, მამა! აუცილებელია!

იპლმარი (უფრო ხმადაბლა). დიახ, შევასრულებ მეთქი! მოვა დრო, როცა.. თან, ეს ოთახიც ხომ გავაქირავებ. ცოტათი მოვითქვამთ სულს. ამას კი დიდი მნიშვნელობა აქვს იმ კაცისათვის, რომელსაც ცხოვრებამ განსაკუთრებული ამოცანა დააქისრა. (სავარძელთან ჩერდება, გულაჩუყებთ). ჩემი საწყალი, ჭალარა მამა! დაეურდენ შენს იალმარს! მას ფართო... ყოველ შემთხვევაში, ღონიერი მხრები მაინც აქვს ერთი მშვენიერ დღეს გაიღვიძებ და... (გინას). შენ რა, არ გჭერა?

ბინა (დგება). როგორ არა, მაგრამ ჭერ, მოდი, ლოგინში ჩავაწვიოთ.

იპლმარი. კეთილი, მოდი.

ფრთხილად იყვანენ მოხუცს.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

თარგმნა ბბბბბბბბბ

ქრონიკა

● 19 სექტემბერს ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში გაიხსნა საქართველოს სახელმწიფო დამსახურებული სიმფონიური ორკესტრის 1988-89 წ. წ. საკონცერტო სეზონი.

პირველ განყოფილებაში შესრულდა ბრამსის რაფსოდია გოეთეს ტექსტზე მეცო-სოპრანოს მამაკაცთა გუნდისა და ორკესტრისათვის (თხზ. 58), პულენკის „გლორია“ სოპრანოს, შერეული გუნდისა და ორკესტრისათვის. ეს ნაწარმოებები ჩვენს დედაქალაქში პირველად აუღერდა. ბრამსისა და პულენკის ამ ქმნილებათა

თბილისურ პრემიერაში მონაწილეობდა საქართველოს სახელმწიფო კამელა რსფსრ ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის ბორის პევწნერის ხელმძღვანელობით. სოლისტები — საქართველოს სახელმწიფო კამელის სოლისტ ნელი გავნიძე (მეცო-სოპრანო) და თბილისის ჯ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრის სოლისტი ნაირა გლუნჩაძე.

მეორე განყოფილებაში თბილისელმა მსმენელმა მოისმინა ბრამსის ორმაგი კონცერტი ვიოლინოს, ჩელოსა და ორკესტრისათ-

ვის სამ ნაწილად, მი-მინორი (თხზ. 102). სოლისტები — მარკ კაბლანი (ვიოლინი) და კლინკარი (ჩელო) ამერციის შეერთებული შტატებიდან.

კონცერტს დირიჟორობდა სსრკ სახალხო არტისტი, რუსთაველის სახელობის პრემიის ლაურეატი ჭანსუღ კახიძე.

● რუმორც კი გალდა ყინული საბჭოთა კავშირისა და ამერიკის შერიგებული შტატების ურთიერთობაში, თბილისს, საკუთარი ინიციატივით, ესტუმრა

საბჭოეთა № 1 სალომეზა 1989 წ.

ჰენრიკ იბსენი

ბარეული იხვი

მისამაე მოქმედება

იალმარ ფედლის სახელისნო. დილაა. კერში დატანებულ ფართო სარკმელზე ფარდები დაღვუწულია და სახელისნოში მზის შუქი შეშოდის.

იალმარნი. მაგიდას უზის და მუშაობს: სურათს რტუშს უყეტებს; მის წინაც ფოტოსურათები გაშლილი. ცოტა ხნის შემდეგ შემოსასვლელი კარიდან შემოდის გინა; ქული ახურავს და მოსასხამს აქვს მოსახმული; ხელში კალათა უქირავს.

იალმარნი. უჯვე დაბრუნდე, გინა?

გინა. დაახ, იმის დროც არა მაქვს, რომ ხული მოვიტყვა. (კალათის მაგიდაზე დგამს, ქულსა და მოსასხამს იხდის).

იალმარნი. გრეგერსის ოთახში ხომ არ შეგიხედავს?

გინა. შეგიხედე. ვაი საყვარელო! უყეტებს რას ნახავს თვალი. მოვიდა თუ არა, ყველაფერი დააწკრიბა.

იალმარნი. მართლა?

გინა. ჰო, როგორ არა! თვიდანვე გამოგვიცხადა, არავის სამსახური არ მჭირდება, ყველაფერს ჩემით ვაკეთებო. ცეცხლიც, რადა თქმა უნდა, თვითონ დანთო, საკამურის გაღება კი დაავიწყდა. მთელი ოთახი კვამლით გაავსო. ხული შეგნუსუთბა...

იალმარნი. რას მეუბნები?

გინა. ეს კიდევ რაა? საჭირო შეიქნა ცეცხლის ჩაქრობა; მანაც აიღო და წულით სავზე პირსახანი შიგ ჩასცაღა!.. მთელი იატაკი მოთხვარა და გაატია!

იალმარნი. რა მოუვიდა?

გინა. დაშლაგებულს დავუთახე, რომ იქაურობა მიესუფთავენი, მაგრამ ახლა სადილობამდე შიგ ვეღარ შევხალ.

იალმარნი. თვითონ სადღა წავიდა?

გინა. ცოტას გავივლო, დაიხარა.

იალმარნი. სანოვაგეზე რომ წახვდი, ერთი წუთით შეც შევარბედე.

გინა. მესმოდა, საუზმეზე მოიპატოე.

იალმარნი. დაახ, სადილობამდის ცოტა წავიხეხმოთ.

დასაწყისი იხ. № 11, 1988.

- ბ. ბლაიხშტაინისა. (65. ფონოგრაფის საარქივო კომისიის ცნობა) ვენა, 1931.
- ფრიტც ბოზე. ხალხთა სიმღერები — ბერლინის ზეგრაფიკალური ინსტიტუტის მუსიკალური ფირფიტები კატალოგი და შესავალი. ბერლინი — შონებურტი, 1935.
- გ. შუნემანი. რუსეთში მყოფ გერმანელ კოლონისტთა სიმღერა. კრებულები შედარებითი სამუსიკო მეცნიერებისათვის. ტ. III. მიუნხენი, 1923.
- გ. შუნემანი. ყაზანელ თათართა სიმღერები. სამუსიკო მეცნიერების არქივი. ტ. I (1918/1919).
- გ. შუნემანი. შედარებითი სამუსიკო მეცნიერების კავშირი მუსიკის ისტორიასთან. სამუსიკო მეცნიერების არქივი. გამოცემა II. 1920. დაბეჭდილი ჰილდეს-ჰაიმში 1964.
- რუდოლფ მ. ბრანდლი. ხმის ეთნოისტორიისათვის — საკითხები განსაკუთრებული ტიპის მასალებისათვის. ავსტრიული მუსიკათმცოდნეობა. ტ. 6. 1986.
- მარიუს შნაიდერი. არაევროპული წარმოშობის მრავალხმიანობის შესახებ. უერნალი — შედარებითი სამუსიკო მეცნიერებისათვის. გამოცემა 3. № 1/2, 1935.
- მარიუს შნაიდერი. შუა საუკუნეების მრავალხმიანობის კავსისური პარალელები. Acta Musicologica 1961, 1940.
- იოზეფ სტრეიფოცკი. სომხეთისა და ევროპის ატიტუტურა. ვენა, 1918.
- ედუტ ნოიბაუერი. ძველქართული არტიტუტურა. ვენა/მიუნხენი, 1976.
- სიუზანა ციკლერი. ანდრეას ტრაუბი. შუა საუკუნეები და კავსისური მრავალხმიანობა — ახალი მუსიკარებიანი ძველ თემაზე. გვ. 24. ბერლინი, 1988.
- მარიუს შნაიდერი. არის თუ არა ვოკალური მრავალხმიანობა უძველეს რასათა? ქმნილება Acta Musicologica 1961, 1-3, 1951.
- მარიუს შნაიდერი. დასავლური მრავალხმიანობის ტესტები და საწყისი. მოხსენება კონგრესზე. ნიუ-იორკი. 1961. კასელი. სამუსიკო მეცნიერების ინტერნაციონალური საზოგადოება.
- მ. შნაიდერი. მრავალხმიანობის ისტორია. გამოცემა 2 ტუტცინგი, 1969.
- ჰ. ჰუმპანი. ნოტერდამის სკოლის არაოფიციალური ორგანო. მოხსენება მეცხრე ინტერნაციონალურ კონგრესზე. ზალცბურგი, 1964. ტ. I. კასელი და ა. შ. 1964.
- ი. კუერტი. მარიუს შნაიდერის მემუარები. ორკანიზმი და ტექნიკა.
- Jana Salat in: Reasoning as enterprise — the anthropology of Siesfried F. Wadel. Göfitingen, 1983, Edition Herodot.
- ერნსტ ემსჰაიდერი. ქართული მრავალხმიანობის ფორმები. მოხსენება კონგრესზე. ლუნებურგი 1950. მუსიკათმცოდნეობის საზოგადოება, კასელი. 1950.

მეოქო. ხომ იცი, პირველი დღეა.. დაუპატივებლობა არ იფარგება. შენ ყოველთვის მოვეძებნება რაღაც.

ბინა. შეტი რა გზაა?

იპლმარნი. ოღონდ თუ შეიძლება, ყველაფერი ბლომად იყოს, გინა, ალბათ, რელინგი და მოლფიკიუ შე-მოგვიტარებდებიან. წედან კიბეზე შეფერხებ რელინგს და რა შექნა?...

ბინა. ეს ლოგობილა გვაკლდა.

იპლმარნი. ღმერთო ჩემო... ორი ლუკმა გინდ აქეთ ყოფილა და გინდ იქით. რა მინიშნებლობა აქვს?

მადლი (თავისი ოთახის კარს გამოაღებს და გამოიხედვს). გესმის, იალმაზ? (გინას დინახვისას). ა-ა!

ბინა. რა გნებათ, შამა?

მადლი. არა, არაფერი. მში (კარს მიიხურავს).

ბინა (კალათას იღებს). თუ შეიძლება, თვალი გე-პიროს, არახად წვადივს.

იპლმარნი. კარგი, კარგი, ვეცდები. იცი, რა, გინა? ხულზე მისწრება იქნებოდა ქაშაყის ხალთი... რელინგი და მოლფიკი წუხანდელი გამოყოფილები იქნებოან.

ბინა. ოღონდაც მაყალენ და...

იპლმარნი. შენი ამბავი რომ ვიცი, ყველაფერს მო-ახრებ.

ბინა. ვეცდები, შენ კი ცოტას წაიმუშავებ.

იპლმარნი. ვშუშაობ, ბატონო! თავს არა ვსოგავ.

ბინა. შოდა, ბარემ დღესვე მოჩჩები. (კალათა სა-ზნაურელოში გაიქვს).

იპლმარნი ერთხანს ჩუმად ზის და სურათს რეტუმს უკეთებს. აღწევს, უხალისოდ მუშაობს.

მადლი (შემოიხედავს, იქაურობას მიათვლიერ-მიათვლიერებს და ხმადაღლა ამბობს). ზეგრი საქმე გაქვს?

იპლმარნი. დიახ, ხომ ხედავ, ამ უპატრონო სურათებს გადავყვებ.

მადლი. არა, თუ არა გცალია... მში (თავის ოთახში შეიშლება, კარს ლიას ტოვებს).

იპლმარნი (ერთხანს ჩუმად ვანაგრძობს მუშაობას, მერე სურათს განწე გადაღებს და მამის ოთახისკენ მიემართება). შენც ზეგრი საქმე გაქვს, შამა?

მადლი (თავის ოთახში, ბუზღუნით). შენ თუ არა გცალია, არც შე ვარ მოცილილი... მში

იპლმარნი. კარგი, კარგი. (სამუშაოს უბრუნდება).

მადლი (ცოტა ხნის შემდეგ კვლავ გამოყოფს თავს). მში... მართალი ვითხრა, არც ისე ზეგრი საქმე გაქვს, იალმაზ.

იპლმარნი. მე შეგონა, წერდი.

მადლი. ქანდახას წერა ვითომ გროხერგი ორიო-ლოდ დღეს ვერ მოიცილებ? ნუ გეშინია, ქვეყანა არ დაიქცევა.

იპლმარნი. რა თქმა უნდა. მოკამაგირე ხომ არა ხარ.

მადლი. აქ კი, ცოტა ხელი თუ არ წავკარო...

იპლმარნი. დიახ, დიახ. მაშ, წაიმუშავებ? კარგი გავილო?

მადლი. კარგს იზამ.

იპლმარნი (დგება). ერთი ამბავიც მოვჩჩებ.

მადლი. მოვჩჩებით. ზვად დილით ყველაფერი მზად უნდა იყოს. ზვად ხომ... მში

იპლმარნი. დიახ, ზვად.

ორივენი ერთად აღებენ სხვენის კარს. სარკველებიდან მზის შუკვი ჩამოდის. სხვენში მტრედები ღრთობ-ლებენ, სხვები ქანდარავს სხედან, დანარჩენები უკლუნეთ დაღვამენებენ. სიღრმიდან დრკადარო კარს ახი ისმის.

აბა, შენ იცი, შამა!

მადლი (შედის). შენ არ მიწველი?

იპლმარნი (სამზარეულოს კარში გინას მოჰკრავს თვალს). მე? მართალი ვითხრა... არა, არა მცალია. ხამუშო მაქვს... მაშ ასე, აი, ეს მექნისში... (თასებს მოჰჩჩავს).

სხვენის კარზე ჰეროდან იატაკამდე ფარდა ჩამო-შვება, რომლის ზედა ნაწილი თევსსაქერი ბაღისგანაა შეკერილი, ქვედა კი — ძველი ტლოსაგან, ასე რომ, სხვენის იატაკი აღრა ჩანს. (მავიდას უბრუნდება), მადლობა ღმერთს, ახლა მინე მომახვენებენ.

ბინა. თავისას მინც არ იშლის?

იპლმარნი. ნეტავი ისევ მადამ ერთკენთან წასულიყო (ქდება). რა გინდა? შენ ხომ მითხარი?..

ბინა. მხოლოდ ის მინდოდა შეკითხვა შენთვის, აქ გვაწყობ თუ?..

იპლმარნი. შო. ასე ადრე, ალბათ, არავინ მოგხებებ.

ბინა. არა, დღეს არავის არ ველი, იმ წყვილის გარდა, ერთად რომ უნდათ სურათის გადაღება.

იპლმარნი. დალაზროს ეშამაქმა სხვა დროს ვერ გადაიღებენ?

ბინა. ნუ ლედავ, ჩემო ძვირფასო, იმ დროს დავ-ბარე, როცა შენ უკვე გძინავს.

იპლმარნი. კიდევ კარგი. მაშ, აქ დავსდები?

ბინა. დიახ, დიახ. ხუფრის გაშლას მერც მოვასწრებ. მავიდა ჭეჩქარობით არა მჭირდება. იქვე, იმ-უშავე.

იპლმარნი. აკი ვშუშაობ.

ბინა. სამაგიეროდ, მერე შეგიძლია შენს ნებაზე მოიღებინო. (კვლავ სამზარეულოში გადის).

ხანმოკლე პაუზა.

მადლი (სხვენის კარში, ფარდის იქიდან). იალმაზ! იპლმარნი. რა იყო?

მადლი. ალბათ, მინც მოგიწევს ვარცხლის გადა-გმა.

იპლმარნი. აკი გეუბნებოდი.

მადლი. მში... მში... მში... (კარს სცილდება).

იპლმარნი ცოტას წაიმუშავებს, მერე სხვენისკენ გა-აბარებს თვალს და დგება. სამზარეულოდან გამოდის ჰედვიგი.

იპლმარნი (მაშინვე ქდება). რა გინდა?

ჰედვიგი. არაფერი, ისე შემოვიხედე, შამა.

იპლმარნი (ცოტა ხნის შემდეგ). რას დადიხარ, თო-ტქოს რაღაცას დაძებ, ზეგრაქ ჩემს ხათვალთვალოდ ხომ არ გამოგვწვენებს?

ჰედვიგი. რას ამბობ, შამა?

იპლმარნი. დედა რას აკეთებს?

ჰედვიგი. სალათის მეტი აღარაფერი ახსობს. (მავიდისათ მიღის). ცოტას მინც მოგეზმარები, შამა!

იპლმარნი. არა! ისევ მე... ყველაგან მხოლოდ მე... ხანამდისაც ძალია მყუფთა... ნუ გეშინია, მეღვავ, ხანამ შამაშენს სული არ ამოხდება მუშოობით...

ჰედვიგი. ნუ, შამა, ასე ნუ ლაპარაკობ, რა?.. შენ

სი ჩემი კარგი მამა ხარ? (ოთხეში დადის, სხვენის ერთან ჩერდება და შიგ იხედება).

ნალმარნი. რას აკეთებს?

პედვიზნი. მგონი, ახალი გზა გაჰყავს ვარცლამდის. ნალმარნი. უჩემოდ რას გახდება? მე კი აქ უნდა ვიქნე, მიჯაჭვულივით.

პედვიზნი (უხსლოვდება). ფუნჯი მომეცი, მამა. მეც წეძლია.

ნალმარნი. სისულელეს თავი ანებე. მხოლოდ თვალებს ვაიფულებ.

პედვიზნი. ვინ მოგახსენა? მომეცი, მომეცი ფუნჯი. ნალმარნი (დგება). სულ ორი წელი შეირდება, მეტი კი არა.

პედვიზნი. კარგი რა, მამა, რა მომივა? (ფუნჯს იღებს) აი, ახე. (ქდება). ეხებ ნიშნით.

ნალმარნი. თველებს გაუფრთხილდი! გეხმის?... მეჩე მე მომთხოვენ პახუხს... შენს თავს, დააბრალე, გეხმის?

პედვიზნი (მუშაობს). კარგი, კარგი.

ნალმარნი. იხე კი, ნიჭიერი გოგო ხარ, ჰედვიჯ. სულ ორი წუთით, გეხმის? (ფარდის დასწევს და სხვენში შედის).

პედვიჯი მუშაობს. სხვენიდან იალმარისა და ეკლასის სემეი ისმის; ეტყობა, რალაქზე დაობენ.

(სახელსონოში გამოდის). მანდ — თაროზე გაზია, მომეცი, ჰედვიჯ. ჩაქურციე გამოყოფი. (უკანვე ბრუნდება). ახლავე, მამა! მოიცა ერთი, ვიჩვენო, რა მოვითქვარ!

პედვიჯი თაროდან გახსა და ჩაქურს იღებს და მამას აწვდის.

მადლოზ. იცო, რა? სულზე მოვუსწარი (კარს სცილდება).

სხვენიდან ჩაქურსი კაკუნი და საუბარი ისმის. პედვიჯი დგამს და ბადიდან უცქერს. ცოტა ხნის შემდეგ შემოსასვლელ კარზე აკაკუნებენ. პედვიჯს არ ესმის.

ბრემბარსნი (უქედოდ და უბალტოოდ; შემოდის და კარშივე ჩერდება). მამ!

პედვიზნი (შებრუნდება და შესაგებებლად მიეშურება). გამარჯობათ, მობრძანდით, მობრძანდით.

ბრემბარსნი. გმადლობთ. (სხვენიდან იყურება). იქ ვინაა?

პედვიზნი. არავინ, მამა და პაპა. ახლავე დავძაბებ. ბრემბარსნი. არა, არა. დაველომბო. (ღვიანზე ჩაიხედება).

პედვიზნი. აქ ისეთი არეულობაა... (სურათების აღვებას აპირებს).

ბრემბარსნი. აუოს, ნუ წუხდებით. ეგ ის სურათებია, რეტუორება რომ შეირდება?

პედვიზნი. დიახ. მამას ვეხმარებო!

ბრემბარსნი. მე ნუ მომერიდებით. განაგრძეთ, გეთაყვა!

პედვიზნი. არა, არა. (ქდება, საკირო ნივთებს თავისთვის მიიწევს და მუშაობას განაგრძობს).

გრეგერსი ერთხანს ჩუმად უძურებს.

ბრემბარსნი. გარეული იხვი როგორ გრძნობს თავს?

პედვიზნი. გმადლობთ. კარგად.

ბრემბარსნი (სხვენიდან შერტალიდება). მზის შუქზე აქაურობა სულ სხვანაირია, ვიდრე წუხელ მთვარის შუქზე იყო.

პედვიზნი. დიახ, ყველაფერი საოცრად იცვლება. დღით სულ სხვანაირია, ვიდრე ხალაშოს. დარწმუნდით!

ბრემბარსნი. თი იერი აქვს, ავღარაში — შენოვ.

პედვიზნი. ბრემბარსნი. თქვენც ეტყევენ?

პედვიზნი. რა დღი შენიშვნა ამას უნდა, თვალში გეცმათ.

ბრემბარსნი. თქვენც გიყვართ იქ, გარეულ იხვთან ყოფნა?

პედვიზნი. როცა მყავია...

ბრემბარსნი. მაგრამ თქვენ, ალბათ, ძალზე ცოტა თავისუფალი დრო გაქვთ. სკოლაში დადისათ; არა?

პედვიზნი. არა, უკვე აღარ დავდივარ. მამას ეშინია, თვალში არ გავიფუტო.

ბრემბარსნი. ესე იგი, თვითონვე გამეცადინებთ?

პედვიზნი. შემიპირდა, გამეცადინებო, მაგრამ რომ არ ხალაია?

ბრემბარსნი. მამ, ვინ გეხმარებათ?

პედვიზნი. კანდიდატი მოღვეიე. მაგრამ ისიც ყოველთვის როდია... ფორმაში... ახე რომ...

ბრემბარსნი. სვამს?

პედვიზნი. ალბათ.

ბრემბარსნი. მამადავმე, თავისუფალი დრო ბლომად გქონიათ... იქ, ალბათ, სულ სხვანაირი სამყაროა, არა?

პედვიზნი. დიახ, იქ იმდენი საოცრებაა.

ბრემბარსნი. მართლა?

პედვიზნი. ჭერ ერთი, იქ წინებით სავსე კარადები დგას, წინაგნები კი იმდენი სურათებია.

ბრემბარსნი. რას მუშენებით?

პედვიზნი. ვარდა ამისა, ძველი ვანჩინა... ვერც კი დათვლით, იმდენი უჭრა და კარი აქვს. იქვეა პაწაწინა ფიგურებით შემკული ძველი საათი. როცა მუშაობდა, ფიგურები დროდადრო გართვამ გამოხატებოდნენ თურმე. მაგრამ ახლა აღარ მუშაობს.

ბრემბარსნი. ასე რომ, გარეულ იხვთან, დრო თითქმის გაჩერდა, არა?

პედვიზნი. დიახ. იქვე დგას ძველი ყუთი, ხადება-ვეხითა და ათხანაირი ხარახურით სავსე. ახლა წიგნებს აღარ იკითხავთ?

ბრემბარსნი. თქვენც მათ ეკითხულობთ?

პედვიზნი. დიახ. დროდადრო. მაგრამ მათი უმრავლესობა ინგლისურია, მე კი ინგლისური არ ვიცი. ამიტომ სურათებს ვათვლიერებ. იქ არის ერთი უზარმაზარი წიგნი, რომლის სათაურია „Harryson's History of London“. ასე წლის წინაც იკითხებო. წიგნი იმდენი სურათებია, პირველ სურათზე გამოხსულია ვოგონა და სიკვდილი, რომელმაც ქვეშის საათი უჭირავს ხელში. მე არ მომწონს. სამაგეროდ, დანარჩენ სურათებზე სულ ეკლესიებია, ციხე-კოშკები, ქუჩები და უზარმაზარი აილქიანი გემები, რომლებიც ზღვაში დატურავენ.

ბრემბარსნი. ვინ მოგცათ ეს უცნაური და იშვიათი ნივთები?

პედვიზნი. იცით, რა? აქ ერთი ბებერი მეზღვაური ცხოვრობდა, კაპიტანი. მოგზაურობიდან რომ ბრუნდებოდა, თან ჩამოქონდა. „მშრინავ მოლანდიელს“ ეძახდნენ. უცნაურია, არა? სინამდვილეში სულაც არ ყოფილა მოლანდიელი.

ბრემბარსნი. არა?

პედვიზი. არა. მაგრამ ბოლოს უგზო-უკვლოდ და-
იკარგა. მისი ნივთები კი აქ დარჩა.

ბრემბარსი. ერთი ეს მითხარით, როცა წიხარით და
სურათებს ათვლიდებოთ, თქვენ თვითონ არ გენატ-
რებათ მოგზაურობა?

პედვიზი. ა-ა-ა! მე მინდა სულ შინ ვიქედ და დედ-
მამას ვესმარებოდე.

ბრემბარსი. რატომ უკეთებდეთ სურათებს?

პედვიზი. არა, ეს არა. ყველაზე უფრო მეტად, ინ-
გლისურ წიგნებში როა, იმნარი სურათების ამოკვე-
თა მინდა ვისწავლო.

ბრემბარსი. მ... მერღა, მაშაქვენი რას ამბობს?

პედვიზი. მე მგონია, არ მოსწონს. ამ მხრივ, მამა
ისეთი უცნაურია. წარმოვიდგენიათ, ახე ამბობს, უმ-
ჯობესია, ჩილისხვან კალათებისა და სხვა მისთანების
წვა ისწავლო. მითხარით, საქმეა ეს?

ბრემბარსი. ჩემის აზრით, დიდი არაფერი.

პედვიზი. მაგრამ ერთ რამეში კი მართალია: წენა
რომ გესწავლა, შეგებლო ახალი კალათი მოგეწევა გა-
რეული იხვისთვისაო.

ბრემბარსი. ცხადია, შეგებლოთ. ახა, სხვა ვინ უნ-
და მოუწნას, თუ არა თქვენ?

პედვიზი. რა თქმა უნდა, ისეი ხომ ჩემია.

ბრემბარსი. საქმეც ეგაა.

პედვიზი. დიას, საკუთრივ ჩემი. მაგრამ მამას და
პაპს ვაბოჯე. რამდენ ხანსაცა უნდათ, ჰყავდეთ.

ბრემბარსი. მართლა? კი მაგრამ, რაში სჭირდებათ?

პედვიზი. რა ვიცო, უფლიან, სახუდარს უწყებენ,
თავს ეკლენიან.

ბრემბარსი. წარმომიდგენია. გარეული იხვი, აღხათ,
ყველაზე საპატიცემულო არხებია მთელს სხვენში.

პედვიზი. რა თქმა უნდა. ეს ხომ ნამდვილი გარე-
ული ფრინველია, თანაც ისეთი საცოდავი. ახა, ვისთან
უნდა იახანავოს?

ბრემბარსი. მართლაც, ოქაბი ზომ არა აქვს, როგ-
ორც ვოქვათ, ბოცერებს.

პედვიზი. დიას. კათმეზიც ბევრი გყავს. ყველანი
ერთად დიანარდენ. ისეი კი სულ მარტოს, უთვის-
ტომო, უმანანაც. და ახართოდაც, თითქმის რადაც-
ნაირი იდუმალებითაა მოსილი: არავინ იცის, სადაუ-
რია, ვინ არის.

ბრემბარსი. და, ეგეც არ იყოს, ზღვის უფსკრულშია
ნამყოფი.

პედვიზი (ქურდულად შეაკვებს თვალს, ღიმილს
იკავებს და ამბობს). რატომ ამბობთ, ზღვის უფსკრულ-
შია?

ბრემბარსი. მაშ, რა უნდა ვთქვა?

პედვიზი. უბრალოდ: ზღვის ფსკერზე-თქო.

ბრემბარსი. ვითომ რა განსხვავებაა: გინდ ზღვის
უფსკრული გითქვამს და გინდ ზღვის ფსკერი!

პედვიზი. რა ვიცო, მე ყოველთვის ისე მეხამუშე-
ბა, როცა სხვები ამბობენ, ზღვის უფსკრულია.

ბრემბარსი. რატომ? მითხარით!

პედვიზი. არა, არ გეტყვით. სისულელეა.

ბრემბარსი. არა მგონია. მითხარით, რატომ გაიდი-
ნებო?

პედვიზი. იმიტომ, რომ ყოველთვის, როცა ამ ჩვენს
სხვენსა და მის ბინადრებზე ვუქარობ, ყოველივე ეს,
რატომღაც ზღვის უფსკრულად წარმომიდგება. სისუ-
ლელეა, ახა, რა არის?

ბრემბარსი. ვითომ?
პედვიზი. კი მაგრამ, ეს ხომ სხვენსა და მის ბინადრებსა
ფერი.

ბრემბარსი (დაუინებით უცქერის). დარწმუნებულ-
ხართ?

პედვიზი (განცვიფრებით). იმასი, რომ ეს სხვენია!
ბრემბარსი. დიას. სახვებით დარწმუნებული ხარ!
სქედელი უბნოდ შეპყრებებს, განცვიფრებისაგან პი-
რდადებული. სამზარეულოდან გამოდის გინა. ხელზე
სუფრა უქირავს. გრეგერსი დგეზი.
მგონი, ადრე მოვედი!

ბინს. ეს არაფერი, სადაც ხომ უნდა მიხვიდე!
მაღე ყველაფერი შაად იქნება. მაგიდა ააღაგე, ჰე-
ვიე.

პედვიგი მაგიდას ალაგებს და მერე სუფრის გა-
ლაში ეხმარება დედას. გრეგერსი საეარქლოში ქე-
ბა და ალბომს ათვლიდებოდა.

ბრემბარსი. როგორც ვაფიგე, თურმე რეტუსირეს
გებერხებათ, ფრუ ეკადალ.

ბინს (აღმაცერად გადახედვას). დიას, შეგერხეს.
ბრემბარსი. ხედავთ, ყველაფერი რა კარგად დაქ-
თხა?

ბინს. რას დაეშთხა?

ბრემბარსი. რახა და, აი, რას, ეკადალმა რომ ფი-
ტოგრაფობის შესწავლა გადაწყვიტა.

პედვიზი. დედის გადაწყვეტა შეუძლია.

ბინს. დიას, ძალაუფლებურად ეხეც ვისწავლე.

ბრემბარსი. მახახადამე, მთელ საქმეს თქვენ უტ-
ღებოთ?

ბინს. როცა იალმარს არა სცალია...

ბრემბარსი. აღხათ, ბევრ დროს უთმობს მამამისს.

ბინს. დიას. და, ეგეც არ იყოს, რა ეკადალისნაირი
კაცის საქმეა ფოტოგრაფობა?

ბრემბარსი. მართლად ბრძანებთ, მაგრამ რაკი ამ ხ-
ქმეს მოჰქიდა ხელი...

ბინს. ბატონ ვერღეს, აღხათ, მოგხსენება, რის
ილმარი უბრალო ფოტოგრაფი კი არ არის, არამედ...

ბრემბარსი. დაეუფეთ, მაგრამ მაინც...

სხვენში სრულა ვაისმის.

(შეკრთება). რა არის ეს?

ბინს. უჰ! ისეც იხვრთან.

ბრემბარსი. კიდევ იხვრთან?

პედვიზი. დიას, ნადირობენ.

ბრემბარსი. რაო? (სხვენის კარს უახლოვდება). ნა-
დირობს, იალმარ?

იალმარი (ბადის იქიდან). უკვე მოხვედი? მე კი
არ გამოცია. იმდენი საქმე მქონდა... რატომ არ
მითხარი, პედვიგი? (გამოდის).

ბრემბარსი. მაშ, შენ ამ სხვენში კიდევ ნადირობ?

იალმარი (ორლულა რევილუტერს აჩვენებს). მხო-
ლოდ და მხოლოდ, აი, ამით.

ბინს. ფრთხილად იყავით, აი, ნახათ, თუ მაგ ლე-
ვილუტერმა უხედურება არ დააწიოს.

იალმარი (ჭალიზანებით). რამდენჯერ მითქვამს,
რომ ამ ცეცხლსარტოლ იარაღს რევილუტერი ეწოდება?

ბინს. მაგიტო რა, ვითომ უკეთესი ვახდება თუ რა?
ბრემბარსი. ისე იგი, ახლა შენც მონადირე ვახდი,
იალმარ?

იალმარი. მონადირე კი არა... ისე, ხანდახან, ბო-

სერებს ვესვრით, თავშესაქცევად... უფრო ბერეკა-
ის ხაზით, ხომ გეხმის?

მინა. კაცების ამხავი ხომ მოგვხსენებთ, თავი თუ
არ შეყოლია?...
ნილმარნი (გალიზიანებული). დიახ, დიახ, ხანდახან
გართობაც გვჭირდება.

მინა. მეც მავას არ ვამხობ?

ნილმარნი. ო-ოჰი მჰი... (გრეგერსს). ხედმა გავცილიმა,
ხვენი რომ ახე ვანაპარასა; სრლის ხმა კაციშვილს
არ ეხმის. (სულ ზემო თარაზე დებს რეგოლეერს).

ნილმარნი. ცოდაც, ხელი არ ახლო, ჰედვიგა ერთი ლუღა გატე-
ნილია. დამიხსოვრე!

ბრემბერსნი (ბადვი იკუატება). ოჰი სანადირო
ოთხეც გქონიათ.

ნილმარნი. მამაჩემის ძველი თოფია... აღარც ის-
ჯისი, ჩამხმამი მოეშალა; მაგრამ მაინც კაი რამეა.

მინა. შეიძლება დაშალა, გაქვინდო, დაწვინო და კვლავ
იყუარ... ერთის ხატეით, ბერეკაც თავს იქცევს, რა...
მედვიმნი (გრეგერსის გვერდით). აი, ახლა კი შე-
იძლიათ, კარგად დაუკვირდეთ გარეულ იხვს.

ნილმარნი. მეც სწორად იმას ვუყურებ. ერთი
ფრთა, მგონი, ძირს დასთრებს.

ნილმარნი. რა ვახაკურია, დეკრილი იყო.

ბრემბერსნი. ცალი ფეხითაც კოჭლებს, თუ ვსდებ-
ს?

ნილმარნი. არა, ცოტათი მართლა კოჭლებს.

მედვიმნი. ამ ფეხში კიდეც ძალღმა ჩაავლო პირი.

ნილმარნი. იხე კი, ვითომც არაფეროო. არადა, სა-
ცერველია, ღმერთმანი, თუ გაიხსენებ, რომ არა მარ-
ტო საფანტი მოხვდა, არამედ ძალღმა ეტირა პირით...

ბრემბერსნი (მედვიგს გადახედავს)... და, თანაც, ამ-
დენ ხანს ზღვის უფსკრულში იყო...

მედვიმნი. (იღიშება). დიახ.

მინა (ნილმარნიდან უფსუსებს). ოჰ, ეს გარეული
იხვი, ისე ეტლიაფეხიან, თითქმის პრინცესა იყოს.

ნილმარნი. მჰი... მალე იქნება?

მინა. ამ წუთას. ჰედვიგ, ძოლი, მომხმარე.

მინა. და ჰედვიგი სამზარეულოში გაიღან.

ნილმარნი (ხმადაბლა). ხომღვის კი ვიხდი, მაგრამ
ცოტა აწით გამოვი. ბერეკაცს არ უყვარს, როცა უყ-
ფრებენ.

გრეგერსნი სხვენის კარს სცილდება.

სერობა, დავხურო, ხანამ დანარჩენებიც არ მოხლან.

(ხელს აიწვევს). აჰში! აჰში! თქვე ვახაწყებებო! (ფა-
რდის სწევს და კარს ხურავს). მთელი ეს შექანიში
სემი გამოვანოლია. მიყვარს ჩხიკტიდელიაობა. ხან
რას ჩავტყობებ და ხან რას; თუ რამე გაუგებია, შე-
გუებთელს არ დავტოვებ. თანაც, ეს მოწყობილობა
რეალურად საჭიროა; გინა ვერ იტანს, როცა ხოც-
ვები და კათები სახელმწიფოში შემოდან.

ბრემბერსნი. აჰ, ალბათ, შენი ცალი ვანაგებს უვე-
ლიყვარს.

ნილმარნი. ყოველდღიური საქმეები მის კიხურზე გა-
დადის მთლიანად. მე კი, თავისუფალ დროს ვიშოვი
თუ არა, ჩაიკეტები და უფრო მნიშვნელოვან რამეს
საკეთებ.

ბრემბერსნი. მაინც რას, იალმარ?

ნილმარნი. მიკვირს, რომ აკამდის არ მკითხე. ან,
იქნებ, ჩემი გამოგონების თაობაზე არაფერი გხმენია?

ბრემბერსნი. გამოგონების?..

ნილმარნი. მართლა არაფერი გავიგია? თუცა, ამ
ტყეში...

ბრემბერსნი. კი მაგრამ, რა გამოგონე?

ნილმარნი. არა, გამოგონებით ჭერ კიდეც არ გა-
მოვიგონებია. მაგრამ ვიგონებ. შენ, ალბათ, ხედები,
რომ თუ ფოტოგრაფობას მიუკავი ხელი, იმიტომ კი
არა, რომ ყველა დოკუმენტის ხურათი ვულ.

ბრემბერსნი. რა თქმა უნდა. წელან შენი ცოლიც შე-
უხსენებდა.

ნილმარნი. მე დაფიციცი, თუკი ამ საქმეს მოვკიდებ
ხელს, იმ სიმალღზე ვიყვან მას, რომ ნამდვილ ხე-
ლოვნებად და შეცნობრებად იქცეს-მეთქი. აი, რას
ახსავს მინდა ჩემი გამოგონება.

ბრემბერსნი. ცოტა უფრო დაწვრილებით ვერ მეტ-
ყვი?

ნილმარნი. იცი რა, ჩემო ძვირფასო? ჭერჭერობით
დეტალზეზე ნურაფერს მკითხავ. ყოველივე ამას დრო
სჭირდება, გეხმის? ნუ გგონია, თითქმის პატრონობა
მამოქარებდავს. არა, რა თქმა უნდა; პირადად ჩე-
მთვის როდეს ვსუშობ. დღისათვის და დამითაც სულ
მთელი ჩემი ცხოვრების პოცანა მიღვას თვალწინ.

ბრემბერსნი. მაინც რა ამოცანა?

ნილმარნი. თამბაქარა მამაჩემი ხომ არ დავაფიციცი?

ბრემბერსნი. საწყალი მამაშენი კი მაგრამ, კაცმა
რომ თქვას, შენ რას უყველი?

ნილმარნი. მე შემიძლია აღვადგინო ექალებების
დედობა და სახლად და ამით ავეადგინო მის სულში
საკუთარი ღირსების გრძნობა.

ბრემბერსნი. მას, ეხაა მთელი შენი ცხოვრების ამ-
ოცანა?

ნილმარნი. დიახ. მე მინდა გადავარჩინო ბერეკაცი,
რომელმაც კატასტროფა განიცადა. მთელი იმედები
ჭერ კიდეც მაშინ დაემსხვრა, როცა მის თავზე იხის
იყო იქნება. ვიღერ მთელი ეს საშინელი ვაშლიცა
გრძელდებოდა, ის უკვე აღარ იყო ლიტერენტი ექ-
ადლი. აი, ამ რევოლუციამ, რომელიც ბოცერებს
ვბოცავთ... თავისი როლი ითამაშა ჩვენი გვარის ტრა-
გედიაში.

ბრემბერსნი. როგორ?

ნილმარნი. როდესაც ვანაჩენი გამოუტანეს და პა-
პირობა მოხსახერ... ეს რევოლუციური ხელში ეტირა.

ბრემბერსნი. ხელში ეტირა?

ნილმარნი. დიახ, მაგრამ შეუნიდა და თავის მოკ-
ვლა ვეღარ გახედა. ასე დაცა სულით, დაწინდა, და-
მჩავედა. ოფიცერი, რომელმაც ცხრა დღით აქავდა
მოკლელი. ორი პოდპოდკოვნიკის შთამომავალი...

რაღა, თქმა უნდა, ჭკონლოკოფორი თანმიმდევრობით...
გეხმის, გრეგერს?

ბრემბერსნი. დიახ, დიახ, ყველაფერი გახსენებია.

ნილმარნი. ჩემთვის კი არა... ამ რევოლუციურმა მე-
ორედმა ითამაშა თავისი როლი ჩვენი ოჯახის ზედ-
კულდართ ისტორიაში, როდესაც მამაჩემს პატიმრის ბა-
ლათი ჩააცვეს და ციხეში ჩახვეს... ო-ოჰი დამერწმუნე, ეს
იყო ყველაზე საშინელი დრო ჩემს ცხოვრებაში ორივე
ფანჯარაზე ფარდები ჩამოშვებული მქონდა, და როცა
მას დახანა მალღმად ვაიხებდავდი ქუჩაში და დავე-
ნახავდი, რომ მზე კვლავ ქველღებურად ანათებს, ეს
რადღაც გაუგებარი იყო ჩემთვის. ვხედავდი, რომ ად-
მიანები დადიან, რაღაცაზე საუბრობენ, იციანინა...

და არც ეს მესმოდა. ახე შეგონა, მთელი ცხოვრება უნდა შეზღუდარიყო, განხვევებულიყო, ჩამკვდარიყო, როგორც შშის დახელებიას.

ბრემბერსი. შეც უნდა აღნიარო განცდა შენდა, როდესაც დედაჩემი გარდაეცადა.

ნალმარი. სწორედ ამხარ წუთს მიიხანია იალმარ ედალმა რევოლუტერი შეკრდზე.

ბრემბერსი. მაშ, შენ თავის...

ნალმარი. დიახ!

ბრემბერსი. მაგრამ აღარ ისროლდე?

ნალმარი. არა.. ვადაწყვეტ მომენტში ჩემს თავს ველი დ... ცოცხალი დავარი. დამერწმუნე, დიდი ხანამაც იყო საჭირო, რომ სე ცოცხელი გერჩია ამ პირობებზე.

ბრემბერსი. დიახ... ვაჩინა, ვინ რა თვალთ შეხედავს.

ნალმარი. არა, ახეა დიახ, მხოლოდ ასე! კიდევ კარგი, რომ ამ მოხდა. ახლა ჩემს გამოგონებს ბევრი აღარაფერი უკლია და ექიმ რელინგსა და მეც იმედი გვაქვს, რომ მამას აუცილებლად დაუბრუნებენ მუდღირის ტარების უფლებას. ამას მოვითხოვ ჩემს ერთადერთ ქალიშვილს.

ბრემბერსი. მაშ, ის მუდღირის გამოა ასე?..

ნალმარი. დიახ. მეტი საფიქრალი და სასრუნავი არ გააჩნია, შენ ვერ წარმოიდგენ, როგორა მტკივა გული. ყოველთვის, როცა პატარა ოჯახური წეიში ვუქვს — ჩემი და ვინას ქორწინების დღე თუ რაღაც ამავთი — ბერიკაცი ერთთავად მუდღირში გამოწყობილი გამოვლი, როგორც ოდესღაც, იმ ბედნიერ დროს. მაგრამ საქართველო ვინმემ კარზე დააკურსნა, რომ იმ წამზე გაქურდა თავისი დაუძლეურებელი ფეხების ფლატნით, რადგანაც გარეზე ხალხში ვერ ბედავს მუდღირით გამოჩენას. რომელი შეიღის გული გაუძლებს ამხარო დამცირებისა და საცოდაობის ყურებს?

ბრემბერსი. კი მაგრამ, მაინც როდის დამთავრებ შეც გამოგონებს?

ნალმარი. დემტრო ჩემო, ამის კითხვა როგორ იქნება? გამოგონება ეს ისეთი რამეა, რომ შენს თავს აღარ ეტოვნი. აქ ძალიან ბევრი რამეა დამოკიდებული განწყობილებაზე... შთაგონებაზე... და თითქმის შეუძლებელია ამის წინასწარ თქმა, თუ როდის დაუბავს წერტილს.

ბრემბერსი. მაგრამ ხაქმე ხომ მაინც მიიწევს წინ?

ნალმარი. რა თქმა უნდა. ყოველდღე ამ გამოგონებაზე ვფიქრობ. სხვა ხარუფები აღარა მქვს. ვისაღილებ თუ არა, ჩემს ოჯახში ჩვეიკეტები და ვფიქრობ, თავს ამიტვრებ, ვერებ, მხოლოდ ნუ დამაჩქარებთ. ხომ ვაგაგონია, მოჩქარებს მოუგვიანდებო. რელინგს ამას ამოხბ.

ბრემბერსი. ერთი ეს მითხარი, ამ სხვეწზე ჩაღირო ხომ არ გიწვლის ხელს?

ნალმარი. არა, არა, რას ამხობ? პირიქით, სულ ერთთავად ჩემმა მტრმა იმტრია თავი და ისიც ამ ურთულეს პირობებზე. ხანდახან სულის მოთქმაც საჭიროა, რადაცოთ ხომ უნდა შევუვალო ის ცარიელი შეაღწევი, როცა განწყობილებას, შთაგონებს ვეღარ ვხეხა მისა, თუ მოვს, თავისით მოვს.

ბრემბერსი. ეხ, ჩემო ძვირფასო იალმარ, ცოტა არ იყო, შენც გარეულ იხვს მაგონებ.

ნალმარი. გარეულ იხვს? ეს როგორ გავიგო? ბრემბერსი. შენც მასავით ჩაყვინთე და შენც უკლებელად წყალმცენარეებში გაიხლარე, შლამში შეეუფლდა... ნალმარი. შენ, აღნათ, იმ სახელებისწერო გასროლას გულისხმობ, რომლებმაც ფრთები დაგვიმხსვრია მამარქმავ და მეც.

ბრემბერსი. სწორად ვერ გამოგე. შე იმის თქმა კი არ მინდა, რომ შენ დემტროლი და დასახიჩრებულ ხარ, არამედ იმისა, რომ შენორიან კაობში ჩაეფალი, იალმარ, მაინც მხამიან სუნთქვით მოიწამლე და ფსკერზე ჩაყვინთე, რათა უწყდადმო დღილი სული.

ნალმარი. მე? წყვდადმო დავლიო სული? იცხ, რას გეტყვი, გრეგერს? ამხარ ლაბარაკს მოეშვი ბრემბერსი. ნუ გეშინია. ვეცდები შედაპირზე ამოგაორიო. იცო რა? მეც მივაგენი ჩემი სიცოცხლის მონახს, — გუშინდელს აქეთ.

ნალმარი. ადვილი შესაძლებელია. მაგრამ, თუ დემტრო გწამს, მე თავი ვაძანებ. შემოძლია დამარწმუნო, რომ — თუ ჩემს უცნაურ მედაქვლიას არ ჩვეოლით, რაც, კაცმა რომ უყვას, არც ისე ძნელი ასახნელია, — ბედნიერი ვარ, იმდენად ბედნიერი, რამდენადაც შეიძლება ინატროს კაცმა.

ბრემბერსი. ბედნიერი რომ ხარ, ესეც იმ მოწამვლის შედეგია.

ნალმარი. არა, ჩემო ძვირფასო გრეგერს, გეყვარა ამდენი უბედობა მიაწებხა და გადამდებ სნულელებზე. ჩვეული არა ვარ, გენის? ჩემს სახლში არასოდეს არ ლაბარაკობენ ამხარ უსიამოვნო ამბებზე.

ბრემბერსი. რა თქმა უნდა. შენ რომ არ მითხრა, ისედაც მტერა.

ნალმარი. დიახ, ეს ჩემზე ცუდად მოქმედებს. არავითარი კაობი და მიაწმა აქ არ არის. მართალია, საწყალი ფოტოგრაფი ფუფუნებაში არ იხრჩობა, — ჩემს თავს არც ვუწამლავ ამას... მწირია მისი ხედრი მაგრამ მე გამოგონებელი ვარ და თანაც, ოჯახის მარჩენალი. ამის შეგებაა, რომ მასუღდგულებს და ჩემს უხადრუკ ხედრზე მამადლებს!.. აა! საუწყვე მოგვაროვებს!

ვინას და ქედვიგს სული, არყით საესე გრაფინი, კვიცი და სხვა მისთანები შემოაკეთ. იმადროულად, შემოსასველ კარში გამოჩნდებიან მოლვიკი და რელინგი, ორივე უქველად და უპალტოოდ. მოლვიკი შეეკოსტიუმშია გამოწყობილი.

ბინას (ბოთლებს მაგიდაზე დგამს). ნუ გეშინიათ, ესეც არ დაგვიანებენ.

რელინგი. მოლვიკმა სალათის სუნი იქრა და კვილარ დავაკვე. კიდევ ერთხელ გამარჯობათ, ფრუ ედალ!

ნალმარი. გრეგერს, ნება მიხობე, წარმოგიდგინო კანდიდატი მოლვიკი. ეს კი ექიმი... თუმცა რელინგს ხომ იცნობ.

რელინგი. ეი, ეს ხომ ბატონი ვერლეა... გრეგერს ვერლე. ჩვენ იქ, „მთის ხევი“, ცოტა არ იყო, წაკონკრავლით. როგორც ჩანს, ახლანაც ვადობებდით აქ, არა?

ბრემბერსი. დიახ, ამ დღით.

რელინგი. თქვენს კვეშთო კი შე და მოლვიკი უცხოვრობდა, ასე რომ, თუ დემტროლი, შორს წახვლა არ დაგვიანებდათ ექიმისა და პასტორის დასახებლად.

ბრმების. გამადლობთ. არც ესაა გამორიცხული. წუხელის ცამეტნი ვუსხედით სულრას. იალმარნი. ამ, ისევ თავის უსიამოვნო ამბებს მოაყვსა.

რმლინი. შენ რა გადღეგებს, ეკალ, ხომ იცი, რომ არადერი არ გეშუქრება... იალმარნი. ღმერთმა ნუ ქნას, თორემ ვაი ჩემი ოჯახის ბარლი... აბა, რადას ვუყურებთ, დაჯსხედეთ, ერთი კარგად მოვლხინით.

ბრმების. მამაშენს არ დაველოდებოთ? იალმარნი. არა, ასე თქვა, ცოტა უფრო გვიან ჩემს ოთახში გეახლებითო. დაქვი!

კაცები სულრას მიუსხდებიან. გინა და ჰედვიცი ფესფულებენ, მილი-მოლიან, სულრას ემსახურებიან. რმლინი. წუხელის მოღვაჯი ხულ მთლად გაადიარა, ფრუ ეკალ.

ბინს. მართლა? წუხელა? რმლინი. არ გაგვიჯიან? ძლივს მოვათრიე შინ. ბინს. არადერი არ ვამიჯია. რმლინი. კიდევ კარგა, თორემ მტრისას, ისე ყვიროდა.

ბინს. მართლა, მოლვი? მრლვიკი. წუხანდელ ამბავს წერტილი უნდა დაეცას. ჩემი უციოთესი „მე“ აქ არადერი შუაშია.

რმლინი (გრეგერსს). ხანდახან მოუვლის ხოლმე და მაშინ მეტი გვა აღარ მაქვს, — უნდა წავეყე და ერთად დავლოთ. საქმე ისაა, რომ ეს ჩვენი კანდიდატი მოლვიცი დემონიური ნატურა განსლავთ.

ბრმების. დემონიური? რმლინი. დიახ, დემონიური. ბრმების. კმ...

რმლინი. დემონიური ნატურა კი ის ნატურა არ გახლათ, რომ ცხოვრებაში პირდაპირი ვნით იაროს, — თქვენც არ მომიკვდეთ, სადაღაც აუცილებლად გადღეგებენ... თქვენც კი კვლავ იმ გამჭვარტლულ ქახანაში ზიხართ?

ბრმების. აქამდე ვიქვი. რმლინი. კი მაგრამ, ბოლოს და ბოლოს, სრულად თუ ვაქმყოფოლებით ის „მოთხოვნები“, რომლებსაც იქ უყენებდით ხალხს?

ბრმების. მოთხოვნები?... (ხედება). აა!... იალმარნი. თამასუქების განადღებებს ხომ არ მოითხოვდით, გრეგერს?

ბრმების. ეე, სისულელეა. რმლინი. დიახ, მოითხოვდა, მაგრამ რას მოითხოვდა.. კარდერი დამწოდა და, მისავე სიტყვებით რომ ვთქვათ, რაღაც „იდეალურ მოთხოვნებს“ უყენებდა ვაჭირებისაგან გამოღიწეხულსა და გამოთავანებულ ხალხს.

ბრმების. მაშინ ახალგაზრდა ვიყავი. რმლინი. ეგ კი სწორია, ძალზე ახალგაზრდა იყავით. იმედია, მას აქვთ იმდენად დაუკვიანდით, რომ ცოტათი მაინც დაეკლოთ მაგ თქვენი მოთხოვნებისთვის.

ბრმების. ვერ მოვართვით, თუკი ჩემს წინაშე ნამდვილი ადამიანი დგას. იალმარნი. რა მოხდა მერე? ჩემის აზრით, სავსებით გონიერულია.. კარაქი მოწოდა, გინა.

რმლინი. ქონი კიდევ — მოლვიც. მრლვიკი. ბრჩე დასწყველოს ღმერთმა!

სხვენის კარზე აკაკუნებენ. იალმარნი. გული, ჰედვიც, პაპას შემოსულა უნდა. ჰედვიცი მიდის და ცოტათი გამოსწებს კარს. ნახევარს. სხვენიდან გამოდის მოხუცი ეკალი. ხელში ბოცერის ტყავი უჭირავს. ჰედვიცი ხელახლა ხურავს კარს.

მადლნი. გამარჯობათ, ბატონებო! დიდებულად ვინადირე. აი, რა ზარბა მოკალი იალმარნი. უჩემოდ გაატყავე? მადლნი. კიდევ დავამარტივ. მშვენიერი ნაზი ხორცი აქვთ ბოცერებს! უგმირიელეს.. ვამათ, ბატონებო! (თავის ოთახში გადის).

მრლვიკი (წამობტება). მომიტყევეთ... არ შემეძლია... ქვევით უნდა ჩავვარდ... რმლინი. სოდანი წყალი ხუხე, ძმობილო! მრლვიკი (კარისკენ ვარბის). უუ!... უუ!... (დამდურულივით გავარდება).

რმლინი (იალმარს). ეს ბებერ მონადირეს გაუმარჯა! იალმარნი (უკახუნებს). ძველ ხაორტსმენს, რომელსაც ცალი ფეხი ხამარეში უდგას!

რმლინი. ჭალათი მოხილს!... სუავენ.

პო, მართლა, აქა-იქ ურევია ჭალარა, თუ სულ მთლად თოვლივით თეთრია?

იალმარნი. აბა, რა გიხარა? ასეც და ისეც. კინკრისოვ კი ორი დერი თმა თუდა შერჩა.

რმლინი. ეგ არადერი, პარიკითაც იოლას გადის ხალხს... ბედნიერი კაცი ხარ, ეკალი! მიხედული მინაინ და ისახეც და ვანურხლად ისწრაფვი მისკენ...

იალმარნი. დიახ, ვისწრაფვი... რმლინი. თანაც, რა კარგი ცოლი გუაგს.. დაბე, როგორ ფუხფუხებს, ფაციფუცობს თავისი თქვის ჩუსტიებით, როგორ მიარბებს თეძოებს... თავს დაატრიალებს, სულ შენზე ზრუნავს.

იალმარნი. დიახ, გინა... (თავს უქნევს). შენაირი ცოლი ტყუილია!

ბინს. აბა, აბა, რას დამცინით? რმლინი. ახლა ჰედვიცი, ეკალ, ა?

იალმარნი (გულაჩუყვით). ჩემი გოგო! ჩემი სიცოცხლე! აქ მოდი, ჰედვიცი! (თავზე ხელს უსევამს).

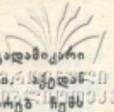
ბინს. რა დღეა ხვალ? მდვიკი (ქარავს). არ გინდა, მამა, რა? იალმარნი. გული მეფლითობა, როცა იმაზე ვთქვარობ, რომ არ შეგვიძლია უფრო საზეიმოდ აღწინისით ხვლინდელი დღე. რას იზამ?.. ერთი ესაა, რომ უფრო ღამაზად მოვრთავთ და მოკვაშავთ სხვენს.

მდვიკი. მერეცა, ვანა ეს ცოტაა, მამა? რმლინი. ცოტაც მოითმინე, მალე მოვესწრებით ამ ხაოცარ გამოგონებას, ჰედვიცი!

იალმარნი. დიახ, დიახ! შენ მაშინ ნახე!... მტკიცედ მაქვს გადაწყვეტილი, ცხოვრებაში არადერი ვაჭირვი! ჰედვიცი! ნამდვილი პარიცესახავით იცხოვრებს! დე, იქნება საბარლო მაშვარლის ერთადერთი ქილდო.

მდვიკი (ხელებს კისერზე შემობევს და ეჩურჩულა). ჩემი ხაუვარდელ მამიკო!

რმლინი (გრეგერსს). რას იტყვით, მოგწონთ ხავსე სურფასთან ჭლომა და ოჯახური სიამტბილოზის უარება?

იალმბარნი. ეს არის ჩემი სიცოცხლე.
 ბრძამბარნი. მე კი გულს მირევს ვაობის შმორი.
 რაღინგნი. ვაობის შმორი?

იალმბარნი. თავისას მაინც არ იშლის!
 ბინა. აჲ, მაღლობა დღერთს, არც შმორია და არც
 ვაობა, ბატონო ვერღელ! ყოველდღე ვანიავებ...
 ბრძამბარნი (სულერიდან დგება). ძალიან შეძებება,
 რომ იმ სიმყარის განიავება შესძლოთ, რასაც მე
 ვგულსიხმობ.

იალმბარნი. სიმყარის...
 ბინა. ვესმის, რას ამბობს, იალმბარ?
 რაღინგნი. მომიტყევეთ, მაგრამ თქვენ თვითონ ხომ
 არ შემოიტანეთ ეს სიმყარედი იმ თქვენნი დამაძალი ქა-
 რნიდან?

ბრძამბარნი. თქვენგან არც მივყარს, რომ სიმყარა-
 ლეს უწოდებთ იმას, რაც მე ამ სახლში შემომაქვს.
 რაღინგნი (უხალციფდება). მომსმინეთ, ბატონო
 ვერღელ... მე მგონია, აქაც ერთი მიწით მოეთრით...
 ის თქვენნი დამთხვეული „იდეალური მოთხოვნები“
 კვლავ უკანა ჩიბუში ვიდევით?

ბრძამბარნი. მე მათ გულშია ვატარებ.
 რაღინგნი. რითაც ვინდათ, ამით ატარებთ, დუღაბ-
 ვისი გუშაგია, მაგრამ სანამ მე აქა ვარ, ნურავის
 ვაუხუბავთ მათ წაყენებას.

ბრძამბარნი. მაგრამ მაინც რომ ვაუხუბავ?
 რაღინგნი. მაშინ ავღებო და კიბურე დაგაგორებთ!
 იალმბარნი. (დგება). რეღინგ!

ბრძამბარნი. რაღას უყურებთ? ბარემ დამაგორეთ!
 ბინა (მათ შორის დგება). არა, ამის ნებას არ მოგ-
 ცემთ, ბატონო რეღინგ... მას შემდეგ, რაც დუღეღა
 და იატაკს ასეთი დღე დაწიეთ, მე უფლება მაქვს,
 გთხოვარ, სიმყარადე თქვენსას მოიკითხეთ.

შემოსასვლელ კარზე აკაკუნებენ.
 ჰედმინი. დედა, ვიღაცა აკაკუნებს.

იალმბარნი. ნეტა ვინ არის?... ესღა გვაკლდა!
 ბინა. მოითმინე, ასულე ვნახავ... (მიდის, კარს აღ-
 ებს და სახტად დარჩენილი უკან იხევს). ოჰ..

პირლი (ბეწვის პალტო აცვია; ზღურბლზე გადმო-
 აბიჯებს). მომიტყევეთ, თუ შეიძლება. ჩემი შვილი,
 მგონი, აჲ უნდა იყოს.

ბინა (მღელვარებისაგან ძლივს ითქვამს სულს).
 დიას.

იალმბარნი (ვერღეს უხალციფდება). მოხარძნდით,
 ბატონო კომერსანტო.

პირლი. გმადლობთ. მე მინდა ჩემს შვილს მოვე-
 ლაპარაკო.

ბრძამბარნი. რა ვინდა? გისმენ.

პირლი. შენს ოთახში ვავედეთ.

ბრძამბარნი. ჩემს ოთახში?... კი ბატონო... (გასელას
 აბიჯებს).

ბინა. არა, დღერთმანი, იჲ ისეთი არეულობაა,
 რომ...

პირლი. მაშინ დერეფანში. მე მინდა ცალკე მოგე-
 ლაპარაკო.

იალმბარნი. თუ გნებავთ, აქაც შეგიძლიათ, ბატონო
 კომერსანტო. სახტურში ოთახში ვავედეთ, რეღინგ.
 იალმბარი და რეღინგი ხელმარჯნედი გადიან. გინა
 და ჰედმინი საშხარეულოს მიასურებენ.

ბრძამბარნი (ხანმოკლე პაუზას შემდეგ). ახლა ხომ
 მარტონი ვართ...

პირლი. გუშინ მე რაღაც უცნაურად გადამოკრი-
 სიტყვა... დღეს კი ეცადეთან გადამობარგდნენ...
 მე გამომაქვს დასკვნა, რომ რაღაცას ამირენ ჩემს
 წინააღმდეგ.

ბრძამბარნი. მე მხოლოდ იმას ვაპირებ, რომ თვლი-
 ავეხილო იალმბარ ეცადებს. მინდა ნამდვილი სახით
 ვახაზო მისი ახლანდელი მდგომარეობა. ეს არის და
 ეს.

პირლი. მაშ, ესაა შენი სიცოცხლის მიწანი, გუ-
 შინ რომ მეუხუბრდები?
 ბრძამბარნი. დიას. სხვა მიწანი რომ არ შემარჩინე?
 პირლი. განა მე დავამბინიქე სული, გრეგერს?
 ბრძამბარნი. შენ დამიხამიწიქე მთელი ცხოვრება. ახ-
 ლა უკვე საწყალ დედაჩემს როდი ვგულსიხმობ.. მა-
 გრამ შენ უნდა ვიმადლოდე იმას, რომ სინდისის ქნე-
 ნა მაწყუბებს.

პირლი. აჲ, ახლა უკვე სინიღისმაკ შეგაწუხა?
 ბრძამბარნი. მე ჯერ კიდევ მაშინ უნდა გამოვხუ-
 ლიყავი შენს წინააღმდეგ, როცა მანებს უგებდით ლე-
 იტენანტ ეცადებს. უნდა გამეფრთხილებინა, რაგა-
 ნაც ვგარძნობდი, რას უპირებდით.

პირლი. მეტრად, რატომ არ ამოიღებ?
 ბრძამბარნი. გამეფრთხილება არ მყოფ. ისე ვიყავი და-
 ფრხობილი და დაშინებული. დიას, სიკვდილივით მე-
 შინოდა შენი... მაშინაც და მას მეტრეც... ძალიან დი-
 მანას.

პირლი. ახლა კი, როგორც ჩანს, აღარ გეწინია.
 ბრძამბარნი. საპედნიეროდ. ლიტენანტ ეცადის
 წინაშე დიდი ცოდვა მიგვიძღვის მეც, შენც და ბეგრ
 სხვასაც... და ამ ცოდვას ვეღარაფერი გამოსყიდის.
 მაგრამ იალმბარის განთავისუფლება ჯერ კიდევ შე-
 ნიძლია: შემძლია დავისნა სიცოცხლე იმ მახისგან,
 რომელშიაც გაიხლართა და მზადაა დაიღუპოს.

პირლი. შენ გგონია, რომ მადლს მოისხამ?
 ბრძამბარნი. რა თქმა უნდა.

პირლი. როგორც ჩანს, ფოტოგრაფი ეცადილი იმ
 კაცად მიგანია, რომელიც ამ მეგობრულ სამსახურს
 დავიფრებებს და მადლობელი დგარჩება.

ბრძამბარნი. დიას, იალმბარი სწორად ასეთი კაცია.
 პირლი. მჰ... ვნახოთ...

ბრძამბარნი. ენეტ არ იყოს, თუკი საერთოდ მი-
 წერია სიცოცხლე ამ ქვეყნად, უნდა ვეცადო და წა-
 მალი მოვეძებნო ამ ჩემს ავადმყოფ სინიღისს.
 პირლი. ვერასოდეს ვერ უწყალებ. ითავითვე უი-
 ლაჯო სინიღისს დაგყვა, დედაშენისგან მეგვიადრეო
 ხო მიიღე, გრეგერს. ესაა ერთადერთი მეგვიადრე-
 ობა, რაც მან დაგიტოვა.

ბრძამბარნი (დამკინავი სიცილით). დღემდე ვერ მო-
 გინებუბა ის, რომ ანგარიში მოტყუვდი და უფრო
 ცოტა მწითვე მოჰყვა, ვიდრე მოელოდი?

პირლი. სიტყვას ბანზე წუ მივდებ... მზასადამე,
 მტკიცედ გადაწყვიტე, თვალთ აუხილო ფოტოგრაფ
 ეცადებს?

ბრძამბარნი. დიას, ეს ჩემი მტკიცე გადაწყვიტედე-
 ბა გახლავს.

პირლი. თუ ასეა, სულ ტყუილად ვაგრჩილვარ.
 აღბათ, შედგებთა იმისი კითხვა, თანამა ხარ თუ არა,
 სახლში დაბრუნდე.

ბრძამბარნი. რა თქმა უნდა.
 პირლი. არც ფირმაში შემოსვალ კომანიონად?

ბრძენებო. არა.
 ვერღვე. კეთილი. მაგრამ რაკი მეორე ცოლის შე-
 რთვას ვაპირებ, უნდა გავიყაროთ.
 ბრძენებო (სწრაფად). არ მინდა.
 ვერღვე. არ გინდა?
 ბრძენებო. სინიღისი არ მამდეგს ნებას.
 ვერღვე (ცოტა ხნის შემდეგ). ისევე ქარხანაში და-
 ბრუნდები?
 ბრძენებო. არა, ამას იქით აღარაფერი მაქვს შე-
 ნთან ხეერთო.
 ვერღვე. მაშ, რას აპირებ?
 ბრძენებო. მხოლოდ და მხოლოდ, ჩემს მიერ და-
 ხანული მიზნის მიღწევას.
 ვერღვე. კეთილი. კი მაგრამ, მერე? რითი უნდა
 იზინო თავი?
 ბრძენებო. ცოტაოდენი დანაშოვი მაქვს.
 ვერღვე. დიდხანს კი გეყოფა!
 ბრძენებო. ვიშვოვნივ?
 ვერღვე. რას ნიშნავს ეს?
 ბრძენებო. ამის მეტს აღარ ვიპასუხებ.
 ვერღვე. მაშ, მშვიდობით, გრეგერსი
 ბრძენებო. მშვიდობით.
 ვერღვე მიღის.
 იალმარნი (სასტუმრო ოთახიდან გამოყოფს თავს).
 წავიდა?
 იალმარი და რელინგი ბრუნდებიან; გინა და ჰედ-
 ვიგიც გამოდიან სამზარეულოდან.
 ბრძენებო. დიახ.
 რაღონებო. რა საუზმე ჩაგვაშამს?
 ბრძენებო. ჩაიცვი, იალმარ, კაი შორს უნდა გავი-
 სერნოთ.
 იალმარნი. სიამოვნებით, რა უნდოდა მამაშენს? ჩემ-
 ზე ხომ არაფერი უთქვამს?
 ბრძენებო. გავლთ და გეტყვი... შე შევაჟ, პალ-
 ტოს მოვიხურავ. (გაღის).
 ბინა. არ წაყვე, იალმარ.
 რაღონებო. მეც ვთხოვ, არ წაყვე, დარჩი იქ, სა-
 დაცა ხარ.
 იალმარნი (ქუდსა და პალტოს იღებს). სხვას რას
 მიხრძებო?... სიყრმის მგვობარს უნდა გული გაა-
 მიხლოს!..
 რაღონებო. დალახროს ეშვამა, ნუთუ ვერ ხედავ,
 რომ ეს შენი ძვირფასი მგვობარი თავის ჭკუაზე აღ-
 არ აარის, შეიშაღა, გავუღმარ!
 ბინა. გესმის? დედაშისხაც დროდადრო რადაც უც-
 ნაური შეტევა ემართებოდა!
 იალმარნი. მით უმეტეს სპირდება მგვობარის ფხი-
 ზელი თვალთ. (გინას). ახა, შენ იცი, დადილი არ და-
 გაჯიანდებ, ჭერჭერობით. (მიღის).
 რაღონებო. ნეტა იმ ომერ მღაღაროში ფეხქვეშ მიწა
 გახედომოდა და თან დუტანა!
 ბინა. ღმერთო დიდებულთო!.. რას ამბობო?
 რაღონებო (ბურტყუნებს). ამაზე მე ჩემი აზრი
 მაქვს.
 ბინა. როგორ გგონიათ, გრეგერს ვერლენ მართლა
 შეშლილია?
 რაღონებო. საუბედუროდ, არა. ახე, ხეერთოდ, ყვე-
 ლაა შეშლილი. მაგრამ ისიც ცხადია, რომ ცოტა
 ურეცხ.
 ბინა. კი მაგრამ, რა სპირს?

რაღონებო. რა სპირს და, პატრონების ციებ-ციებ-
 ლეხითაა შეტყობილი, ფრუ ევალ.
 ვიდვინებო. ანაირი სწულუბაა არსებობს?
 რაღონებო. დიახ, დიახ, ეს ჩვენი ეროვნული სწულ-
 ლეხაა. მაგრამ მხოლოდ სპორადულად იჩენს თავს.
 (გინას). დიდი მადლობა მასპინძლობისათვის (მიღის).
 ბინა (შეშვითებულ წრიალებს ოთახში). ახ, ეს გრე-
 გერს ვერლენ, ყოველთვის ასეთი საფრთხობელა იყო.
 ვიდვინებო (მაგიდასთან დგას და მცდელი თვალით
 უყურებს დედას). რა უცნაური ყველაფერი.

მეოთხედი მონათხრობი

იალმარ ევალის სახელოსნო. შუა ოთახში მალ-
 გადაფარებული ფოტოაპარატი, პიედესტალი, ორი
 სკამი, კონსოლი და სხვა მისთანები დგას. ეტყობა,
 ვილაკას ეს-ესაა გადაუღეს სურათი. საღამოედება. მზე
 ჩადის და ცოტა ხნის შემდეგ ოთახს ბინდი ეპარება.
 ბინა (შემოსასვლელში დგას, ხელში კასეტა და
 სველი ნეგატივი უჭირავს და დერფანში ვილაკას
 ელაპარაკება). დიახ, დიახ, დარდი ნუ გაქვთ! რახან
 შეგპირდით, კიდევ გაგაყებებ. პირველი ორშაბათის-
 თვის იქნება შაად... ნახვამდის!
 კიბეზე ფეხს ხმა ისმის. გინა კარს ხურავს. ნეგა-
 ტის კასეტაში დებს, ამ უკანასკნელს კი — აპარატში.
 ვიდვინებო (სამზარეულოდან გამოდის). წავიდნენ?
 ბინა (ოთახს ალაგებს). მადლობა ღმერთს, ძლივს
 დავაღწე თავი.
 ვიდვინებო. კი მაგრამ, მამა რატომ იგვიანებს?
 ბინა. ნამდვილად იცი, რომ რელინგთან არ არის?
 ვიდვინებო. ნამდვილად. წიდან ჩავიბინე და ვიცი-
 თებ.
 ბინა. სადილი კი დგას და ცივდება.
 ვიდვინებო. რა დამართა? სადილად ხომ ყოველ-
 თვის დროზე მოდიხ.
 ბინა. აი, ნახავ, დიდხანს აღარ დავიგვიანებს.
 ვიდვინებო. ნეტა მართლა მალე მოვიდები თორემ
 შეშმა ამიტანა.
 ბინა (წამოიძახებს). აი, ისიც!
 შემოსასვლელ კარში გამოჩნდა იალმარ ევალთ.
 ვიდვინებო (შევიარდება). მამა! სადა ხარ, რამდენი
 გვალოდინე?
 ბინა (აღმაცერდა). სად დავიარებ, იალ-
 მარ?
 იალმარნი (ზედაც არ უყურებს). ჰო, ცოტა შემა-
 გვიანდა. (პალტოს იხდის).
 გინას და ჰედვიცს უნდა მიეხმარონ, მაგრამ იალ-
 მარი არ ანებებს.
 ბინა. აღმათ, ვერლენსთან ისადილენ.
 იალმარნი (პალტოს ჰკიდებს). არა.
 ბინა (სამზარეულოში გასვლას აპირებს). მაშინ ახ-
 ლავე მოვიტანა.
 იალმარნი. არა, არა, არაფერი არ მინდა.
 ვიდვინებო (იალმარს უახლოვდება). ცუდად ხომ არა
 ხარ, მამა?
 იალმარნი. ცუდად? არა, ისე... დიდხანს ვსერინო-
 ხდით და ცოტა დავილაღე.
 ბინა. შეუჩვეველი ხარ და იმითომ.
 იალმარნი. მამ... ამისთანებს შეგაჩვენებს ცხოვრება?
 (ოთახში წრიალებს). ხომ არაფინ ყოფილა?

ზინა. არავინ, იმ წუთვის გარდა.
 იალმარი. არც ახალი შეკეთებები მივიღია?
 ზინა. დღეს არა.

ჰედვიგი. ზვალ უთუოდ იქნება, მამა.
 იალმარი. იმედი ნუ მოგვიწოდებ... ზვალადან ვა-
 პირებ სერიოზულად მოვიკიდო ხელი საქმეს.

ჰედვიგი. ზვალადან? ხომ არ დავაიწყდა, რა დღეა
 ზვალ?

იალმარი. ჰო, მართლა... მაშინ ზეგვიდან. ამას იქ-
 ით ყველაფერი შე თვითონ უნდა ვაეთო. ყველაფერს
 მართლაც ვაგარამეფ თავს.

ზინა. მარტო რას გახდები, იალმარი? მხოლოდ გუ-
 ნება ვაგიფუძლებ. ფოტოგრაფობა მე მომანდებ, შენ
 კი კვლავ შენს გამოგონებას ჩაუტყეი.

ჰედვიგი. მეტი გარეული იხვი, ქათმები და ბოც-
 ვრები, მამა?..

იალმარი. მოეშვი ამ სისულელეს! ზვალადან ჩემი
 ფეხი აღარ იქნება სხვეწი.

ჰედვიგი. კი მაგრამ, შენ ხომ შემპირდი, ზვალ
 ყველაფერს სადღესასწაულოდ მოვრთავო?

იალმარი. ჰმ... დიახ, დიახ. მაშინ ზეგვიდან. ამ და-
 ყველაზე გარეულ იხვს კი შვადე ვარ, კიხერი მოვუ-
 გრობო!

ჰედვიგი (წამოიკვილებს). გარეულ იხვს?
 ზინა. ვაგონილია?

ჰედვიგი (სახელოზე ექაჩება იალმარს). არა, მამა...
 ეს ხომ ჩემი გარეული იხვია!

იალმარი. ამიტომაც არ ვახლებ ზელს. ვამბედაობა
 არ მყოფა... შენს გამო, ჰედვიგი! მაგრამ რომ მყოფ-
 ნოდა, ჩემი დრმა რწმენით, უთუოდ სწორად მოვიქ-
 ცედიდი. მის ზეწოლი გამოვლდები ჩემს სახლში რა უნდა?

ზინა. დეტორი არაა, მხოლოდ იმითარ, რომ პაპან
 იმ გაიძვრა პეტერსენისაგან წამოიყვანა?..

იალმარი (ოთახში დაბორობადას). არსებობს გა-
 რეული მოთხოვნები... მაინც, როგორი?... ვთქვათ,
 იდეალური, ანუ ისეთი მოთხოვნები, რომელთა უგულ-
 ებდყოფაც სულს წარწყმედას ნიშნავს.

ჰედვიგი (ფეხდაფეხ დასდევს). კი მაგრამ, იხვი,
 მამა?... სახარალო გარეული იხვი?

იალმარი (ჩერდება). ხომ გესმის, შენი ხათრით
 ზელს არ ვახლებ-მეთქი! ერთი ბუმბულიც არ ჩამო-
 ვარდება მისი თავიდან... როგორც ვთქვი, ისე იქნე-
 ბა. ეგვიც არ იყო, ამაზე უფრო სერიოზული საქმე
 მაქვს გადაწყვეტილი. მაგრამ ახლა შენი გახიზნების
 დროა, ჰედვიგი. უკვე შებინდდა. შეგიძლია წახვიდე
 და გაიარ-გამოიარო.

ჰედვიგი. დღეს რომ არ მიხდა?
 იალმარი. არა, წადი! წადი! რა თვალებს ქუტავ?
 თუშეა ამ ჩვენს სახლში ისეთი დახუთული მაერიო,
 რომ...!

ჰედვიგი. კარგი, უკანა კიბით ჩავალ და ცოტას
 ვაიხიერებ. ჩემი პალტო და ქუდი?... აგერ უოფილია.
 აბა, შენ იცი, მამა, ჩემს მოსულამდე არაფერი დაუ-
 შავო სახარალო გარეულ იხვს.

იალმარი. არც ერთი ბუმბულიც არ ჩამოვარდება
 მისი თავიდან. (გულში იხუტებს). შენ და მე... ჩვენ,
 ჰედვიგი... ახლა კი წადი, წადი!

ჰედვიგი ზელს უქნევს მშობლებს და სამხარეულოში
 გადის. იალმარი თავჩაქინდრული დაბაჯებს ოთახში.
 ზინა!

ზინა. რა იყო?
 იალმარი. ზვალადან.. კარგი, ვთქვამს, ჩვენს...
 მე მიხდა ჩემი ხელით შევიტანო ყველაფერი ხარის-

აღრისცხვის წინაშე.
 ზინა. შენი ხელით?

იალმარი. ან შემოსავალი მაინც შევამოწმო.
 ზინა. ღმერთო ჩემო, რა დიდი საქმე ამას უნდა.

იალმარი. რაღაც არ მჭერა.. მე მგონია, ძალიან
 დიდხანს ვიჩერებდა ფული. (შეღებება და უყურებს).
 რითი ავსება ეს?

ზინა. კი მაგრამ, რა ბევრი რამე მე და ჰედვიგს
 გვეჩრდება?

იალმარი. მითხარი, რაღაც ქვალადების გადაწე-
 რაში ბერეკაცს მართლა ასე ზღოზღო უხდია?

ზინა. ვერ გეტყვი, მხოლოდ უხდია თუ არა, აბა,
 რა ვიცი, რა ღირს ამნაირი სამუშაო?

იალმარი. მაინც რამდენს დაახლოებით! სქივი
 ზინა. გააჩნია, ხან მეტს, ხან ნაკლებს. საშუალოდ

კი, ჩემი აზრით, თითქმის ოთხმოც... იმდენს, რამ-
 დენიც გვიჩრდება ბერეკაცის შენახვა და, გარდა ამი-
 ხა, ჭიხის ფულიცა ჩრება.

იალმარი. თვითონ ჩვენ რაღა გვიჩრდება? აქამდის
 რომ არაფერი გითქვამს?

ზინა. როგორ შეთქვა? ისეთი ბედნიერი იყავი იმ-
 ის შეგნებით, რომ მამაშენი ყველაფერს შენგან იღე-
 ბდა.

იალმარი. სინამდვილეში კი თურმე კომერსანტ
 ვერლესაგან, არა?

ზინა. ო, კომერსანტი ამითი არ გაღარბდება.
 იალმარი. დამაპა ამინთე!

ზინა (ანთებს). ეგვიც არ იყო, რა ვიცი, იქნებ
 კომერსანტი კი არა, გრობერც უხდის ფულს.

იალმარი. რა საჭიროა ეს ოინები?... ჰმ... გრობე-
 რჯი..

ზინა. კი მაგრამ, მე რა ვიცი, რომ შეიძებნი? ასე
 შეგონა...

იალმარი. ჰმ...
 ზინა. ან კიდევ, მამაშენს მე ვუწოვე სამუშაო თუ

ბერტამ, როცა მათ ოქანში მივდი?

იალმარი. ხმა რად ვიკანკალელებს?
 ზინა (ლაპასს აბაერს უკეთებს). ხმა მიკანკალე-
 ებს?

იალმარი. დიახ. ან ეგ ხელების ცახცახი რაღა?
 ტუფილია თუ?

ზინა (მტკიცედ). პირდაპირ მითხარი, იალმარი: რა
 გიხობა გრეგერსმა ჩემზე?

იალმარი. ნუთუ მართალია? მართალია თუ არა,
 რომ შენ... ამნაირი ურთიერთობა გქონდა კომერსან-
 ტთან, როცა მათ სახლში იყავი?

ზინა. ტუფილია, ყოველ შემთხვევაში, მაშინ არა...
 არა! ის კი მართალია, რომ გადამიკიდა და საშუალებ
 აღარ მაძლევდა. ქალბატონს კი ეგონა, რომ ჩვენს
 შორის რაღაც იყო მტრისა, რასაც ის სხადი-
 ლა. მცემდა, მლანძღავდა და, ბოლოს, იძულებული
 ვიყავი, ჩემს ადგილზე უარი მეთქვა.

იალმარი. ესე იგი, შეშედე!

ზინა. შეშედე მე ჩემს სახლში ვცხოვრობდი. დედა-
 ჩემი კი... ხუდაც არ იყო ისეთი წესიერი ქალი, რო-
 გორც შენ? ვეგონა, იალმარი. ახლა ის მომდგა, ხან რას
 ჩამოჩინებდა და ხან რას... ამასობაში კი ვერცდი
 დაქვრივდა.

ილმარინი. მერე?

ბინა. როგორც ჩანს, უმჯობესია, ყველაფერი ერთხად ვითხოვ. აღარ მხოვე, ხანამ თავისას არ მიაღწია.

ილმარინი (ხელი-ხელს შემოკრავს). და ეს ჩემი შვილის დედაა რად დამიშალო?

ბინა. დიას, ცოდვად გამოვიდა. ყველაფერი დიდი ხნის წინათ უნდა მეთქვა შენთვის.

ილმარინი. მაშინვე უნდა გეთქვა.. ის მინც მეცოდინებოდა, რა ხვითოც ბრძანდებო.

ბინა. კი მაგრამ, ვანა მაშინაც შემიერთავდი ცოლად?

ილმარინი. ისევე...

ბინა. საქმეც ეგაა. აი ჩატომ ვერ გავხედე, მაშინვე მეთქვა შენთვის. ხომ იცი, როგორ შემიყვარდი? ხაკუთარი თავის მტერი კი ჭერ არ დახალებულა. ვანა შემეძლო სამუდამოდ გამეუბნებდნენ თავი?

ილმარინი (ოთახში დაბრუნდა). და ეს ჩემი მადლივინ დედაა მთავანადამე, ყოველივე ამას, რაც ვარს მარტყო (ფეხს ვაპკრავს სკამს). მთელი ჩემს ოჯახურ კერას... ჩემს ბედნიერ წინამორბედს უნდა ვუძაღლოდე... უ, ეს საბანა!

ბინა. შენ ნანობ იმ თოთხმეტსა თუ თხუთმეტ წელწანს, რომელიც გვერდ-გვერდ ვავატარებ?

ილმარინი (მის წინ ჩერდება). შენ თვითონ მითხარი, ყოველდღე, ყოველ წამს ნანობდი თუ არა იმ უტიფარ დუმილს, რომლის ქველშაიც ისე გამხვი, როგორც ომხამ — თავისი მსხვერპლი? მიახსუნე, დღედაღამ გტანჯავდა თუ არა სინიდისი ქენჭა?

ბინა. ჩემო ძვირფასო, მე მთლიანად ჩავეფალი ყოველდღიურ საქმეებსა და ოჯახური ცხოვრების ორბრძრიალში.

ილმარინი. და ერთხელაც არ გადაგიხედავს მცდელი თვლით შენი წარსულისაკვის?

ბინა. ღმერთმანი, მე თითქმის მთლიანად დამავიწყდა ეს აქველი ინტრიგები.

ილმარინი. ო, ეს ჩუხუჩი, აჩადამინაური გულგრილობა... შეიძლება ვაგვიყდეს კაცი... სინიდისი კი არ გაწუხებს?

ბინა. მაგრამ თვადაც მითხარი, ილმარ... შენ თვითონ რაღა გეშველებოდა, ჩემისთანა ქალი რომ არ შეგხვედროდა ცოლად?

ილმარინი. შენისთანა?...

ბინა. დიას, მე ხომ ყოველთვის შენვე დიწი და ბუადამჭადარი ვიყავი. არცაა ვახაკერი, — მთელი ორი წლით უფროსი ვარ შენვე.

ილმარინი. რა მეშველებოდა?..

ბინა. დიას, ხანამ ცოლად შემიერთავდი, შენ ხომ ხანდახან თავგანაწეული იყავი. ძალიანაც ხომ გინდოდებ, ვერ უარყოფ ამას.

ილმარინი. შენ ამას თავგანაწეულობას უწოდებ? მაგრამ ხად შენ და ხად იმის ვაგება, თუ რა მოსდის ამნარი სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნილ კაცს? მით უმეტეს, თუ ამ კაცს ჩემსავით მხურვალე გული აქვს.

ბინა. შეიძლება, მაგრამ თავს ხომ არ გაყვედრი იხეთი კარგი ვახდი, როდესაც ოჯახს მოკიდებ.. ის იყო... ვეზე დადევნით და თითქოს წელშიაც ვაგობართეთ. მალე მე და ბედვიც ალბათ, იმის ნებასაც მივიტოვებდი თავს, რომ ცოტა მეტი გვიქვამა და უკეთ ჩავვიცვა...

ილმარინი. დიას, თუკი ურცხვი დუმილის კარგეც ცხოვრებას ცხოვრება ეთქმის...

ბინა. ფუმი სულ იმ მხოვლარი კაცის ბრალდასმული ემეკმა შემოართია ჩვენს სახლში?

ილმარინი. მეც მეგონა, რომ ბედნიერი ოჯახი გვეყენდა. მაგრამ ეს შეეცდომა იყო. ახლა რაღა ვქნა? ხად და ვაგოც სულის სიშვიდე, რაც ყოველად აუცილებელია საიმისოდ, რომ სინამდვილეში დავნერგო ჩემი გამოგონება? ალბათ, ჩემთან ერთად მოკვდება. და ამის მხოვენი შენი წარსული იქნება, გინა. მან ჩაქალა ჩემი აზრი...

ბინა (ცოტაც და, ალბათ, იტირებს). რას ამბობ, ილმარ? მე ხომ შენს მეტი საზრუნავი არავინ მყავდა, სულ თავგანაწეულობა შემოგვეტყობდი!

ილმარინი. მე გვიყოხებ, ახლა რაღა ეშველება ოჯახის მარჩენალის ოცნებას? დივანზე წამოწოლილი, ჩემს გამოგონებაზე რომ ვიძტვრედი თავს, მე უკვე წინასწარ ვიცოდა, რომ ის ჩემს უკანასკნელ ძალასაც შეიწირავდა. დიას, მე ვგრძობდი, რომ ის დღე, როცა, ბოლოს და ბოლოს, პატენტს დავიჭერდი ხელში, ჩემი უკანასკნელი დღე იქნებოდა. და ჩემი ოცნება ის იყო, რომ შენ, განსვენებული გამოგონებლის ქვიზი, არც პატავი მოკვდებოდა და არც კეთილდღეობა.

ბინა (ცრემლებს იშვინდს). ნუ, ახე ნუ ლაპარაკობ, ილმარ. შენს უკან ღმერთმა ნუ მიაცხობლოს. ილმარინი. ეე, ახლა უკვე აუღელაფერი სულყოთია. წახდა საქმე!

გრეგერსი ვერლე ფართოდ აღებს შემოსასვლელ კარს და ოთახში შემოიხედავს.

ბრამბერსი. შეიძლება?

ილმარინი. შემოდი.

ბრამბერსი (სახეგაბრწყინებული შემოდის და ორივე ხელს უწვდის ცელ-ქმარს). ახა, ჩემო კარგიბო (ხან ერთს შეხედავს, ხან მეორეს) და, ბოლოს, ჩურჩულით ეუბნება ილმარს). ჭერ კიდევ არ გათქვამს? ილმარინი (ხამალა). ვუთხარი.

ბრამბერსი. მართლა?

ილმარინი. ის იყო ყველაზე მძიმე წუთები ჩემს ცხოვრებაში.

ბრამბერსი. და, ალბათ, ყველაზე მაღალიც, არა? ილმარინი. ყოველ შემთხვევაში, ჭერჭერობით, რაც მოსახდენი იყო, მოხდა.

ბინა. ღმერთმა შეგინდოთ, ბატონო ვერლე! ბრამბერსი (გაოცრებული). არაფერი არ მესმის...

ილმარინი. რა არ გესმის?

ბრამბერსი. ცხოვრება დადი და არახელი ანგარიშსწორება წარსულის მიმართ, რაც ხაზაულებას მოცემით ძველის ნანგრევებზე დააფუძნოთ ახალი, მეკადრი შენობა, დაიწყეთ ახალი სიცოცხლე, და ხელახლა შეერთდეთ ჰემოპიტების შუქით გაბრწყინებული ცელ-ქმარული კავშირით, რომლისთვისაც უცხოა ყოველგვარი სიკრუე, დუმილი, მალვა...

ილმარინი. მესმის, მესმის, ყველაფერი მშვენიერად მესმის.

ბრამბერსი. აქ შემოსვლისას ისე ღრმად ვიყავი დარწმუნებული, რომ ერთხანად შემომეფრქვეოდა ცელ-ქმარის ხელში მოხმარება გარდატეხისა და ფერისცვალების სათელი უჭი. და უცებ, ამის ნაცვლად, ეს წყვილი... რაღაც მძიმე, პირქუში, სახედისწერი...

ბინა. აჰ, აჰ, თურმე... (ხაუტურს ხსენს).

ბრემბერსი. თქვენ არ გინდათ მართებულად გამოგონო, ფრუ ეკლად. არა და არა, როგორც ჩანს, ვარკვეული დროა საჭირო. მაგრამ შენ, იალმარ! განა შეიძლება, შთაგონებით არ აეცეს ამ დიად ანგარიშსწორებას წარსულის მიმართ?

ბრემბერსი. რა თქმა უნდა, მაგრამ...

ბრემბერსი. რა შეედრება იმ გრძნობას, რასაც განიცდის კაცი, რომელიც დიდებულად მიუტყვევებს შემოკლებს, ფეხზე წამოაყენებს დაცემულს და აამაღლებს თავისი სიყვარულით.

ბრემბერსი. შენ გჯონია, კაცი ასე მალე მოგვება გონს მინათობს მწარე ხსენების შემდეგ, როგორც წყლან შემხი?

ბრემბერსი. ჩვეულებრივი კაცი, აღზათ, ვერა. მაგრამ ისეთი კაცი, როგორც შენა ხარ!..

ბრემბერსი. ო, ღმერთო ჩემო, ვიცი, ვიცი. მაგრამ ასე ნუ მანჭარებ, გრეგერსს. ცოტა დრო მეც მომეცე. ბრემბერსი. როგორა შეგვარა გარეულ იხვს, იალმარ! შემოდის რელინგი.

რელინგი. რაო, გარეული იხვი კვლავ სცენაზეა? იალმარსი. დიახ, კომერსანტ ვერლეს ფრთამომტერული ნადავლი.

რელინგი. კომერსანტ ვერლესი?.. ახლა მასაც გადასწვდით?

ბრემბერსი. მასაც... ჩვენს თავსაც.

რელინგი (ჩემოდ, გრეგერსს). ეშმაკის კერძო!

ბრემბერსი. რას ამბობ?

რელინგი. ნეტავი ეს ექიმბაში მალე წაითროს აქედან, თორემ ორივეს ვადგარვებ.

ბრემბერსი. ამ ორს ახე ადვილად ვერ გადარევთ, ბატონო რელინგი. იალმარზე აღარაფერს ვიტყვი. ორივენი კარგად ვიცნობთ. მაგრამ მისი ცოლიც, სულის ხიდრმეში, პატოსანი არხებაა, რომელსაც შეიძლება ენლო.

ბინა (ტირილს არაფერი უკლია). რაცა ვარ, ესა ვარ, თავი გამანებეთ.

რელინგი (გრეგერსს). თავხედობაში ხომ არ ჩამომართმევთ. რომ გკითხოთ: მინც რა გინდათ ამ ახლში?

ბრემბერსი. მე მინდა საფუძველი ჩავუყარო ქეშმარიტ ცოლ-ქმრულ კავშირს.

რელინგი. მასხადავმე, ეკლდების ცოლ-ქმრული კავშირი ქეშმარიტად არ მიგაჩნიათ?

ბრემბერსი. სამწუხაროდ, ბევრ სხვა კავშირზე უარესი როდია. მაგრამ ეს ჭერ კიდევ არ არის ქეშმარიტი კავშირი.

ბრემბერსი. შენ ყოველთვის ადებულად უფურცადი იდეალურ მოთხოვნებს, რელინგი.

რელინგი. სისულელეა, ჩემო ძვირფასო... ნება მიბოძეთ, გკითხოთ, ბატონო ვერლეს, რამდენი ასეთი ქეშმარიტი კავშირი გინახავთ თქვენს სიცოცხლეში?

ბრემბერსი. სამწუხაროდ, არც ერთი.

რელინგი. არც მე.

ბრემბერსი. უახლი კი — რამდენიც გნებავთ. შეხატლებლობა მქონდა, იმასაც დავკვირვებოდი, თუ როგორ ამხიწნებს ამნაირი კავშირი ორივე შეუღლებს.

ბრემბერსი. უეღლავე საშინელი ისაა, რომ ადამიანის სულში შეიძლება მთლიანად მოიარდვს ყოველფარობი ნებობრივი სიწყინი.

რელინგი. მართალი ვითხრათ, რკახური ცხოველების უღელში არახოდეს შევხმულვარ და ამიტომ, ცოტა არ იყოს, მიჭირს ამ საკითხზე მსჯელობა. მაგრამ ეს მინც ვიცი, რომ ამ ცხოველების უშუალოდ შეიძლება დავებინება ზავში. ზავშეს კი სიმშვიდეს ნურავინ დაუბრძვეს, გემში?

ბრემბერსი. ო, შედეგი... ჩემო სახარლო შედეგი! რელინგი. რაო, ახლა შედეგიც გინდათ ჩარით? თქვენ ორივე მოწინააღმდეგე ხალხი ხართ. ვინდ თავპირი დაამტკიცეთ, ვინდაც მოურჩადით ერთმანეთს.

ბრემბერსი. თქვენს საქმეს თქვენ იცით. მაგრამ შედეგთან კი ფრთხილად იყავით, თორემ უხედურება არ აცვდება. იალმარსი. უხედურება?

რელინგი. დიახ, შეიძლება თავიც გაიუხედუროს და სხვაც გაიუხედუროს.

ბინა. კი მაგრამ, თქვენ რა იცით, რელინგი?

ბრემბერსი. თვალებს ხომ არაფერი საფრთხე ემუქრება?..

რელინგი. არა, თვალები აქ არაფერ შუაშია. შედეგი მოხარდია, ეს კი საქმოდ საშიში ასაკი გახლავთ, ვინ იცის, რა სისულელე მოჰყვადებს თავში.

ბინა. დიახ, ხანდახან მართლაც უცნაურობა ჩამართება. საშინაურად მოსწონს ცეცხლთან თამაშის მტკიცე არაფერი ამხვებს. სულ იმას ეჭიჩინები, საშიშია-მეთქი. ტანში მაწირალებს, ვაითუ სახლი გადაწვას.

რელინგი. აჰ, ხომ ზედავთ? ასეც ვცოვდი.

ბრემბერსი (რელინგს). კი მაგრამ, რით ამხნით ამას?

რელინგი (პირქვეშ). მისი ასაკით, ჩემო ძვირფასო.

ბრემბერსი. ხანამ მამა მყავს... ხანამ პირში სული მიდგას!..

რელინგი. შემოსასვლელ კარზე აკაკუნებენ.

ბინა. სსუ! ვილაცაა, იალმარ. (ხმამალლა). მოხარბადი!

რელინგი. შემოდის პალტოში ჩაცმული ფრუ სერბიუ.

ფრუ სერბიუ. საღამო მშვიდობისა.

ბინა (ეგებება). აჰ, ეს შენა ხარ, ბერტა?

ფრუ სერბიუ. დიახ, მე ვარ; მაგრამ, მგონი, ცუდ დროს მოვიდი.

ბრემბერსი. როგორ გეკადრებათ. იმ სახლის მაცნე...

ფრუ სერბიუ (გინას). მართალი ვითხრა, არ მოველოდი, რომ შენი კაცები შენ ექნებოდნენ. ისე შემოგარე, მინდოდა ცოტა მეღალატაკა და გამოგმეშვიდობებოდა.

ბინა. როგორ?... სადმე მიდიხარ თუ?

ფრუ სერბიუ. დიახ, ზედა დილით... „მთის ხევი“.

ბატონი ვერლეს დღეს, ნახალიდებს, უკვე გაემგზავრა. (გაკვირობ, გრეგერსს). ჰო მართლა, მოკითხვა დამახარა თქვენთან.

ბინა. წარმოგიადგინათ?..

ბრემბერსი. მაშ, ბატონო ვერლეს უკვე წავიდა? და ახლა თქვენც...

ფრუ სერბიუ. დიახ; რას იტყვით, იალმარ?

ბრემბერსი. რაა და, ფრთხილად იყავით-მეთქი.

ბრემბერსი. ახლავ ყველაფერს ავიხსნი: მამაჩემი ცოლად ის თავს ფრუ სერბიუს.

ბინა. არ როგორც ეჭნა, ბერტა!

რელინგი (ცოტა არ იყოს, ხმა უკანკალებს). ერთხანად არ აღაფიერო!

ფრუ სირბიწ. არა, ძვირფასო რელინგ, უნდა დი-
ჭიროთ.

რელინგნი. მაშ, თქვენ ერთხელაც თხოვდებით?
ფრუ სირბიწ. დიხ, ერთხელ და სამუდამოდ. ვერ-
ღმე უკვე უკვლავური ვაჟიშადა. იქ, ქარხანაში, პატა-
რა წინაურულ ქორწილს გადავიხდით.

ბრემბარსნი. მაშ, ნება მიბოძეთ. როგორც მოსყვა-
რულე ვერმა, ბედნიერება ვისურვებთ.

ფრუ სირბიწ. ვმადლობთ, თუკი მართლა გულით
მილოცავთ. იმედი მაქვს, რომ ეს ქორწინება ორივეს
ბედნიერებას მოგვტანს — მეც და ვერლესაც.

რელინგნი. ადვილი შესაძლებელია. კომერსანტი
ვერლე, რამდენადღაც ვიცო, არახოლდეს არ ტყუარება და
არც თავის ცოლებსაც სცემს, განსვენებული ზეთაღი-
ვით.

ფრუ სირბიწ. თუ ღმერთი გწამთ, მოეშვით
მეადრებს. სერბიუსსა ბევრი კარგი თვისება ჰქონდა.
რელინგნი. ო, ჩემის აზრით, კომერსანტი ვერლეს გა-
ცილებით შეგი ექნება.

ფრუ სირბიწ. ყოველ შემთხვევაში, ის მაინც არ
გაუწიარავს, რაც მასზე უკვლავ უკეთესი იყო. ხოლო
ვინც ამას ხსიადის, თავის თავსავე დააბრალდოს.

რელინგნი. ვატყობ, დღეს შე და მოვლავი მაგრა შე-
ვუბერავთ.

ფრუ სირბიწ. ნუ, რელინგ, გვეადრები... ჩემი გუ-
ლისთვის.

რელინგნი. მეტი რა დამარჩინია? (ილაშარს). შენც
წამოდი.

ბინა. არა, იალმარი თქვენი ამფსონი არ არის.

ილაშარსნი (განრისებულნი, ჩელად). შენი ხმა არ
გავიგონო!

რელინგნი. მშვიდობით. ფრუ... ვერლე (მიდის).

ბრემბარსნი (ფრუ სერბიუსს). როგორც ჩანს, საქმა-
ლი კარგად იცნობს ბატონ რელინგს.

ფრუ სირბიწ. დიახ, ძველი წაცნობები ვართ. იყო
დრო, როდესაც ჩვენი ურთიერთობა კინაღამ... ქორ-
წინებით დამთავრდა.

ბრემბარსნი. თქვენი ბედი, რომ მანდამდე არ მგვიდა
საქმე.

ფრუ სირბიწ. რა თქმა უნდა, მაგრამ შე ყოველ-
თვის ფრთხილი ვიყავი. ადვილად ვიციკებდი ჩემს გა-
ტაცებას. ქალს ამ საქმეში წინდაუხედაობა არაფერს
არტებს.

ბრემბარსნი. კი მაგრამ, არ გეწინათ, რომ მამაჩემს
ჩავუყენებავ ამ ძველი წაცნობის ამხანავს?

ფრუ სირბიწ. თქვენ გგონიათ, შე თვითონ არ მი-
თქვამს?

ბრემბარსნი. მართლაც?

ფრუ სირბიწ. დიახ, მამათქვენიმ უკვლავური იც-
ის, რაც შეიტლება ჩემზე თქვან ხალხმა. როგორც
კი თავისი განწარხვა ვამანდო, უკვლავური შე თვითონ
ვუამბე.

ბრემბარსნი. თქვენს გულახდილობას ბევრი ვერ და-
იკვებინს.

ფრუ სირბიწ. შე ყოველთვის გულახდილი ვი-
ყავი. ჩვენ, ქალებს, ეს უფრო გვაძლევს ხელს.
ილაშარსნი. რას იტყვი ამხე, ვინა?

ბინა. ქალებსაც გააჩნია. წოგი ასე სჯის, წოგი —
ინე.

ფრუ სირბიწ. არა, ვინა, შე მგონია, უკვლავ

კვიანურია, ჩემსავით მოიქცე. თავის მხრივ, ვერლეს-
საც არაფერი დაუშალავს ჩემთვის. უკვლავ შეტე-
ნორედ ამან დაგვახლოვა. ახლა მან უკვლავ უკვლავ
შეუძლია, უკვლავ უნდა ბავშვით გულახდილად შე-
ლდაარაკოს, რასაც უნდა ვერსადილებით ვერ ახერ-
ხებდა. ხომ იცით, რა დევიოთ კაცო იყო და მთე-
ლი თავისი ახალგაზრდობის მანძილზე ჰკუის სწავ-
ლების მეტი არაფერი მოუხმენია. თანაც, უმეტეს-
წილად, ყოველგვარი სხაბის გარეშე... რამდენადღაც
ვიცი, მხოლოდ და მხოლოდ, სრულიად უსაფუძვლო
ეჭვიანობის ნიადაგზე...

ბინა. რაც მართალია, მართალია.

ბრემბარსნი. აქ თუ ასეთი ინტიმური ამბების ჩხრე-
კა დაიწყო, მიჯნის წაფედე.

ფრუ სირბიწ. არა, დარჩით, ხმას ხლარ ამოვიდებ.
შე მხოლოდ იმის თქმა მინდოდა თქვენთვის, რომ
არავითარი ცბიერება არ მიხმარია და არც არაფერი
დამხმალავს. გარეშე თვალს შეიძლება იცნოს, რომ
რადაც არნახული ბედნიერება შეწია. ნაწილობრივ,
სხეცაა. მაგრამ შე მაინც ვიტყვი, რომ უფრო მეტს
როდი ვიღებ, ვიდრე შე თვითონ გავცემ. რა თქმა
უნდა, მამათქვენს არახოლდეს მივატყვებ. ისე მოვუ-
ძლი და გავუფრთხილდები, როგორც ვერაინ შეს-
ძლებს ახლა, როცა ძალიან მაღე სრულიად იუმწიკო
გახდება.

ილაშარსნი. უმწიკო?

ბრემბარსნი (ფრუ სერბიუსს). დიახ, დიახ, მაგრამ აქ
ნურაფერს იტყვით.

ფრუ სირბიწ. სულერთია, ბევრიც იცადო, მაინც
ვერ დამაღაც, მაღე დაბრმავდება.

ილაშარსნი (გაოგნებული) დაბრმავდება?. რა უც-
ნაურია... მაშ, ისიც...?

ბინა. ჭერ არავინ დაბრმავებულა?

ფრუ სირბიწ. კი მაგრამ, თავად განსაქეთ, რას
ნიშნავს ეს საქმიანი კაცობისი. ისე, რა თქმა უნ-
და, ვეცდები ხვედრი შევუშუბუქო... ახლა კი ჩე-
მი წახვლის დროა. არ ვიცი რა შეშველება, იმ-
დენი საქმე მაქვს... პო, მართლა, აი, რისი თქმა მი-
ნდოდა თქვენთვის, ექვლად, თუ ვერლე რამეში დაგ-
პირდებათ, საქმარისია გრობერგს მიმართოთ.

ბრემბარსნი. არა მგონია, ამ წინდადებამზე იალმარი
ექვლამა მადლობა გიბრათ...

ბინა. დიახ, ბერტა, ახლა იალმარი უკვე აღარა-
ფერს დაესხება კომერსანტ ვერლეს...

ილაშარსნი (ნელა, შთამაგონებლად). ჩემი მოკი-
თხვა გადაეცით თქვენს მომავალ მეუღლეს და უთ-
ხარიო, რომ სულ მაღე მივაკითხავ ბუხმალტერ გრო-
ბერგს...

ბრემბარსნი. როგორ?...?

ილაშარსნი. დამაკადე... თუ მივაკითხავ, მხოლოდ
იმტომ, რომ ანგარიში მოვთხოვო, რამდენი მმართველს
კომერსანტისა. შე მინდა მთლიანად გადავიხადო ვა-
ლი. ეს ჩემი ღირსების საქმეა... პა-პა-პა! მართლაც
რომ ღირსების საქმე! თუმცა, გვეყოფა... პაროცენ-
ტებით გადავიხდი, დიახ, ხუთი პაროცენტით.

ბინა. კი მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, როგორ გავ-
წყვდებით ამას?

ილაშარსნი. გადაეცით თქვენს საქმროს, რომ დღე-
დაღამ ვმუშაობ ჩემს გამოგონებამზე. ამ უმძიმეს
შრომაში მხოლოდ იმის იმედი მასულდგმულდებს, რომ

როგორმე დავიხსნი თავს მისი დამორგუნველი ვა-
ლისაგან. აჰ, რატომ შევეციდე ამ ურთულეს საჭმეს.
მთელ შემოსავალი იმან მოხმარდება, რომ თქვენი
მომავალი მერულის ვალისაგან გავთავისუფლდე.
ფრუ სირბილუ. როგორც ჩანს, რაღაც მოხდა.
ილაშვარი. დაიხ.

ფრუ სირბილუ. რას იხამ... მწვიდობით. რაღაცის
თქმა კიდევ მინდოდა, გინა, მაგრამ შემიდგა იყოს.
მწვიდობით.

ილაშვარი და გრეგერსი უსიტყვოდ უქნივეენ თავს.
გინა კარამდე აცალგებს.

ილაშვარი. შორს არსად წახვიდე, გინა!
ფრუ სერბილუ მიდის. გინა კარს ხურავს.

მაშ, ახე, გრეგერს. ახლა კი თავი დავაღწიე ამ ღამ-
ორგუნველ ვალს.

ბრემბერსი. ყოველ შემთხვევაში, მალე დააღწიე.
ილაშვარი. ჩემის აზრით, სწორად მოვიქციე.

ბრემბერსი. შენ სწორედ ის კაცი ხარ, ვის პატო-
რსნებაშიც არასოდეს შემარავია ეჭვი.

ილაშვარი. ზოგჯერ ყოველად შეუძლებელია ილა-
შვარი მოთხოვნების უპასუხებლად. როგორც
ოქანის მამას და მარჩენაბს, ალბათ, ძალიან გაშივი-
რდება. ჩემსავით უპოვარი კაცისთვის განა ადვილია
ამდენი წლის ვალის გადახდა, რომელსაც, თუ შეიძ-
ლებდა ასე ითქვას, უკვე დავიწყების მტკერი დავიწყ-
ებდარა რა ვქნა, ჩემი ადამიანობაც თავისას მოთხოვს!
ბრემბერსი (ხელს ადებს მხარზე). ჩემო ძვირფა-
სო ილაშვარ.. ხომ კარგია, რომ დროზე გამოვეცხა-
დე?

ილაშვარი. რა თქმა უნდა!

ბრემბერსი. ისიც ხომ კარგი ვქენი, რომ ყოველ-
გვარი ურთიერთობა გაგარკვევინე?

ილაშვარი (ცოტა არ იყოს, გაღიზიანებით). დაიხ,
დაიხ... მაგრამ ეს კია, რომ სამართლიანობის გრძნო-
ბა მაშფოთებს.

ბრემბერსი. როგორ?..

ილაშვარი. ჰმ... არ ვიცი, შემიძლია თუ არა თა-
ვისუფლად გამოვითქვა ჩემი აზრი მამაშენის შეხამებ.
ბრემბერსი. რა თქმა უნდა, მე შეიძლება?

ილაშვარი. კეთილი. იცი, რა მაშფოთებს? ის, რომ
ბრემბერსი ქორწინების იდეას მე კი ვერ შევასხი
ხორცი, არამედ მან.

ბრემბერსი. აბა, რას ამბობ?

ილაშვარი. რასა და — სიპართეს. მამაშენი და
ხერთა სერბილუ სწორედ ამჟამად ქორწინებით ეულ-
ღებან ერთმანეთს; ქორწინებით, რომელიც ურთი-
ერთობაზეა და ორმხრივ ცალმხრივობაზეა დაფუძნ-
ებული. ყველაფერი ცხადია და ნათელია მათ შორის;
არავითარს მიჭმალვა, არავითარი მიჩვენება. გა-
მოსცხადებულია, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ცოფვა-
თა სრული ურთიერთობებზეა.

ბრემბერსი. დავუშვით, რომ ასეა; მერ რა?

ილაშვარი. საჭმეც ეცაა სწორედ აქ ხომ ყველა-
ფერი... მამამ და რთული... მოკლე; ის, რასაც
შენ ბრემბერსი ქორწინების აუცილებელ საფუძვლად
თვლი.

ბრემბერსი. იმ მაგრამ, ეს ხომ სულ სხვა რამეა,
ილაშვარი ნუთუ შენს თავსა და შენს ცოლს ამ „ვი-
რუსს“ წყვილს აღარცხ... ხომ გესმის ჩემი?..

ილაშვარი. რა ვქნა, ვერახდებებით ვერ ვიცილებ

თავიდან! იმ აზრს, რომ ამასი არის რაღაც ისეთი, რაც
ჩემს სულში სამართლიანობის გრძნობას ამტკიცებს
და აშროთებს. თითქოს 'ამჟვეზად საერთოდ
არსებობს უზენაესი სამართლიანობა.

ბრემბერსი. ფუჰ, თუ ღმერთი გვამს, ასე უნა-
პარაკობ, ეკადამ!

ილაშვარი. ჰმ... კარგი, მოვეშვით ამ წყრილმანებს.
ბრემბერსი. მაგრამ, მეორეს მხრივ, მე თითქოს
მინც ვხედავ ბედისწერის მსახურად ხელს. ვერღე
ხომ ბრმავდება.

ბრემბ. ეს კიდევ საკითხავია, მართლა დაბრმავდება
თუ არა.

ილაშვარი. უეჭველად დაბრმავდება. ყოველ შემ-
თხვევაში, ჩვენ მინც არ უნდა ვეცვობდეთ. სწორედ
ამ ფაქტში ვლინდება სამართლიანი ნაცლისტება.
თავის დროზე მან თვითონ დაბრმავა მიაშობურად
მისწვინი მოყვანა...

ბრემბერსი. და სამწუხაროდ, არა ერთი, არამედ
მრავალი...

ილაშვარი. ახლა კი ახლოვდება უღმობელი, იღუ-
მლი ძალა და კომერსანტის საყუთარ თავლებს მო-
ითხოვს.

ბრემბ. აბა, რას ამბობ, ილაშვარ, რას? ყრის ვიღებ
და მეშინია.

ილაშვარი. ხანდახან არ გავწყენს არსებობის ბნელ
მხარებზე ჩადრმავება...

შემოსასვლელი კარიდან ქოშინით შემობრძის თბი-
ლად ჩაცმული პედეგი; სახეზე ღიმილი დასთამაშებს.

ბრემბ. უკვე დაბრუნდი?

პედვიზი. ჰო, ხერინობა მომზერდა... კარგად
ვეყენი, რომ დაბრუნდი: იცი, ვინ შემხვდა?

ილაშვარი. ალბათ, ფრუ სერბილუ.

პედვიზი. დაიხ.

ილაშვარი (ითბის ბოლოსაა სცემს). იმედია, ეს
თქვენი შეხვედრა უკანასკნელი იყო.

დღემლი.

პედვიზი (შემოწმებული ხან მამას უყურებს, ხან
წვდის და გრეგერსს, თითქოს სურს საერთო გან-
წყობილება გამოიყენოს, შემდეგ ილაშვართან მიდის
და ეფერება). მამა!

ილაშვარი. რა იყო, პედვიზ?

პედვიზი. ფრუ სერბილუმ რაღაცა მომოსტანა.

ილაშვარი (ჩერდება). შენ?

პედვიზი. სახვლიო საჩუქარი.

ბრემბ. დაბადების დღეზე ბერთა ყოველთვის რა-
ღაცას გჩუქნის.

ილაშვარი. მინც რა საჩუქარია?

პედვიზი. არა, დღეს საიდუმლოდ უნდა დარჩეს.

ხვალ დილით კი დედამ საწოლზე უნდა დამიდოს.

ილაშვარი. ხანტერებსო, როდემდის უნდა მიმ-
ლოთ ყველაფერი?

პედვიზი (საჩქაროდ). არა, არა, ახლაც გიჩვე-
ნებ; აჰ, რამხელა წერილია. (პალტოს ჯიბიდან წე-
რილს იღებს).

პედვიზი. დაიხ, ესა და ეს. დანარჩენი, ალბათ,
მერე აქნება. მაგრამ წარმოგიადგინა? — წერილი,
მამა ჩემს სიცოცხლეში არ მიმიღია წერილი. ზედ
აწერია: „უტროკენ“, „უტროკენ პედვიზ ეკადამ“;

ეს იგი, შე!

ილაშვარი. მომეც, დახვედო.

პედვიზი (წერილს უწვდის). ინებე.
 იალმარნი. კომერსანტი ვერღეს ხელთა.
 ბინა. მართლა, იალმარ?
 იალმარნი. ახა, დახედე.
 ბინა. დახედე თუ არა, ბევრს კი გავიგებს
 იალმარნი. პედვიზი... შეიძლება გავხსნა და წავი-
 კითხო?

პედვიზი. რა თქმა უნდა.
 ბინა. არა, დღეს არა, იალმარ, რახან სახვალთა...
 პედვიზი (ჩუბად დედას). გაუფი, წაიკითხოხი ალ-
 ბათ, რაღაც კარგი წერია. მამას გაუხარდება და
 ჩვეც უხვლანი კარგ გუნებაზე დადგებით.

იალმარნი. ესე იგი, შეიძლება გავხსნა?
 პედვიზი. რა თქმა უნდა, მამა! საინტერესოა, რა
 წერია!

იალმარნი. კარგი! (კონვერტს ხსნის, წერილს იღ-
 ვებს, კითხულობს და სახეზე განცვიფრება ეხატება).
 რა არის ეს?..

ბინა. რა წერია?
 პედვიზი. მო, მამა, ვითხარია რა?

იალმარნი. მოითმინეთ! (ხელახლა კითხულობს წე-
 რილს და ფიქრდება, მაგრამ თავს ძალას ატანს და
 შედარებით მშვილად ამბობს). ეს შენი ნაჩუქრობის
 ხართია, პედვიზი.

პედვიზი. წარმოგიდგინათ? მაინც რას მიჩრდე-
 ხან საჩუქრად?

იალმარნი. შენ თვითონ წაიკითხე.
 პედვიგი მაგიდასთან მიდის და ლამის შეუჭე კი-
 თხულობს.

(მალდაბლა; მუტებებსა კუმშავს). თვალბინი თვალბინი
 და ეს წერილი!

პედვიზი (კითხვას თავს ანებებს). არა, მე მგონია,
 ეს პაპის უნდა იყოს!..

იალმარნი (წერილს გამოართმებს). გინა... გასა-
 გებია შენთვის?

ბინა. რა არის გასაგებო? აღარ იტყვი, რაშია
 საქმე?

იალმარნი. კომერსანტი ვერღე იწერება, რომ პე-
 დვიზის ბებერს პაპას ამერიკიდან აღარ დახუბრდება
 ქალღმების გადაწერა, კანტორიდან ყოველთფიურად
 მიიღებს ას კრონს...

ბრემარნი. ამა!..

პედვიზი. ას კრონს, დედა! მეც წავიკითხო...
 ბინა. მაშ, შეიძლება მივულოცოთ ბერიკაცს.

იალმარნი. ას კრონს, ხანამდისაც დახუბრდება,
 ესე იგი, მთელი სიცოცხლის მანძილზე.

ბინა. ახლა კი უჩრუველყოფილია, სახარალო.
 იალმარნი. მაგრამ მთავარი აწი იწყება. როგორც
 ხანს, ბოლომდე არ ჩაგვიტოვებს, პედვიზი. ბერიკაცის
 სიკვდილის შემდეგ მთელი ეს თანხა შენზე გადმო-
 ღის.

პედვიზი. ჩემზე? მთლიანად?

იალმარნი. კომერსანტი წერს, რომ იმავ პენსიას
 უკლებლდე მიიღებს მთელი შენი სიცოცხლის მანძილ-
 ზე. გცმის, გინა?

ბინა. მესმის, მესმის.

პედვიზი. წარმოგიდგინათ? ამდენი ფული — მე?
 (სახელოზე ექაჩება). არ გიხარია, მამა?

იალმარნი. (თავს არიდებს). მიხარია! (ბოლთას
 სცემს). — ო, რა ბორბოროტი, რა პერსპექტივა იშ-

ლება ჩემს წინაშე! პედვიზი.. ხედავთ. რა უხვად ასა-
 ჩუქრებს პედვიზს?!

ბინა. კი მაგრამ, ეს ხომ მისი დაბადების დღეა?
 პედვიზი. სულერთია, ყველაფერი მაინც შენი იქ-
 ნება, მამა! მე ხომ მთელი ფულს შენ და დედას მო-
 გცემო!

იალმარნი. მო, დედას, არა?
 ბრემარნი. იალმარ, მასზე გვიგებენ.

იალმარნი. მაშ, შენი აზრით, ესეც მამა?
 ბრემარნი. აი, რა მიხარია ამ დღეს, აქ რომ იყო!

იალმარნი. ის კაცი არ არისო?..
 ბრემარნი. შენ თვითონ დარწმუნდებით, მიხარია.

იალმარნი. დაახ, დარწმუნდები, მიცემ თუ არა
 იმის ნებას, რომ ფულით მომიუტაროს პირი!

პედვიზი. რა ხდება, დედა?
 ბინა. შენ წადე, გაიხადე.

პედვიზი. ცოტაც და, ალბათ, ატირდება. გულ-
 მოკლული სამხარეულოში გადის.

ბრემარნი. დაახ, იალმარ, ახლა გაირკვევა, ვინ
 არის მართალი, მე თუ ის.

იალმარნი (ნელ-ნელა შუაზე ხეცს ქალღმს, ორი-
 ვე ნახევარს მაგიდაზე დებს და ამბობს). აი, ჩემი
 პასუხი.

ბრემარნი. ასეც ვიცოდო.

იალმარნი (გინასთან მიდის, რომელიც ღუმელთან
 დგას და ყრუ ხმით ამბობს). ამას იქით კი ყოველ-
 გვარ მადვას მოვლდოს ბოლო. თუკი მართლა სახო-
 ლოოდ აქციე ზურგი, როცა... შენივე სიტყვებით
 რომ ვთქვათ, მე შემოვიარე, მაშინ რატომღა შეუ-
 წყო ხელი ჩვენს ქორწინებას?

ბინა. ალბათ, იმედი ჰქონდა, რომ აქაც გამოიკ-
 ვლევდა გზას.

იალმარნი. მხოლოდ ამიტომ? იქნებ, რაღაცის ემი-
 ნოდა?

ბინა. არ მესმის, რას ამბობ?

იალმარნი. მე მინდა ვიცოდე, აქვს თუ არ შენს
 შვილს იმის უფლება, რომ ჩემს პერქვეშ იცხოვროს?

ბინა (მრისხანედ შეიშარბება, ანთებული მზერ-
 ით). და შენ... შენ მეკითხები ამას?

იალმარნი. მიპასუხე: პედვიზი ჩემი შვილია თუ...
 ახა!

ბინა (უტრები სიკვრივით უტყერის). არ ვიცი.

იალმარნი (ხმის კანკალით). არ იცი?..

ბინა. ახა, რა უნდა ვიცოდე? მე ხომ...
 იალმარნი (ზურგს შეაქცევს; ჩუმად). მაშინ მე

ამ სახლში აღარაფერი მესაქმება.

ბრემარნი. კარგად დაფიქრდი, იალმარ!

იალმარნი. ჩემს დღეში მყოფ კაცს რაღა საფიქ-
 რალი დარჩენია?

ბრემარნი. ბევრი, ძალიან ბევრი! თქვენ სამივენი
 მტკიცედ უნდა შეიკრათ და შეეკვირდეთ, თუ გსურს
 იქამდე ამაღლდე, რომ თვითგანდგომა და ყოვლის
 მიტოვება შესძლო.

იალმარნი. არავითარი ამაღლება არა მსურს! ღმე-
 რთმა მაშოროს, ღმერთმა! სხდ არის ჩემი ქული?
 (ქულს იღებს). ოჯახი დამეწერა! (ქვითინით). აღარ
 მყავს, შვილი აღარ მყავს, ვრეგერს!

პედვიზი (სამხარეულოს კარს გამოაღებს). რას
 ამბობ? (მივარდება). მამა! მამა!

ბინა. აი
 იალმარნი. არ მომეკარო, ჰედვიც მომშორდი შე-
 ნი დანახა აღარ შემძლია ო, ეს თვალბი... მშვი-
 დობითი (კარისკენ გარბის).

ჰედვიცი (ეხლაუტება; ყვირილით). არა არა არა
 არ წახვიდე!

ბინა (ყვირს). ბავშვს შეხედე, ბავშვს, იალმარნი
 იალმარნი. არ მინდა არ შემძლია გამიშვიო...

შორს, შორს! (ჰედვიცს გაუსვლტება და თავქუდმო-
 გლეჯილი გაივარდება კარში).

ჰედვიცი (არეული მზერით). მიდის, დედა! მიდის!
 აღარაფერს აღარ დაბრუნდება!

ბინა. მხოლოდ ნუ ტირი, ჰედვიც! აუცილებლად
 დაბრუნდება!

ჰედვიცი (ქვითინით ემზობა დივანზე). არა, არა,
 არასოდეს აღარ დავიბრუნდება.

ბრამპარსი. დამერწმუნეთ, მე მინდოდა ყველაფე-
 რი უკეთ ყოფილიყო, ფრუ ექადალი..

ბინა. შეიძლება... ღმერთმა შეგინდოს!

ჰედვიცი (დივანზე). ვაიშე, ასე მგონია, ჰედვიცი
 ვერა, ამას ვერ გაუძლებს რა დავუშვავ, დედა! და-
 აბრუნე, დააბრუნე!

ბრამპარსი. დიახ, დიახ. ახლავე. შენ მხოლოდ და-
 მშვიდდი... მე წავალ და მოვძებნი. (შალს მოისხამს).

შეიძლება რელინგთანაა. მაგრამ შემიპირდი, რომ აღ-
 არ იტარებ.

ჰედვიცი. აღარ ვიტყვებ, ოღონდ დაბრუნდეს.
 ბრამპარსი (გინას, რომელიც წასვლას აპირებს).

იქნებ სჯობია, რომ არ წახვიდე? აცადეთ, თვით-
 ნივე გადაიარნოს ბოლომდის ეს საშინელი ბრძოლა.

ბინა. მერეც მოასწრებს. ჭრატრობით კი ბავშვს
 უნდა მივხედოთ. (გაღას).

ჰედვიცი (წამოაჭდება და სრემლებს იწმენდს).
 თქვენ მაინც მითხარით, რა მოხდა? რატომ აღარ ვუ-
 ყვარავარ მაშას?

ბრამპარსი. თქვენთვის ადრეა ამის კითხვა... ჭრ
 უნდა ვაჩვენებო... დედი ვახდეთ...

ჰედვიცი (სლუკუნებს). სანამ ვაფრთხები, სულ
 ასე უნდა ვიტანო?... თუმცა, შე მგონია, ვხვდები...

იქნებ ჩემი მამიკოს ნამდვილი შვილი არა ვარ?

ბრამპარსი (შეშფოთებით). ეგ რამ ვაფრთხებიანო?
 ჰედვიცი. იქნებ, დედამ სადმე მიპოვა. ახლა კი,
 ალბათ, მამამ ვაიგო. სადაღაც წამოიკითხავს ერთი ასე-
 თი ამბავი.

ბრამპარსი. ვიცი რომ იყოს...

ჰედვიცი. კი მაგრამ, ამის გამო მაშას ძველებუ-
 რად აღარ უნდა უყვარდეს თავისი შვილი? მე თუ
 მკითხავთ, უფრო მეტადაც კი უნდა უყვარდეს. გარე-
 ული იხვიო ხომ გვაჩუქებს, მაგრამ შე მაინც ვაფი-
 რებთ მიყვარს.

ბრამპარსი (ცდილობს უკრადლება სხვა რამეზე გა-
 დატანოს). მო, მართლა, გარეული იხვი! მოდი, ჰე-
 დვიც, გარეულ იხვზე ვილაპარაკო!

ჰედვიცი. ჩემი საბრალო გარეული იხვი! მამაჩემს
 თვალში დანახავადაც შეისჯავდა. წარმოგიდგენიათ?
 კიხერი უნდა მოუფარბოო.

ბრამპარსი. არა, ამას როგორ იჯამს?

ჰედვიცი. ალბათ, არა, მაგრამ ასე რომ თქვა? ძა-
 ლიან ცუდად გამოუვიდა. შე ყოველ დამე ვლოცუ-
 ლობ. რომ ცოცხალი და ხალხლამათი იყოს.

ბრამპარსი (უყურებს). მაშ, თქვენ საღამომობით
 ლოცულობთ?

ჰედვიცი. დი-ი-ახ!

ბრამპარსი. ვინ ვახწყავლათ?

ჰედვიცი. არავინ, მე თვითონ ვახწყავლავ! ერთხელ
 მამა ძალიან ავად იყო და კიხერზე წურბელები და-
 ასხვეს. ასე ამბობდა, სიკვდილი კარზეა მომდგარიო.

ბრამპარსი. ჰედა?

ჰედვიცი. მოედა, რომ დავწვი, ლოცვა დავიწყე-
 ლმერთო, კარგად მიმყოფე-მითქი. მას აქეთ ასე და-
 მხედა.

ბრამპარსი. ახლა კი გარეულ იხვზეც ლოცულობთ?
 ჰედვიცი. დიახ, ვცდილობ, არც ის გამოირჩეს. პი-
 რველად სულ ავად იყო.

ბრამპარსი. დილაობითაც თუ ლოცულობთ?

ჰედვიცი. არა, დილაობით არა.

ბრამპარსი. რატომ?

ჰედვიცი. დილაობით ხომ სინათლეა; სინათლეში
 კი საშუა არ არის.

ბრამპარსი. მაშ, მამათქვენს უნდოდა კიხერი მო-
 ეგრიხა გარეული იხვისთვის, რომელიც ასე ძალიან
 გიყვართ?

ჰედვიცი. არა, ასე თქვა, ყველაფერს ეს აჩაბე-
 ხდა, მაგრამ შენი ბაბრით ხელს არ ვახლებო... ისე
 გამეხარდა...

ბრამპარსი (უახლოვდება). კი მაგრამ, თქვენი ნე-
 ბით რომ შეგეწირათ მხვეგრპლად მისი გულისთვის?

ჰედვიცი (წამოიწეებს). გარეული იხვი?

ბრამპარსი. ნებაყოფლობით რომ შეგეწირათ მის-
 თვის ის, რაც ყველაზე უფრო გიყვართ?

ჰედვიცი. ვითომ ეს უშველის საქმეს?

ბრამპარსი. სცადეთ, ჰედვიც.

ჰედვიცი (ჩუმად, თვალგებამრწყინებულად). დიახ,
 ვცდი.

ბრამპარსი. როგორ გგონიათ, გამხედრობა გეყო-
 ფათ?

ჰედვიცი. პაპას ვთხოვ, თოფი ესროლოს.

ბრამპარსი. კეთილი. მაგრამ დედსთან არაფერი
 წამოცადეთ, გესმით?

ჰედვიცი. რატომ?

ბრამპარსი. ვერ გაგვიგებთ.

ჰედვიცი. გარეული იხვი?... ზვალ დილითვე ცილა-
 გინა ბრუნდება. პედივიცო დედას მივარდება.

ნახე, დედა!

ბინა. ვერა. ასე მითხარებ, რელინგთან იყო და სა-
 დღაც წაიფრანაო.

ბრამპარსი. ნამდვილად?

ბინა. დარაქმა მითხრა. მოღვივიც მათთან ყოფი-
 ლა.

ბრამპარსი. რა დროს ეს იყო, როცა მარტოდმარ-
 ტოს უნდა გადაეხადა უსახსიკეხი სულერიც ბრძო-
 ლა?..

ბინა (შალს იხსნის). რას იჯამ, კაცო კაცო, ღმე-
 რთმა იყის, ხად წაათრევს რელინგი. მადამ ერისკე-
 ნთან ვთუავი, მაგრამ იქ არ არიან.

ჰედვიცი (ტირილით). საერთოდ რომ აღარ დაბ-
 რუნდეს?

ბრამპარსი. დაბრუნდება. ზვალ ერთ რაღაცას ვე-
 ტყვი და ნახავთ, თუ მაშინვე არ დაგიბრუნდეთ. ლა-
 შე მშვიდობისა, დამე მშვიდობისა, ჰედვიც! (გაღას).

ჰედვიგი (ვეთინი თ ყელზე შემოესვენება დედას).
დედა, დედა!
ზინა (მხრებზე ხელს უსვამს და ოხრავს). ომ, ომ!
მართალი იყო რელინგო. აი, რა გაჟოდის, როცა ყვე-
ლა დამთხვეული ძალიძალიად გვეჩრება თავისი იდე-
ალური მოთხოვნებით.

მისთვის მიქამედება

იაღმარ ეკლასის სახელოსნო. პირქუში, ცივი დი-
ლა. ფანჯრის მინები დთოვლილია.

სამზარეულოდან გამოდის გინა და სასტუმრო ოთ-
ახისკენ მიემართება. წინსაფარი უყვითა, ხელში ცო-
ციბი უჭირავს. იმედარაოულად, წინაქარიდან სწრაფად
შემოდის ჰედვიგი.

ზინა (ჩერდება). გაიგე რამე?
ჰედვიგი. მგონი რელინგთანაა, დედა.
ზინა. აი, ხომ ხედავ?
ჰედვიგი. დარაქმა თქვა, გავფრენე, რელინგმა
ძლივს მოათრია ორი კაციო.

ზინა. ასეც ვიცოდი.
ჰედვიგი. მაგრამ რა, თუ ჩვენთან არ დაბრუნ-
დება?

ზინა. ჩავალ, მოველაპარაკებო მინც.
თავისი ოთახიდან გამოდის მოხუცი ეკლასი. ხა-
ლათი აცვია; ხელში მოწეული ჩიხუბი უჭირავს.
მქდალი. იაღმარ... იაღმარ... ხედავს?
ზინა. მგონი სადაც წავიდა.

მქდალი. ასე ადრიაან?.. და, თანაც ამ ქარხნუქში?
რა გავწყობა, მარტო მივხედავ საქმეს. (ჰედვიგის
ღანმარებთ კარის ერთ ნახევარს გამოსწევის და
სხვეწიშ უღიდა.)

ჰედვიგი კვლავ ხურავს კარს.
ჰედვიგი. რა ეშველება საცოდავ პაპას, როცა გა-
იგებს, რომ მამა სახლიდან წახვალს აპირებს?

ზინა. მორჩი ამ სისულელეს. პაპამ არაფერი უნ-
და გაიგოს. კიდევ კარგი, რომ გუშინ სახლში არ
იყო, როცა მთელი ეს აუღამაუალი ატუდა.

ჰედვიგი. კი მაგრამ...
შემოდის გრეგერსი.

გრემპერსი. როგორაა საქმე? გამოჩნდა?
ზინა. ამბობენ, ჰევიითაა, რელინგთანააო.

გრემპერსი. რელინგთან? მას, გუშინ მარხლა ამ
ვუბატონებთან იყო?

ზინა. როგორც ჩანს.
გრემპერსი. ნაცვლად იმისა, რომ მარტო ყოფილი-

ყო. რათა სერიოზულად ჩაფიქრებოდა საქმეს და
აზრი მოეკრიბა?...
ზინა. თქვენ რა გიჭირთ? სიტყვების შეტი რა გე-
ხარჯებათ?

შემოდის რელინგო...

ჰედვიგი (მივარდება). მამა თქვენთანაა?
ზინა. მართალი ვკითხობარო.

რელინგნი. რა თქმა უნდა.

ჰედვიგი. მერედა, რატომ არ შეგვატყობინეთ?
რელინგნი. იმიტომ, რომ ღო-ორი ვარ, ღო-ორი.

მაგრამ, ჭრბ ერთი, გაჩენის დღე მაწყველინა მეორე
ღო-ორმა — ამ ჩვენმა დემონიუმმა ნატურამ და,
იგნეც არ იუღს, მეც დამიწინა.

ზინა. კი მაგრამ, რას ამბობს დღეს იაღმარ?
რელინგნი. არაფერსაც არ ამბობს.

ჰედვიგი. ხმა არ ამოუღია?
რელინგნი. თქვენც არ მომბრწყინდეთ.

გრემპერსი. დიახ, დიახ. ასეც ვიცოდი.
ზინა. კი მაგრამ, მინც რას აკეთებს?
რელინგნი. დივანზე წევს და ხვრინავს.

ზინა. მართლა? თუმცა იაღმარმა საშინელი ხვრი-
ნვა იცის.
ჰედვიგი. სძინავს? ჩვენ ამ დღეში ვართ და მას
კი სძინავს?

რელინგნი. დიახ, სძინავს და, დაღახვროს ეშმაკმა,
მერე როგორ სძინავს.
გრემპერსი. რა გასაკვირია, ესოდენ საშინელი ში-
ნაგანი ბრძოლის შემდეგ, რომელმაც, ალბათ, სულ
მთლად გამოფიტა.

ზინა. ღამლამობის წინაწალი რომ არ სჩვევია, მი-
ტომ.
ჰედვიგი. ალბათ, უკეთესიცაა, რომ კარგად გამო-
იძინებს, დედა.

ზინა. ალბათ. ამიტომ ასე ადრე წუ გავადვიებთ.
დიდი მადლობა, რელინგ. ჭერ აქაურობას მივალაგებ
და მერე... წამოდ, მომხმარებ, ჰედვიგ.
გინა და ჰედვიგი სასტუმრო ოთახში გადიან.

გრემპერსი (რელინგს მიუბრუნდება). ხომ ვერ შე-
ტყვით, რა ხდება ახლა იაღმარ ეკლასის სულში?
რელინგნი. დემრთმანი, არ შემომჩნევია, რომ მასში
რამეც ხდებოდა.

გრემპერსი. როგორ? ამნაირი გარდატეხის შემდეგ,
როცა მთელი მისი ცხოვრება ახლებურ აზრსა და
მიმართულებას იძენს?.. რა უფლება გავთო იფიქროთ,
რომ ისეთი პიროვნება, როგორც იაღმარაა...

რელინგნი. პიროვნება?... ვინ, იაღმარი?... თუკა
მის არხებაში ოდესმე მინც იყო იმისი ჩანახაზი,
რომ, თქვენივე საკუთარი გამოთქმით, „პიროვნებად“
ქცეულყო, უნდა მოგახსენოთ, რომ ეს ჩანახაზი ხა-
ვეფობის ასაკშივე მოიშოო მასში. შემძლია ამაში
მინც დავარწმუნოთ.

გრემპერსი. ვერ დამარწმუნებთ, იმიტომ, რომ უც-
ნად რამეს ამბობთ. იაღმარს ისეთი სიყვარულით
წარდგინენ.

რელინგნი. ვინ? ორი ისტერიული, ერთთავად ნერ-
ვებმოშლილი და ყალბუე შემდგარი შინაბერა დეიდა?
გრემპერსი. უნდა მოგახსენოთ, რომ ორივე ფრი
ად ღირსეული მანდილოსანი იყო, რომლებსაც არა-
სოდეს ავიწყლებოდა იდეალური მოთხოვნები. მაგ-
რამ ახლა თქვენ კვლავ მოჰყვებით მასხრობას და
კბილების კრებებს.

რელინგნი. არა, დღეს მაგის გუნებაზე არა ვარ,
თუმცა მშვენივრად ვიცი მისი ძვრფახი აღზრდელე-
ბის ამბავი. ვინ მოსთვლის, რამდენი პათეტიკური სი-
ტუვა დაუფრქვევია თავისი „ორი სულიერი დეიდის“
გახსენებისას. მაგრამ არა მგონია, რომ ბევრი რამით
იყოს დავალებული მათგან. ეკლასის უბედურება
ისაა, რომ ყველეთვის ერთგვარი მნათობის როლს
თამაშობდა თავის წრეში...

გრემპერსი. თამაშობდა და უფლებაც ჰქონდა მე-
ველუხისხმობის სულიერი სიღრმეს.
რელინგნი. მოსკალით და არავითარი სიღრმე მე-
მასში არ შემომჩნევია... მარტო მამამისს რომ ჰქონო-

და ახეთი დიდი წარმოდგენა შეიღწე, ეს კიდევ არ-
ყურა: ბებერი ლეიტენანტი მთელი თავისი სიცო-
ცხლის მანძილზე ნამდვილი ბრძოლა იყო.

ბრემბარსი. მთელი სიცოცხლის მანძილზე ის ბავ-
შურად მიმდგომი და მიამიტი გახლდათ. მაგრამ
თქვენ ამახ გაგების თავი ვინ მოკლათ?

რეზინი. კეთილი, მაგრამ შემდეგ, როცა ეს ჩვე-
ნი ძირფასი იალმარი, ასე ვთქვათ, სტუდე-
ნტი გახდა, მეგობრების თვალშიაც დაუპოვნე-
ბლივ მომავალი მნათობის როლით მოგვევლინა.
ისე, კაცმა რომ თქვას, მარტლაც საქმოდ ლა-
შაჰი და მომხიბლავი იყო, ქერა, თეთრ-უიროსი,
სწორედ ისეთი, როგორც ახლად წამოჩატულ გოგო-
ებს მოსწონთ. ამას დაუშვებთ მისი მგრძობლობა,
სიფიცხე, სიმამრე და გულში ჩაშვდომი ხმა, ისევე
როგორც სხვისი ლექსებისა და სხვისი აზრების მო-
ხდენილ დეკლამირების უნარი..

ბრემბარსი (აღშფოთებით). თქვენ ამას იალმარ ექ-
დალზე ამბობთ?

რეზინი. დიახ, თქვენის ნებართვით, სწორედ
ახეთია ამ თქვენი კერპის შინაგანი სამყარო, ვის წი-
ნაზეც მუცელზე ხოხავთ.

ბრემბარსი. არა მგონია, ამდენად ბრმა ვიყო.

რეზინი. სამწუხაროდ, ასე. თქვენც ხომ თავი-
სებურად არანარბალური, ავადმყოფი კაცი ხართ?

ბრემბარსი. ამ მხრივ, მართალი ბრძანდებით.

რეზინი. რა თქმა უნდა. ეს თქვენი ავადმყოფო-
ობაც საქმოდ შიშივე ავადმყოფობაა. ჩერ ერთი,
მტრისას, თქვენ რომ პატიოსნების ციებ-ცხელება
გჭირთ, და, მეორეც, რაც კიდევ უფრო უარსია.
თაყვანისცემის მანიოთა ხართ შეპყრობილი. თქვენ
გამუდგებით გჭირდებით თაყვანისცემის საგანი: ალ-
ბათ, ამტომაცია, რომ ერთთავად სხვის საქმეში ერტე-
ბით, თითქოს თქვენი საკუთარი საქმე არ გაქონდეთ.

ბრემბარსი. რა გასაკვირია, თაყვანისცემის საგანს
ყვოლეთვის ჩვენს გარეთ უნდა ვეძებდეთ.

რეზინი. მაგრამ თქვენ სახტიკად ცდებით ამ
„ღვთაებრივი“ ბუნჯალებების შეფასებისას, რომლებ-
ბიც უველგან გელანდებათ. აი, ახლაც უბრალო მო-
კვდავთა სახლში შემოგჩხირეთ მაგ თქვენი იდეალუ-
რი მოთხოვნებით. მაგრამ ამ სახლში გაკოტრებულ
ლი ხალხი ცხოვრობს.

ბრემბარსი. თუ ახეთი მდებარე აზრისა ხართ იალ-
მარ ეკლავში, მაშინ რაღა სიამოვნებას გგვრით მის
გვერდით ყოფნა?

რეზინი. ო, ღმერთო ჩემო, რაც არ უნდა იყო,
მე მაინც ექიმი ვარ და, ასე თუ ისე, ხომ უნ-
და ვიზრუნო ავადმყოფებზე, რომლებიც ჩემი კა-
რის მეზობლები არიან?

ბრემბარსი. მაშ, თქვენის აზრით, იალმარ ეკლავიც
ავადმყოფია?

რეზინი. სამწუხაროდ, განსაღ ადამიანს, ხანთ-
ლითაც რომ ეტეპოთ, ვერხად იპოვით.

ბრემბარსი. კი მაგრამ, მაინც როგორ მჭურნალობთ
იალმარ ეკლავს?

რეზინი. ჩვეულებრივად. ვცდილობ ხელი შე-
ვუწყო მასში ცხოვრებისეული სიცრუის შენარჩუნე-
ბას.

ბრემბარსი. ცხოვრებისეული სიცრუისათვის ხომ არ
მოხვება?

რეზინი. არა. მე სწორედ „ცხოვრებისეული სი-
ცრუე“ ვთქვი. იმიტომ, რომ ეს, თუ სიამაღლე ვნე-
ხავთ, მსტიმულირებელი პრინციპია.

ბრემბარსი. თუ შეიძლება გითხვით, მაინც რას წა-
რმოადგენს ეს „ცხოვრებისეული სიცრუე“, რომლი-
თაც დასწრულგებულთა იალმარ ეკლავი?

რეზინი. მომტივით, მაგრამ ამწარს საიდუმლოე-
ბებს მე ექიმაშუბს არ ვუზიარებ. თქვენ შეგძლიათ
უფრო მეტად დასახიბლოთ იგი. მჭურნალობის ჩე-
მიული მეთოდი ეს რადიკალური გახლდათ, რომელსაც
მოლვეკის მიმართაც ვიყენებ. მე ის „დემონიურ ნატუ-
რად“ ვაკტუე. ყოფილიანდი, რომელიც კისერზე ხლ-
მოუფრინე...

ბრემბარსი. მაშ, ის სინამდვილეში სულაც არ არ-
ის „დემონიური ნატურა“?

რეზინი. კი მაგრამ, დაღაბეროს ეშმაქმა, რას
ნიშნავს „დემონიური ნატურა“? ეს ხომ წმინდა წყლის
სისულელეა, ჩემს მერგვ გამოგონილი, ეს შიშნია,
რომ ცხოვრება ვაფუადვილი. უამისოდ ეს საყოფა-
ვი, ეს ნამდვილი ღორი რა ხანია დაიღუბებოდა სა-
სოწარწვეთობისა და საკუთარი თავის მიმართ უღ-
რმისი ზიზღის შედეგად. ახლა ბებერ ლეიტენანტს
ამარ იეთხავთ? თუძიკა ნან თავისით მიაკტინა მჭურ-
ნალობის უველაზე ნაღდ საშუალებას.

ბრემბარსი. ლეიტენანტმა ეკლავში? კი მაგრამ,
მას რაღა სჭირს?

რეზინი. რაღა სჭირს?.. ეს ბებერი ბრძოვი,
ოღელსაც დათვებზე მონადირე, ახლა სხვეში და-
ბორიალობს და ბოცვრებსა ხოცავს. და როცა ამ
სისამაღლე გულს იჭერებს, დამერწმუნეთ, მასზე
უფრო ზედნიერი მონადირე მთელი დეღამისის ზუ-
რგზე არსად მოიპებნება. ხუთი თუ ექვსი გამსმარი
მაჭვის ხე, რომლებიც შობის შემდეგ შემოინახა, უსი-
ერი ტერვის მგონია, მამალი დაქაშობი—ფიჭვის კენ-
წროზე შემოსხმადარი ყრუანჩელები, სხვევის იატაკ-
ზე დაუწუნლად ბოცვრები კი — მურა დათვები,
რომლებსაც გააფთრებით ებრძვის ფართოდ ვაშ-
ლილ სივრცეებს ნაჭვევი ეს ჭალარა კაცი.

ბრემბარსი. სახარლო ლეიტენანტი.. აი, მან კი მარ-
თლაც ჩამოაფასა თავისი ძველი, სიკვამლისდროინ-
დელი იდეალები.

რეზინი. პო, მართლა, ხანამ არ დაშვიწყნია,
ნუ ხზარობთ ამ უცხოურ სიტყვას — „იდეალები“.
ჩვენა ვეაქვს მშვენიერი მშობლოური სიტყვა: „სიც-
რუე“.

ბრემბარსი. თქვენის აზრით, ეს ორი სიტყვა ერ-
თმანეთის ტოლფასია?

რეზინი. დიახ, დაახლოებით ისევე, როგორც,
ვთქვათ, „პლეკი“ და „სტუბერკულიოზი“.

ბრემბარსი. მაშ, იცოდეთ, ექიმო, რომ არ მოვის-
ვენებ, ხანა კლანჭებიდან არ გამოგდევნო იალმარს.

რეზინი. მით უარესი მისთვის. წართვით ამწარს
კაცს ცხოვრებისეული სიცრუე და ამით მას წართმევე
ზედნიერებას. (პედვეკს, რომელიც ამ დროს სასტუ-
ბრო ოთახიდან გამოდის). ამა, ჩერჩერობით, ისვის
დელიობით, ერთი ქვევით ჩავდა და დავედვ, ყველგ
ღვანე უკორტობის თუ არა მამიკო და თავს ამტ-
ვრებს თავის დადებულ გამოცხებას. (მიდის).

ბრემბერსი (პედვიცს უახლოვდება). სახეზე გატყობო, რომ საქმე ჭერ კიდევ არ მოთავსებულა.

პედვიცი. რა საქმე?... აჰ, თქვენ გარეულ ივს გულისხმობენ? არა, ჭერ არა.

ბრემბერსი. როგორც ჩანს, გამზებლობა არ გეყოფო, როცა საქმე საქმეზე მიდგა.

პედვიცი. არა, მაგისტომ არა. დღის დილით რომ გავიღვიძე და გამახსენდა, რას მიუხედავად გუშინ, უვლოფერი ძალიან უცნაური შეჩვენა.

ბრემბერსი. უცნაური?

პედვიცი. დიახ.. თვითონაც არ ვიცი, რატომ. წუხელის მეგონა, რომ ეს იქნებოდა ნამძვილი გმირობა. დღეს კი უველოფერი გამახსენდა და რატომღაც მომეჩვენა, რომ არავითარი გმირობა ეს არ არის.

ბრემბერსი. რა თქმა უნდა.. გარემოცვა თავისას უყვია. თქვენთვისაც ხვერი რამ ჩაკვდა, პედვიცა.

პედვიცი. ჩემთვის სულერთია. ნეტა მამა დაბრუნდეს და...

ბრემბერსი. აჰ, რა იქნება, თვალი აგვიხილათ და დავანახათ ის, რაც ცხოვრებას თავის ნამძვილ ფასს ანიჭებენ თქვენ რომ ჭეშმარიტად ჩანსაღი, უფრერე და ყოველფერი მსხვერპლის გაღებად მზადყოფი სული გქონდეთ, დანახავდით, რაივს გარდაქმნილი დაგინახებდებოდათ. მაგრამ მე ჭერ კიდევ არ დამოკარგავს თქვენდამი რწმენა, პედვიცა. (მოდის).

პედვიცი. ოთახში დაბრუნდით, შემდეგ კი სამზარეულოსკენ მიემართება. ამ დროს სხვენის კარზე კაჟური გაისისის. პედვიცი მიდის და ცოტათი გამოსწეწს კარს, საიდანაც გამოდის მოხუცი ეკალი. პედვიცი კვლავ ხუროვს კარს.

ეკალი. ჰმ... დიდი ვერაფერი სიამოვნებაა დღიადრიან მარტოდმარტო სხვენის შემოვლა.

პედვიცი. დღეს არ გინადირია, პაპა?

ეკალი. ამნაირ მინდღში ნადირობა ხად გავგონილა? ბნელა, ორ ნახიჯე ვერაფერს გაარჩევს კაცი. პედვიცი. მარტო ბოცვრებს რომ მინდგომხარ, არ ვინდა სხვა რამეზეც ინადირი?

ეკალი. ვითომ ბოცვრებს რას უწუნებ? ა?

პედვიცი. არა, ისე... თქვით, გარეულ იხვეზე? ეკალი. ზო-ზო! ეწინა, ჩემი გარეული იხვი არ შემოაკვდესო. არახოდეს, გესმის? არახოდეს.

პედვიცი. თუშეცა შენ ვერც უხეხვდები ამას. ამბობენ, ძალიან ძნელი მოსაკლავიაო.

ეკალი. ვინ? მე ვერ შევძლებდი?

პედვიცი. კი მაგრამ, მაინც როგორც ესროდი, პაპა? არა. ჩემს გარეულ იხვს კი არა, სხვენს?

ეკალი. შენ გულში უნდა დამოწონო, გესმის? თანაც, ფრთის მიმართულებით კი არა, მის საპირისპიროდ, ვახაგებია?

პედვიცი. და იქვე გაათავებ, პაპა?

ეკალი. იქვე, თუ სროლა შეგძლია. ჰმ... ახლა კი დროა, ტანსაცმელი გამოვიცვალო. ჰმ. გესმის? ჰმ... (თავის ოთახში შედის).

პედვიცი ერთხანს უძრავად დგას, ცალი თვალი სასტუმრო ოთახის კარზე უქირავს, მერე თარობთან მიდის, ფეხის წვერებზე აიწევა, ზემო თაროდან რევოლვერს ჩამოიღებს და ათვალღერებს. სასტუმრო ოთახიდან გამოდის გინა; ხელში ცოცხი და ჩვარი უქირავს. პედვიცი სწრაფად და შეუჩნწველად დებს რევოლვერს ერთ-ერთ თაროზე.

გინა. მამაშენის ნივთებში ნუ იჭებები, პედვიცი. პედვიცი (თაროებს სცილდება). მინდა...

ლაგებია.

გინა. ისა სჯობია, სამზარეულოში გავხვიდე და თვალიერი ადევნო, რომ ყუვა არ გაციოვებს. დაბლა რომ ჩავალ, თან ჩავიტან სინთ.

პედვიცი სამზარეულოში გადის. გინა იატაკს გვის და ოთახს ალაგებს. ცოტა ხნის შემდეგ შემოსასვლელი კარი იღება და შემოდის იალმარ ეკალი. მხრებზე პალტო მოუსხამს, უქულოდაა; პირდაუბაწელსა და დუვიარცხენელს ნამძინარევი თვლები ამღვრებდა აქვს.

გინა (ცოცხით ხელში, გახევებული მისჩერება ქმარს). აა... მოხვედი, იალმარ?

იალმარ (შემოდის და ყრუ ხმით პასუხობს). მოხვედი, რომ სამუდამად გავჭრა.

გინა. ზო-ო, ვახაგებია. მაგრამ, ღმერთო ჩემო, რას მკვავხარ?

იალმარ. მაინც რას?

გინა. ეგ შენი ერთადერთი საწამართო პალტო რა დღეშია?

პედვიცი (სამზარეულოდან გამოიხედავს). დედა, ზომ არ... (თვალს მოჰკრავს იალმარს, სიხარულით შეგვიღებებს და ნისკენ გაეჭნება). მამა! მამა!

იალმარ (შეზრუნდება და ხელებს ასავსავებს). მომზორდი, არ დამეხამო! (გინას). თავიდან მომზორე-მეოქვი, შენ გეუხეხები!

გინა (ხმადაბლა, პედვიცს). სახტუმრო ოთახში გადი. პედვიცა.

პედვიცი ჩუმად გადის.

იალმარ (მაგიდის უკრას გამოსწეწს და ნერვიულად ფუსფუსებს). წიგნები უნდა წაივლო, ხად არის ჩემი წიგნები?

გინა. რომელი?

იალმარ. რომელი და, სამეცნიერო შრომები, რადა თქმა უნდა... ტექნიკური ტურნალები, რომლებიც ჩემი გამოკვლევებისთვის მჭირდება.

გინა (თაროებს ქეჭვს). აი, ესენი, უვლო რაო? იალმარ. დიახ, დიახ.

გინა (ტურნალების ვროვას ნავიდაზე ღებს). პედვიცს ზომ არ ვუთხარი, ფურცლები გავიჭრას?

იალმარ. რაში მჭირდება გაჭრა?

ხანმოკლე პაუზა.

გინა. მამა, შენსას არ იშლი, მიდიხარ, იალმარ? იალმარ (წიგნებს არჩევს). მე მგონია, ეს თვისთავად იგულისხმება...

გინა. დიახ, დიახ.

იალმარ (წიგნებზე). აბა, აქ ზომ ვერ დავრჩები, სადაც ყოველ წამს დანას მიყრიან გულში?

გინა. ღმერთი იყოს შენი მსაჭელი, ამდენ ცუდს რომ ფიქრობ ჩემზე.

იალმარ. დამიშტკიცი!

გინა. ჭერ შენ დამიშტკიცი.

იალმარ. ქალი, რომელსაც შენნაირი წარსული აქვს... არა, არსებობს გარკვეული მოთხოვნები... მე მათ იდეალურ მოთხოვნებს ვუწოდებ.

გინა. კი მაგრამ, პაპა? რა ეწველება საცოდავს? იალმარ. ჩემი საქმისა მე ვიცი. ბერიკაცი, რა თქმა უნდა, ჩემთან გადმოვა. მანამდე კი ქალაქში გა-

ვალ, გაფიქსიონ-გამოვიტოხავ... მმ... (იბუხება). ჩე-
მი ქული ხომ არ გინახავთ?

მინა. არა, დაიკარგა?

ილაშარი. წუხელის რომ დავბრუნდი, თავზე შე-
ხურა... არა, ნამდვილად მეხურა. დღეს კი არ ვიცი,
სად გაქრა.

მინა. ღმერთო ჩემო, ვინ იცის, სად გათრის ამ
ლოთებმა.

ილაშარი. არ დამიწყო ახლა გამოიხეხა შენ
გგონია, იმის გუნებაზე ვარ, რომ ყველა წვრილმანი
მასობდეს?

მინა. მხოლოდ არ გაიყვდე, იალმარ. (სამზარეუ-
ლოში გადის).

ილაშარი (ხმადაბლა ელაპარაკება თავის თავს და
გაბოროტებული ცლის მაგიდის უქრას). უ, ეს არა-
ნადა რეღენჯი გაიძვრა, თვალთმაქცი! ხილწი მა-
დფორი.. ერთი ვინმე მამოვინა, რომ ჩასუხარძველ
და კეთა ვაუხვრიტოს ტუვიით.. (რამდენიმე ძველ
წერილს განზე გადადებს, წინა დღით შუაზე გახეულ
ბარათს პოულობს, ერთმანეთს მიადებს ორივე ნახე-
ვარს და ზედ დასცქერის. შემოდის გინა. იალმარი
სწრაფად მიაგებებს გვერდზე ნახევებს).

მინა (მაგიდაზე დებს სინს ყავის ტურტლით). აი,
თუ გნებავს, ცხელი ყავა... ბუტერბროდები და მცო-
რეოდენი მწვრილი...

ილაშარი (ალმაცრად გადახედავს სინს). მთავრ..
არა, ამ სახლში ხეშხას ადარ გაჯიკარბი მართალია,
მთელი დღე-ღამე ღუქმა არ ჩამხვლია პირში, მაგ-
რამ ეს არაფერი... ჩემი შენიშვნები ვინ იცის, რამ-
დენი ხნის წინათ დაწვებული მოგონებები სად ქა-
ნდახაში გაქრა ჩემი დღიურში და ამდენი საჭირო ქა-
ლადაი? (სასტუმრო ოთახის კარს აღებს, მაგრამ მა-
შინვე უკან იხევს). აქ კიდევ — ეს!

მინა. ო, ღმერთო ჩემო, სადაც ხომ უნდა იყოს
ხეშვი?

ილაშარი. გამოდი (გზას უთმობს; პედავი გაუ-
ბედავად გამოდის-სახელოსნოში, იალმარს კი კარის
სახელური უქრავს და გინას მიმართავს). ნუთუ არ
შეიძლება, რომ ამ ორიოდ წუთს მაინც დამისხნათ
უცხო პირებისაგან, რომლებსაც უკანასკნელად ვა-
ტარებ ჩემს ყოფილ სახლში? (სასტუმრო ოთახში შე-
დის).

მომვინი (დღდას მივარდება და ჩუმად, ხმის კან-
კალით ეკითხება). ეს შე ვარ მისთვის უცხო?

მინა. ცოცხან სამზარეულოში იყავი, შედევს,
ანდა არა, ისევ შენს ოთახში ვადი. (სასტუმრო ოთ-
ახის კარს გამოაღებს და ამბობს). მოიცა, იალმარ, კა-
რადიაში ნუ იქცეები, შე ვიცი, სადაც აწყვია ყველა-
ფერი. (ოთახში შედის).

მომვინი (თავზარდაცემული, გაოცებული ერთხანს
უძვრავდ დას და რომ არ იტაროს, გამწვარებით იკ-
ვნეტს ტუჩებს, შემდეგ გაშმაგებული, იმტრევს ხე-
ლებს და ჩუმად ამბობს). გარეული ისეი (ფეხბაკრე-
ფით უბლოკდება თაროს, რეგოლეგის იღებს, ოდ-
ნე გამოსწვებს კარის ერთ ნახევარს, სხვენში შედის და
კარს ხურავს).

სასტუმრო ოთახიდან ცოლ-ქმრის ჩხუბის ხმა ისმის.
ილაშარი (გამოდის; ხელში რამდენიმე ძველი
ჩვეული და ქალადრის ფურცლები უქრავს, რომ-

ლებსაც შემდეგ მაგიდაზე დებს). რა ჩანა ამ საცო-
რეში? იმდენი რამეა წახალბე...

მინა (ხელში საცოლიაი უქრავს; ფანჯარაში
საკეცა უკან). დანარჩენი ჩერჩრობით აქ იყოს, იალ-
მარ. შავვალ-ხალბე ხომ ჩაგეტავა?

ილაშარი. უბ, ეს საშადახი.. პირდაპირ ხსულ
ამოგზდის კაცს (პალტოს იხდის და დივანზე მიაგ-
დებს).

მინა. ყავა გაიყვდება.

ილაშარი. მმ... (ერთ ყულუს მოსვამს, შემდეგ მე-
ორეს).

მინა (სკამების ზურგსა წმენდს). ყველაზე უფრო
მეტად ამხელა სხვენის მოძენა გაგვიკრიბება ხოც-
ვრებისთვის.

ილაშარი. რა?.. ისეა მაკლია, რომ ხოცვრების
თან ვათროს!

მინა. მაშ, რას იზამ? პაპა უფითოდ რომ ვერა
სძლბა?

ილაშარი. უნდა გახსლოს. მეტი რა გზა აქვს. შენ
ისა თქვი, შე თვითონ რას უნდა გაუფქლო!

მინა (თაროზე მტვერს წმენდს). ფლიტაც ჩა-
გლო?

ილაშარი. არა, რა შეფლიტება? აი, რეგოლევი-
რი კი ჩაედ.

მინა. თან წაიღებ?

ილაშარი. დიას, ჩემს დატენილ რეგოლეგის.

მინა (ეძებს). სად არის? ალბათ, პაპამ წაიღო.

ილაშარი. თვითონ სადაა? სხვენში?

მინა. ალბათ.

ილაშარი. მმ... საწყალი ბერიაკი! (ბუტერბროდს
იღებს, ჭამს და ყავას აყოლებს).

მინა. ის ოთახი რომ არ გაგვეკრიბებინა, ხომ
შეგვედი იქ გადებულიყავი?

ილაშარი. როგორ? ერთ პერქვეშ დავჩრეო?
ღმერთმა მამოროსი..

მინა. ან იქნებ, ერთი-ორი დღით სასტუმრო ოთა-
ხში გასულიყავი. ნუ გეშინია, არავინ შეგაწყუბებს.

ილაშარი. აქ?.. აქ კედლებს შუა?..

მინა. მაშინ ქვევით, რეღენჯა და მოღვივთან.

ილაშარი. მათ სახელს ნუ მიხსენებ! საქმარისი
გავიხსენო, რომ ღუქმა ადარ გადამდის უელში, არა,
როგორც ჩანს, მომიწებს ამ თოვლსა და ქარბუქში
კარდაკარ ვიწაწალო და ვეძოო, თუ, სად შეიძლება
მივიდრიკოთ შე და სახარლო ბერიაკმა თავი.

მინა. კი მაგრამ, ასე უჭვლოდ სად წახალ, იალ-
მარ? ქული ხომ დაკარგა.

ილაშარი. ო, ეს ორი არაშადა, ერთმანეთზე უფ-
რო გადწრილი და დადგვარებული თადლითი უჭუ-
ლოდ, რა თქმა უნდა, ფებს ვერ გავადაგამ. (მეორე
ბუტერბროდს დასწვდება). ახლავე უნდა ვილონო
რამე. მართლა თავი კი არ მომძულეხია. (რალაცს
ეძებს სინზე).

მინა. რას ეძებს?

ილაშარი. კარაქს.

მინა. ახლავე მოგითან. (სამზარეულოში გადის).

ილაშარი (მისძახის). არ მინდა! ხმელა პუროთაც
იოლას ვაგვალ.

მინა (საკარაქე გამოაქვს). აი, ხულ ახალია. (მეო-
რე უქვა ყავასაც უსხამს).

იალმარი დივანზე ქდება, ბუტერბროდს უფრო

სკლად უსვამს კარაქს, ჭვამს, ყუეას აყოლებს და ერთხანს ჩუმად ზის.

ილაშბარნი. შეიძლება ერთი-ორი დღე ვიცხოვრო ხახტურმო ოთახში... ისე, რომ მუდღეროება არავინ დაშინოთვოს?

ზინა. რა თქმა უნდა, თუკი იწებებ.

ილაშბარნი. იშიტომ, რომ ასე სახელდახელოდ რა მოუყრის თავს მამარეშის წივთებ?

ზინა. ის კი არაა, და, ჭერჭერობით ნურც იმას ეტყუი, რომ სახლიდან წახვლას ამირებ.

ილაშბარნი (ფინჯანს განზე გასწევს). მო, ალბათ, ასე აქობხვს. თორემ ზეღახლა ატყდება მთელი ეს დავიდარხა. ჭერჭერობით, სული უნდა მოვიოქვა; გონება მოვიკრიბო... ამ ერთ დღეში ყველაფერს ხომ ვერ მოვახამ თავს?

ზინა. თანაც, ამწარი ამწდში. ხედავ, როგორ თოვს? ილაშბარნი (კომერსანტ ვერლეს წვირის დასწვდებ). ეს კიდე აქ დევს?

ზინა. ხელი არ მიხლია.

ილაშბარნი. ეს ქაღალდი, რა თქმა უნდა, მე არ მებება.

ზინა. არც მე ვაპირებ მის გამოყენებას.

ილაშბარნი. მაგრამ არც ის იჯარგებს, რომ ამ გაწამწაში... როცა გადახვლას დავაწყებ, სადღაც დაიკარგავს.

ზინა. არა, მე შევინახვ, იალმარ.

ილაშბარნი. ეს საჩუქარი, უწინარეს ყოვლისა, მამარეს ეკუთვნის და მანვე უნდა გადაწყვიტოს, მიიღებს თუ არა.

ზინა (ობრავეს). დიას, სახარლო ბერიაკი...

ილაშბარნი. ისე... ყოველი შეშობვევისათვის... სადაა წეობ?

ზინა (თაროსთან მიდის). აი, მთელი ქილა.

ილაშბარნი. ფუნჯი?

ზინა. ფუნჯი აქაა. (ერთსაც და მეორესაც იალმარს აწვდის).

ილაშბარნი (მეკრატელს იღებს). ქაღალდი დავაწყებო... (ჭრის და აწებებს). ღმერთმა დამოფაროს სხვისა საქმურების ზეღუოფისაგან... მით უმეტეს, თუ ეს საქთრება უმწეო ბერიაკისა და... კიდე ერთი ვიდაცისაა. აი, ასე. ჭერჭერობით აქ იდოს. შემდეგ კი, როცა გაწედა, შეინახე. თვალთ აღარ დავინახო. აღარახოდე!

ბრმბარსნი (შემოდის; ცოტა არ იყოს, განცვიფრებით). ანს ვის ვხედავ?. მამ, შენ აქა ხარ, იალმარ?..

ილაშბარნი (წამოხტება). განწრევის თავი აღარ მქონდა და პატარა ჩემოფულე.

ბრმბარსნი. ვატყობ, კიდეცაც ვისაუწვია.

ილაშბარნი. რას იზამ, ხანდახან სხუელცი ვაყუენებს თავის მოთხოვნებს.

ბრმბარსნი. მაინც რა გადაწყვიტე?

ილაშბარნი. ჩემწარი კაცს მხოლოდ ერთი გადაწყვეტილების მიღება შეუძლია. ეს წუთია ყველაზე საჭირო და აუცილებელ წივთებს ვარკოვებდი. მაგრამ ამას დრო სჭირდება, გესმის?

ზინა (ეტყობა მოთმინების ფილა ეცსება). ხოლოს და ხოლოს, რა ვქნა. სახტურმო ოთახი გავიზალო თუ ხაკოთაიუ ჩავაღაგო?

ილაშბარნი (გაბრაზებით გადახედავს გრეგერსს). ჩააღაგე... და გააწაღე.

ზინა (საკოთაიუს იღებს). კეთილი. ტანსაცმელს ჩააღაგებ. (სასტურმო ოთახში გადის და კარს ხურობს).

ბრმბარსნი (ხანმოკლე დემილის შემდეგ). არ შეგონა, რომ ამით დამთარებოდა საქმე. ნუთუ მართლა აუცილებელია, რომ სახლიდან წახვიდე.

ილაშბარნი (მოსუკენად წვრალებს ოთახში). მამ, რას მიზრძანებ, რა ვქნა?.. მე ის კაცი არა ვარ, რომ უბედურებს ვაძულო, გრეგერს, ჩემთვის აუცილებელია დელოდავული ცხოვრება, მუდღერო და მწვიდი ატმოსფერო.

ბრმბარსნი. მერედა, რა გიშლის ხელს? შენი ბედის მვედელი შენ თვითონა ხარ. მე მგონია, სწორედ ახლა შეგიძლია, ყველაფერი თავიდან დაიწყო. ნურც იმას დავიწყებ, რომ შენ გაქვს სიცოცხლის მიწანი — გე შენი გამოგონება.

ილაშბარნი. თუ კაცი ხარ, განგოგონება აღარ მიხსნო. დმერთმა იცის, როდის იქნება.

ბრმბარსნი. როგორ?

ილაშბარნი. ო, ღმერთო ჩემო, მაინც რა გამოგონებას მოთხოვ ჩემგან? თითქმის ყველაფერი უკვე ჩემამდე გამოგონეს... დლით-დღე ულ უფრო და უფრო ძნელი ხდება რაიმე კხლის მიკვლევა...

ბრმბარსნი. კი მაგრამ, ავი ამდენი შრომა დახარქე.

ილაშბარნი. ო, სულ ამ დამთხვეული რელინგის ბრალია, ის მაქეუბდა!

ბრმბარსნი. რელინგი?

ილაშბარნი. დიას, პირველად სწორედ მან ჩამაგონა, რომ მე შემეძლო ახალი აღმოჩენით გამემდიდრებინა ფოტოხელევეება.

ბრმბარსნი. აჰა... მამ, რელინგმა, არა?

ილაშბარნი. და მე ისეთი ხედვიერი ვყავი, ისე მიხაროდა... არა იმდენად საკუთრი გამოგონება, რამდენადაც ის, რომ შედეგის ასე სწეროდა ჩემს... სწეროდა მთელი თავისი არსებით, ხვეწურთ მამიტობითა და გულწრფელობით... ან, უფრო სწორად, მე ბრყვს მეგონა, რომ მართლა სწეროდა.

ბრმბარსნი. ნუთუ შენ შეგძლია იმის დაშვება, რომ შედეგი გეპირფერებოდა?

ილაშბარნი. მე ახლა ყველაფერს დაშვება შემიძლია. სწორედ შედეგია, რომ მიღობავს ზახს. სწორედ ის მიწნილებს სიცოცხლის მწებს.

ბრმბარსნი. რას ამბობ, რას? შედეგი რას უნდა გიშლიდეს?

ილაშბარნი (თავისას განაგრძობს). მე გავიფიხთ მიყვარდა იგი. შენ ვერ წარმოიდეგნ, რა ხედვიერი ვყავი, როცა დღელი-დღეაყული ვბრუნდებოდი შენ, ამ ჩემს ღარიბულ კუთხეში, ის კი გახარბული გამოჩობდა ჩემს შესახვედრად და თან საყვარლად ჭუტავდა თვლებს. ო, რა ბრყუე ვყავი, წამდილო ბრყუი ავი გიბოზი, გავიფიხთ მიყვარდა-მეუჭი... და თავს ვიტყუებდი იმით, თითქმის მახაც ასევე ვუყვარდი.

ბრმბარსნი. მოითმინე და, ალბათ, თვალწათლივ დარწმუნდები, რომ... (რალაცას აყურადებს). რა არის ეს? ისემა ხომ არ დავიყუინა?

ილაშბარნი. ალბათ. მამარემ იქაა. (სხვეწე ანიწნებს).

ბრმბარსნი. აა, იქაა? (სახე გაუბრწყინდება). კვლავ გამეორებ, მალე თვალწათლივ დარწმუნდები იმამა,

რომ შენგან უარყოფილ სახარალო გოგონას თავდავიწყებით უუარხარ.

იპლმარნი. რამ უნდა დამარწმუნოს? უკვე შენც ადარაფერი მერა.

ბრმემარსი. კი მაგრამ, ის მაინც ხომ იცვს გარეშა, რომ ჰედვიგისთვის უცხოა უკველგვარი სიცრუე?

იპლმარნი. ეხ, გრეგერს, სწორედ ეს მიეძევის უკველგვრე შეტად: ვინ იცის, რაზე ჩურჩულებდნენ აქ გინა და ის ფრუ სერბიუ? ჰედვიგს კი უარეხი უკველგვრე დატყვებილი აქვს. აღბათ, ეს ნაჩუქრობის ბარათიც არ უყოფია სრულიად მოულოდენელი. რაღაც ამდგვარს კაი ხანია ვგვრძნობდი.

ბრმემარსი. ბოროტი სული ჩავიხადდა თუ რა არის?

იპლმარნი. თვალი ამებია. კისერს მოვიტეო თუ ეს ბარათი მხოლოდ დანაწყისი არ იყოს. ფრუ სერბიუ უკველგვრის გადაპარებულ შურაწველგონას იხედვდა ჰედვიგის მიმართ, ახლა კი შეუძლია, რაც ხავს მხოლდება, უკველგვრე უცხო სრულით. თუ მოეპარაწათ, შეიძლება წამართვან კიდევ.

ბრმემარსი. ეგ არ მოხდება. ჰედვიგი შენ სხვაზე გატყობს.

იპლმარნი. ისე დაბეჯითებით ლაპარაკობ, თითქმის... მაგრამ თუ ისინი ათას რამეს შეპირდნენ?.. მე სულელს კი გაგაფრებთ მუყარადა იგი. უკველგვრე დიდი ჰედვიგებზე ის მიმარჩნდა, რომ ხელიხელჩაკიდებული მტარებინა ცხოვრების გზაზე, როგორც სიხნელის მოწივი ჰავსეი მიმავათ ვიებერთელა, ჩანებულგვრე დარბაზში.. ახლა კი, ჩემდა სავალალოდ, ვაწმუნდები, რომ ამ სხვეწი შეუფუძლ სახარალო ფოტოგრაფს ვაწყოფდნა რაოდ ეტოვნიდა მისი ჰავსეური სიყვარული. არა, ის მხოლოდ შემოიპარა ჩემს სულში და ცდომობდა დროებუი მაინც შეეფარებინა თავი... დაბ, დროებით.

ბრმემარსი. მაგ შენი სიტყვებინა შენ თვითონ თუ გჭერა, იალმარ?

იპლმარნი. მთელი უბედურებაც ის არის, რომ მე უკვე აღარ ვიცი, ვისი ან რისი უნდა მჭეროდეს... და, ალბათ, არც არასდროს შეცოდებინა. შენ მაინც რა სასუფრეული გაქვს, რომ ჩემს სიტყვებში ეჭვი შეიტანო? მო-მო! შეტისმეტ იმედებს ზომ არ ამყარებ მაგ შენს იდეალურ მოთხოვნებზე, გრეგერს? მაგრამ თუ ისინი ათასნაირი საჩუქრებით დატვირთულნი მოედონ და ეტყვიან: რა გინდა მაგ საყოფადთან, ჩვენთან წამოდი, ნამდვილი ცხოვრება აქ გეღიბოს?..

ბრმემარსი. მერედა, როგორ გგონია, რა მოხდება?

იპლმარნი. მაგრამ, პირიქით, მე რომ მეკითხა მითვის: ჰედვიგ, თანახმა ხარ თუ არა, ჩემი გულისთვის უფრავ აქციო მთ მთიერ შემოთავაზებულ ცხოვრებას-მეთქი? (ირონიული სიტყვით). „უშორჩილოხად გვადლობთ“, — აი, რას მიმასუბებდა იგი.

სხვენში სროლა გაისმის.

ბრმემარსი (სიხარულით შეჰყვირებს) იალმარ!

იპლმარნი. ბერიკაყო თვისას არ აწიღის!

ბინნ (გამოდის). ოჰ, იალმარ, როგორც ჩანს, პაპაკვლავ ბოცვრებს უხათქუნებს.

იპლმარნი. გავად ერთი, ვნახავ...

ბრმემარსი (გახარებული, აღელვებით). მოიცა! იცო, რა იყო ეს?

იპლმარნი. რა დიდი ცოდნა ამას უნდა? ბრმემარსი. არა, შენ არა და, მე კი ვაგრძობს ყველა საბუთი.

იპლმარნი. რა საბუთი?

ბრმემარსი. ჰავსეური მსხვერპლი. ჰედვიგმა დაიყოფია მამაშენი, რომ გარეული იხვი მოეკლათ!

ბინნ. რას ამბობო?..

იპლმარნი. კი მაგრამ, რისთვის?

ბრმემარსი. მას უნდადა მსხვერპლად შეეწირა შენთვის ის, რაც ამ ქვეყნად ყველაზე მტად უუარადა, რათა ამ გზით დატყვებინა შენი სიყვარული.

იპლმარნი (გულაჩუყებით). ოჰ, ჩემი გოგო... ბინნ. რას არ მოგონებს!

ბრმემარსი. დაბ, ჰედვიგს მხოლოდ ერთი საფიქრალადა ჰქონდა: როგორ დაბრუნებინა შენი სიყვარული, იალმარ. მას ეგონა, რომ უამისოდ ვერ იცოცხლებდა.

ბინნ (ძლივს იკავებს ცრემლებს). ახლა ხომ ხედავ, იალმარ?

იპლმარნი. გინა, სად არის ჰავსეი?

ბინნ (სილუქუნებს). სახარალო... ალბათ ნამწარეულოშია, კუთხეში მიყვრული.

იპლმარნი (მოდის და სამზარეულოს კარს აღებს). ჰედვიგი! გამოიდი გესმის, ჩემო გოგო? (სამზარეულოში იხედება). აქ რომ არ არის?

ბინნ. მაშინ, ალბათ, თავის ოთახში იქნება.

იპლმარნი (მეორე ოთახიდან). არც აქ არ არის. (სახელოსნოში გამოდის). სად წავიდა?

ბინნ. რა ვიცი, არსად დაუყენ და...

იპლმარნი. ოჰ, ნეტავი ჩვერა დაბრუნდეს... იმდენი რამე უნდა ვუთხრა!.. ახიარდა უკველგვრე კარგად აქვს, გრეგერს. ანბო კი მერა, რომ მართლაც შეიძლება ახალი ცხოვრება დავიწყეთ.

ბრმემარსი (ჩუმად). ასეც ვიყოფი. აღორძინება ჰავსე უნდა დაეწყოს.

თავის ოთახიდან გამოდის სრულ სახარალო ფორმეში გამოწყობილი მოხუცი ეკლავი; ცდილობს წელზე ხშილი შემოირტყას.

იპლმარნი (გაოგნებული). შენ აქა ხარ, მამა?

ბინნ. ესე იგი, ოთახში ისროდი?

მამალნი (გაბრაზებული). რაო, ახლა მარტო ნადირობ, იალმარ?

იპლმარნი (დაძაბული, საშინლად აღელვებული). მამ, შენ არ გისვრია სხვენში?

მამალნი, მე?.. მის..

ბრმემარსი (იპლმარს უყვირის). მამახადამე, მან თვითონვე ესროლა გარეულ იხვს?

იპლმარნი. არ გადამჩროოი! (კარს მივარდება, გამოსწებს, სხვენში შეიხედავს და ყვირის). ჰედვიგი!

ბინნ (თვითონვე კარს მივარდება). დემოტო ჩემო, რა არის ეს?

იპლმარნი (სხვენში შედის). ძირს აგდია!

ბრმემარსი. ვინ? ჰედვიგი? (იპლმარისკენ გაბრძის).

ბინნ (იმედლოვლად). ჰედვიგი! (სხვენში შევარდება). არა, არა, არა!

მამალნი. მო-მო! ახლა იმანც დაიწყეთ ნადირობა! იალმარს, გინას და გრეგერს ფრთხილად გაბოჰეთ ჰედვიგი, რომელსაც უსიკოცებლად ჩამოგდებულ მაჩვენება ხელში რევილვერი ჩაუბლუჭავს.

იალმბარი (თავზარდაცემული. რევოლუციური გაგარდნა... თვითონვე დატარა. გვიწვევით, გვწვევით! ბინა (შემოსასვლელ კარს მივარდება და ქვევით ჩასძახის) რელინგ! რელინგ! ექიმო რელინგ! ჩვენთან ამოდის! ჩქარა! რაც შეიძლება ჩქარა!

იალმბარი და გრეგერის დივანზე აწვიან პედივს. მკვლელი (ჩუმად). ტუე შურს იძიებს.

იალმბარი (მუხლებზე ემხოხა პედივის წინაშე). ახლავ გონს მოვა დიახ, ახლავს.

ბინა (ბრუნდება). სად მოხვედრია? ვერაფერს ვერ ვხედავ.

შემობრბის რელინგი, უკან მოლოკი მოსდევს. ამ უქანასკნელ ფრკი აცვია, ძაგრამ უფიქტობოდ და უქანასტობოდ.

რელინგი. რა ამხავია?
ბინა. ამხობენ, ჰედვინგმა...

იალმბარი. ჩქარა! გვწვევით!

რელინგი. მიმოშვითი (მადიანს ვანზე გასწევს და პედივს სინჯავს).

იალმბარი (მუხლებზე დაჩოქილი შიშით ადევნებს თვალს). საშიში ხომ არაფერია? შიშხარი, რელინგ! არც კი ჩანს... საშიში ხომ არ არის, რელინგ?

რელინგი. რა მოხდა?
იალმბარი. არაფერი არ ვიცი.

ბინა. გარეული იხვის მოკვლა უნდოდა.
რელინგი. გარეული იხვის?

იალმბარი. მოდა, როგორც ჩანს, რევოლუციური გაუვარდა.

რელინგი. მმ... ახე.

მკვლელი. ტუე შურს იძიებს. მაგრამ მე მაინც არ მგონია (სხვეწი გადის და კარს ხურავს).

იალმბარი. რას ვაჩუქებულხარ?... ხმა ამოიღე, რელინგ!

რელინგი. ტუეას შიგ გულში გაუვლია.

იალმბარი. კი მაგრამ?..
რელინგი. ხომ ხედავ, — მკვდარია.

ბინა (კივილით). შვილიო... შვილიო...

ბრემბერსი (ხმახალეჩილი). ზღვის უფსკრულში...

იალმბარი. არა! არა! უნდა იცოცხლოს! რელინგ... ღვის გულითარის... ერთი წუთით... თუნდ ერთი წამით... რომ მოვასწრო და ვუთხრა, რა გაგაძვირით მიუვარდა უკვლავის.

რელინგი. შიგ გულში შენაგანი სისხლის ჩაქცევა. იქვე გათავებულა.

იალმბარი. მე კი ხელის კვრით ვიცოდეხდი თავიდან, როგორც გარეულ მხეცს! მტომაც მოიყუტე სხვეწი და თავი მოკვლა... ჩემი სიყვარულით (ქვეთინებს). არაფერი, არაფერი აღარ ეშველება! ვერც ვერასოდეს ვეძუვი (ხელებს იმტერებს და ცას შეჰბლავს). ეი, შენი... თუკი არსებობს... რატომ დაუშვი ეს?

ბინა. კარგი, კარგი, ღმერთს მაინც ნუღარა ჰგმობ. ალბათ, არ ვიყავით ღირსნი, რომ გვერდით გავყოლოდა.

მკვლელი. არა, არ მომკვდარა, მხოლოდ სძინავს.
რელინგი. ჩუმი!

იალმბარი (ჩუმდება, გულხელს დაიკრძებს და დასდევს დასტერის). რა მშვიდად და მშვიდად წევს..

რელინგი (ამოდ ცდილობს რევოლუციური გამოკვლევის ხელიდან). არა, მაინც რა მაგრა...

ბინა. გაუშვით, რელინგ, თითები არ გადატეტერიოთ. ჰქონდეს.

იალმბარი. საფლავშიაც თან ჩაიტანოს!

ბინა. დიახ. მაგრამ აქ ხომ არ იწვება? თავის ოთახში უნდა გადაიტანოთ. ხელი მოკიდე, იალმბარი.

იალმბარი და გინა ხელში იყვანენ პედივს.

იალმბარი. ო, გინა! გინა! რა გული გიძიებს?
ბინა. ერთმანეთს დავებმართო. ახლა რაღა გვაქვს გახაყუთი?

მკვლელი (ხელებს გაიშვერს და ბუტბუტებს). დიდება უფალს... მიწა იუავ და მიწასვე მიუბრუნდები...

რელინგი (ჩურჩულით). მოკეტე, — მთვრალი ხარ. იალმბარსა და გინას სამზარეულოში გააქვთ ცხეღარი. რელინგი კარს ხურავს; მოლოკი გასასვლელისკენ მიემართება.

რელინგი (გრეგერს უახლოვდება). მე კი ვერაფერს დამარწმუნებს, რომ ხელში გაუვარდა.

ბრემბერსი (მთელი ამ ხნის მანძილზე თავზარდაცემული და გახვეებული იდგა; ახლა კი უცებ ტანში გააზრიალებს). ვერაფერს ვერ იტყვის, რა მოხდა საშიშრეგება!

რელინგი. ტუეას გულისპირთან კახა ამოუწვავს. როგორც ჩანს, რევოლუციური მკვლელები მიიბჩინა და ისე გამოჰკრა ჩახმახს.

ბრემბერსი. მაგრამ ამოდ მაინც არ მომკვდარა. ხომ დანახეთ, რა სულიერი სიდიადე გამოავლინა მამისმა?

რელინგი. მწუხარებაში, სასიკვდილო სარეცელთან, ზევრი იქცევა ახე. მაგრამ როგორ გგონიათ, დიდხანს ეყოფა თუ არა იალმბარს ეს სულიერი სიდიადე?

ბრემბერსი. ნუთუ მართლაც არ შერჩება და თანდათანობით არ გაიზრდება მთელი სიცოცხლის მანძილზე?

რელინგი. სამი თვეც არ გაივლის, რომ სახარალო ჰედვინგი მისთვის მხოლოდ დეკლამაციის მომხილავ თემად იქცევა.

ბრემბერსი. როგორ ზედმეტ იალმბარ ეცდამღე ასე ლაპარაკს?

რელინგი. ამაზე მაშინ ვლაპარაკობ, როცა ჰედვინგს საფლავზე პირველი ზაღები ამოყრის თავს. ახა, მაშინ დაუკვირდით, რა კეცივით დაუწყებს ცოხნას თავის მწუხარებას და როგორ გამოგვიყვადვთ ყურებს „მამის მკვრიდან უღრმოდ მოგლეჩილ სახარალო ბავშვზე“ უხედობით, თქვენი თვალთა ნახვით რა ცვილივით დადგნება და დაიდევნებთა საკუთარი თავის მიმართ აღტაცებისა და სიზარალულისაგან გულშეძრული. დიახ, თქვენი თვალთ.

ბრემბერსი. თუ თქვენ მართლაც ხართ, ხოლო მე ვცდებო, მაშინ სიცოცხლე ნამდვილად არ ღირს ამ ქვეყნად.

რძელები. ო. სიციველზე ახე თუ ისე, მაინც ახა-
ტანი იქნებოდა, თავს რომ დაგვანებებდნენ ეს კე-
თილმოსურნე კრედიტორები, რომლებიც კარს გვი-
ტალახიანებენ უბრალო მოკვდავთ და თავიანთ იდე-
ალურ მოთხოვნებს გვჩრიაან.

ბრძმბრძნი (სივრცეს გაპყურებს). თუ ახეა, მაშინ
შე ჩემი დანიშნულებით კმაყოფილი ვარ.

რძელები, ნება მიბოძეთ, გაითხოთ, მაინც რა
არის ეგ დანიშნულება?

ბრძმბრძნი (მიღის). შეცამეტე სტუმრისა.
რძელები. (ფეხდაფეხ მისდევს). დალაზვროს ეშ-
მაქმა ერთხანად არ დაჯიქროცი!

თარგმნა ბაჩანა ბრძმბრძნი.

გასული საუკუნის მეორე ნახევარში ევროპული
თეატრების სცენაზე მბრძანებლობს მენრიკ იბსენი.
მისი პირველი დრამა „კატალინა“ 1880 წელს გა-
მოქვეყნდა. უკანასკნელი — „როცა ჩვენ, მკვდრები,

ვიღვიძებთ“ — 1899 წელს). იშვიათია მწერალი,
უფრო დიდი გავლენა, საყოველთაო აღიარება და
პოპულარობა რომ მოეხვეჭა თანამედროვეთა შორის.
„ჩემთვის რომ დაევალებინათ, შეჩვენებინა ყვე-
ლაზე საიმედო ფარავტერი უახლესი ევროპული ლი-
ტერატურის ზღვაში, ალბათ, ყველა სახელის თავზე
აღმართავდი გამაფრთხილებელ ალამს, გარდა მენ-
რიკ იბსენის სახელისა“. — წერდა ა. ზლოკი იბსენის
გარდაცვალებიდან ორი წლის თავზე (1908 წ.). ეს
გავლენა მართლმოდენ მეცხრამეტე საუკუნით არ შე-
მოფარგლულა. იბსენის შედევრები — „ბრანდი“
(1866), „პერ გიუნტი“ (1867), „კეისარი და გალი-
ლეელი“ (1878), „საზოგადოების ზურჯნი“ (1877),
„თოქინების სახლი“ (1879), „მოჩვენებანი“ (1881),
„ხალხის მტერი“ (1882), „გარეული იხე“ (1884),
„როსმერსპოლმი“ (1886), „ხედა გაბლერი“ (1890),
„შენებელი სოლნისი“ (1892), „პატარა ეიოლფი“
(1894) და სხვ. — თავიანთი დასვეწილი ფსიქოლო-
გიზით, მკაცრი რეალიზმითა და ცხოვრებისეული
ხიზართლიხანში უანატიკური ერთგულებით დღემდე
ინარჩუნებენ მსოფლიო თეატრალური კულტურის
ერთ-ერთი უძველესე ცხოველყოფილი წყაროს მნი-
შენელობას.

თანამედროვე იაპონური სახვითი ხელოვნების გამომავალ თხილდისში

